

400324

TUTSEK
Cilike
viszontagságai

1

N. M.

CILIKE VISZONTAGSÁGAI

CILIKE RÖVID RUHÁBAN

IRTA
TUTSEK ANNA

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN

Tulsa Okla

CILIKÉ RÖVID RUHÁBAN

IRTA

TUTSEK ANNA

WOLFF KÁROLY RAJZAIVAL

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA BUDAPESTEN

MINDEN JOG FENTARTVA

400.324

M. N. MŰZEUM KÖNYVTÁRA
I. Nyomt. Művelődésügyi.
1910. évi. 7. sz.

I.

Kárbaveszett fáradság.

Ismertem egyszer egy kis leányt . . .

Talán te is ismerted, te is, meg te is; de nem úgy mint én.

Ha behúnyom a szememet, most is látom.

Ime . . .

Szép? Nem, azt nem lehet mondani. De nem is csunya. A szeme fekete, a haja szőke, az arca piros, az orrocskája — az bizony fitos.

Néha olyan vidám és jókedvű, hogy nem fér a bőrébe. Néha bánatos és szomorú, tele világfájdalommal, mint egy macska, akinek az orrára koppintottak. Szokott duzzogni és heveskedni, de tud jó és nagylelkű lenni. Szeret tanulni, tele van ambícióval és lelkesedéssel, buzgalommal, aztán néha, csupa buzgóságból olyan ügyetlenségeket és csacsiságokat követ el, hogy még ő maga is megbámúlja.

Szóval egy olyan kis leány, akivel mindig történik valami.

Igaz, azt elfelejtettem megmondani, hogy egy kicsit hiú is volt.

Már amennyire kis lányok hiúk tudnak lenni.

Cilikének hívták.

Istenem, milyen szerencsétlen volt a neve miatt!

Az igaz, hogy a két öccse, Gyuri és Palkó — jaj, milyen két haszontalan, vásott fickó volt — elhitették véle, hogy csak a macskákat hívják Cilinek.

Nem is szólították a nevéen, csak egyszerűen úgy hívták: Miau.

Ezért néha verekedésre is került a sor, de persze mindig Cilike húzta a rövidebbet.

Viszont azonban, ha egy gomb leszakadt a Gyuri ruhájáról, vagy a Palkó kabátján tátongott egy olyan minőségű szakadás, amelyről célszerűbbnek gondolta, ha a mama nem tud semmit róla, akkor Ceciliának szólították Cilikét, kérlelték, simogatták s szent fogadalmat tettek, hogy soha többet nem mondják neki: Miau!

És Cilike, aki olyan nagylelkű volt, mint egy középkori lovag, mindent elhitt, mindent megbocsátott és készséggel varrta fel a leszakadt gombokat és foltozta meg a hatalmas szakadásokat.

Persze a fogadalom is csak addig tartott, ameddig a gombfölvarrás.

— Cecilia, milyen furcsa arcod van neked ma!
— rikoltott Gyuri, fürkészőleg tekintve a Cilike arcába.

— Olyan vagy éppen, mint egy csi — mint egy csikó, — akarta mondani Palkó, de tekintettel arra, hogy Cilike éppen most fűzte be a cérnát a tűbe, azt mondta: — mint egy csinos veréb!

Ez a hasonlat ugyan szörnyű ostoba volt, de Palkó azzal nem törődött, Cilike meg kedvesen mosolygott.

Haja, az ő szőke, sima, selymes puha haja, amely annyi bánatot okozott neki, most úgy illeszkedett fejére, homloka körül, ahogy mindig szerette volna, amiről mindig ábrándozott.

A többi leánynak az iskolában, — igaz hogy csak a nagyobbaknak — szép apró fürtökben göndörödött a hajuk a homlokukba.

És ezek a fürtöcskék olyan szépen, engedelmesen illeszkedtek oda; némelyiknek még könnyű kis hajhálóval is le volt szorítva.

Az ő haja pedig, oh Istenem, az oly csunyán lapult oda a homlokához! Anyuska soha sem engedte, hogy fölsüsse. Meg aztán az utcán mikor ment, a legcsekélyebb szellő lengésére rendetlenül libegett-lobogott... Oh, szegény Cilike úgy búsult mindezért!

De most végre segíteni tudott ezen a kellemetlen dolgon, anélkül, hogy anyuska tilalma ellenére, forró vassal sütötte volna föl a haját.

Egyik osztálytársnője és legjobb barátnője, Kende Iluska tanította meg reá.

Egy kis cukros vízzel megnedvesítette a homlokába csüngő rövid hajfürtöket, dróthajtűre csavarta s úgy hagyta, míg megszáradt.

Mikor kihúzta a hajtűt belőle, szép göndör volt a haja, mint a bárány szőre.

Neki legalább szörnyen tetszett.

Azt persze nem látta meg, hogy olyan kócos lett a haja, mint a szösz.

De a két fiú észrevette a furcsa változást Cilike arcán s amint a gomb föl volt varrva, vad hahotával kezdtek ugrálni körülötte s Palkó még egy pár bukfencet is vetett annak örömére, hogy: Cecilia nagysám éppen olyan most, mint egy mopszli!

— Mit tudtok ti ehez! — jelentette ki Cilike büszkén. — ehez a fiúk nem értenek!

Szobájába vonúlt s megelegedetten szemlélte művét a tükörben. De egy gondolat mégis elszomorította. Mikor az iskolába megy, a szél össze fogja kuszálni ezeket a remek fürtöket.

Egyszerre egy pompás eszméje támadt.

Hamar beosont a fiúk szobájába — azok szerencsére már elszáguldottak valamerre — hirtelen felkapta az enyves üveget, amelyben mindig készen állott a ragasztó szer a fiúk különféle működése számára s azzal visszaszaladt szobájába.

A tükör előtt aztán, egy vékony ecset segítségével szépen oda ragasztotta homlokához a hajtincseket. Ugy oda lapult minden tincs, mint a parancsolat!

Elégedetten, mint aki dolgát jól végezte, ment aztán Cilike az iskolába. Egész délután viszkedett ugyan egy kissé a homloka, de vitézül tűrte s meg nem vakarta volna egyszer sem, hogy el ne rontsa remekművét.

Egyik-másik leány néha egy-egy csodálkozó pillantást vetett Cilikére, de nem tudták, hogy tulajdonképpen miféle változás történt vele. A francia tanítónő meg éppen ma délután roppant szigorú volt, hát nem is értek rá vele tovább törődni.

Hazamenve anyuskánál látogatót talált Cilike. Katolnay Irma volt ott, a bájos, gyönyörű Katolnay Irma, akit az egész osztály egyszerűen imádott és akiért mindenki irigyelte Cilikét, hogy olyan jó barátságban van vele. Meg Kővári Laci is ott volt, apának egy fiatal barátja és Teréz néni, a Cilike keresztanyja.

— Mi történt veled, Cilike! — kiáltott anyja ijedten, amint a kis lány, mindegyiknek köszönve, előtte megállott.

Cilike fülig pirúlt és a homlokához kapott, amely már szinte tűrhetetlenül viszketett.

— Semmi, semmi, — hebegte zavartan.

De anyja nem elégedett meg ezzel, fölkelt és közéről megnézte Cilikét.

— Szent Isten, ez a gyermek valami kiütést kapott a homlokán, — kiáltott ijedten.

Erre Teréz néni is odament, jól megnézte és ujjával megtapogatta Cilike homlokát, aztán elnevette magát.

— Dehogy kiütés! Ne ijedj meg! A kisasszonyka oda ragasztotta a haját a homlokához!

Azt a hahotát, azt a nevetést, ami erre keletkezett, Cilike nem fogja elfeledni soha életében.

Csak azon csodálkozott, hogy a föld nem nyílt meg, hogy őt elnyelje!

Nem, a föld nem volt olyan könyörületes!

Meg kellett érnie, hogy a szép, a bájos Katolnay Irma odalépett hozzá s finom fehér keztyűs kezével, melyből csak úgy áradt ki a pompás, finom illat, végig tapogatta enyvtől fényes homlokát s egyre-másra nevetve kérdezte:

— De hogy jutott ilyesmi eszedbe, Cilike! . . .

És meg kellett érnie, hogy Kővári Laci, akitől pedig megvárta volna, hogy nagy leánynak tekintse, összezsapta a kezét s úgy kiáltott:

— Miféle ideái vannak egy ilyen gyermeknek! . . .

Anyja pedig szigorúan szólt:

— Eredj a szobádba és mosakodj meg!

El is kotródott Cilike olyan pirosan, mint egy bazsarózsa — és senki sem vette tőle rossz néven, hogy aznap délután nem mutatta magát többé a vendégek előtt.

De a haját soha többé nem enyvezte oda a homlokához; nem bánta, ha akárhogy is összekuszálta a szél.

II.

Kiránduláson.

Vasárnap délután volt.

Hej, leányok, ugy-e nincs jobb, édesebb dolog a vasárnapnál!

Valahogy olyan ünnepi illata van akkor még a levegőnek is. Nekem a legkedvesebb napom; nem azért, mert akkor nem kell dolgozni semmit, hanem azért a sajtóságos, nyugalmas hangulatért, melyet az ember lelkében ébreszt és a gyermekkori édes emlékekért, amelyek a vasárnaphoz fűződnek.

Mi minden jó is éri ezen a napon az embert!

Először is nem kell iskolába menni, aztán reggel szabad kissé tovább heverészni az ágyban, délelőtt édes apával sétálni megyünk vagy a templomba, ebédre legkedvesebb tésztánk kerül az asztalra és aztán ebéd után édes apa nem siet oly gyorsan el a hivatalba, hanem beszélget velünk mindenféle okos

és érdekes dologról, miközben anyuska jóságos mosollyal tesz még egy kis gyümölcsöt vagy befőttet a tányérunkra . . .

És aztán délután!

Kirándulást teszünk, vagy nagyapáékhoz megyünk, hol a nagy kertben játszunk, vagy vendégek jönnek hozzánk és uzsonnára habos kávé-t meg süteményt eszünk, sőt ha nagy meleg van, még fagylaltot is!

Oh gyermekkor édes érzései! . . . Oh ti boldog, kedves, soha vissza nem térő vasárnapok! . . .

*

Tehát vasárnap délután volt.

Cilike a tükör előtt állott s az új rózsaszín battiszt ruháját nézegette, amelyet ma először vett magára.

Nagyon csinosnak találta a ruhát, csak tulságosan rövidnek.

Igaz, hogy ha térdét egy kissé behajlította, vagy ha egészen a széknél a szélére ült, hát az alsó fodor érintette a földet. De végre is, kissé természetellenes helyzet volna mindig guggolva járni, meg a fiúk képesek volnának a széket kidaszítani alóla, ha észrevennék, hogy annyira a szélére ült.

Bizony anyuska csináltathatna már kissé hosszabb ruhát is. De oly kérlelhetetlen ebben a tekintetben. Pedig Ella, aki csak három évvel és öt hónappal idősebb, mint ő, majdnem földig érő ruhát kapott, mikor az idén visszament az intézetbe.

Cilike nagyot sóhajtott, aztán levetette a ruhát s még egyszer alaposan megnézegette.

Nem volt biz' azon egy ujnyi hajtás sem.

Cilike ugyanis titokban le szokta bontani ruháján a hajtásokat s boldogan és büszkén járt-kelt az így meghosszabbított ruhában mindaddig, amíg anyuska észrevette s ismét fölvarrta.

Ezúttal azonban nem lehetett segíteni.

Cilike szörnyen elkeseredett.

És méltán! Kirándulásra készültek a monostori erdőbe, egy egész nagy társaság, muzsika is lesz, táncolni is fognak, fiatal emberek is lesznek, Kővári Laci is ott lesz — és ő menjen ilyen rövid ruhában! Éppen egy arasz látszik ki a harisnyából! Mindenki kis lánynak fogja tekinteni!

Pedig ő már tizennégy éves.

Még nem egészen ugyan, no de az a rongyos hét-nyolc hónap bizony nem határoz!

Egyszerre egy pompás eszméje támadt.

Magára kapta ruháját, aztán egy csomó gombostűt szedett össze s a csipője körül letűzte a ruhát gombostűkkel, olyan hosszúra, amennyire csak lehetett.

Derékon a fodor és a széles öv eltakarta a turpisságot s csakugyan, Cilike legalább egy arasszal hosszabb ruhában sétálgatott végig a szobában.

Anyuska nagyon el volt foglalva az elemózsiás kosarak becsomagolásával s így nem vett észre semmit.

A fiúk ott settenkedtek körülötte s vágyó pillantásokkal kísérték a rózsapirosra sült csirkék, kappanok és a cukros, habos sütemények eltűnését a kosarak mélyébe s így ügyet sem vetettek Cilikére.

A kocsi előállott, mindnyájan fölültek s Cilike dobogó szívvel, büszkén és boldogan rendezte el ruhájának redőit. Éppen a földig ért, mikor leült!

Odakünn azonban a virágos, pázsitos réten, a madárdalos erdőben tökéletesen megfélekedezett Cilike mindenről. Eszébe sem jutott többet, hogy hosszú-e a ruhája vagy rövid. Nyakába ugrott barátnőinek, akik már ott voltak s aztán hajrá, neki az erdőnek, mezőnek.

Bizony, aki most látta ott Cilikét futkosni és cicázni, senki sem mondta volna, hogy ezelőtt egy órával mindenáron hosszú ruhát szeretett volna.

Hogy kergetőztek Kende Ilussal egy fa körül, mint két kis iskolás leány; arcuk kipirult, kalapjuk félreecsúszott, a hajuk összekuszálódott s olyan vígan nevetgéltek és sikongattak, hogy észre sem vették azt a két fiatal embert, aki pár lépéssel távolabb mosolyogva nézte őket. Most megszólalt a zene a bokrok között s erre a két fiatal ember azonnal előre lépett. Kővári Laci volt az egyik persze, egyenesen Cilikéhez ment és meghajtotta magát.

— Szabad kérnem? — szólt s udvariasan nyujtotta a karját. — Éppen csárdás következik. Ugy tudom, azt maga nagyon szereti?

— Oh nagyon, — felelt Cilike mélyen elpirulva s hirtelen megigazította a kalapját s végig simította a ruháját.

— Jaj! — kiáltott egyszerre s gyorsan szájába kapta az ujját.

Egy kiálló gombostűbe jól megszurta, úgy hogy még vérzett is.

— Mi az? — tudakolta Kővári Laci részvétellel.

— Nem, semmi . . . semmi, — hebegett Cilike s hősieesen lenyelte fájdalmát.

De alig kezdtek táncolni, egyszerre a kosarak mellől, a pázsitról felugrott a Cilike édes anyja, hol a többi mamák társaságában üldögélt s nézte a táncolókat, ott termett Cilike mellett s hirtelen megfogta a kezét.

— Kérem, — szólt Kővári Lacihoz, — hagyják abba kissé a táncot. Jőjj velem Cilike, gyorsan!

Cilike ijedten követte édes anyját. El nem tudta képzelni, mi történt, mert édes anyja arca nagyon boszús volt.

— Fogd föl jól a ruhádat, — szólt édes anyja s gyorsan vonta magával, jó messzire a táncolók közül, be a legsűrűbb bokrok közé.

— Cilike, — kiáltott itt szigorúan, — hogyan öltözködtél te fel? Mi történt a ruháddal? Hiszen mindjárt elveszíted!

Cilike rémülten kapott ruhájához.

Egyik feléből a gombostűk mind kihullottak s féloldalt hosszan csüngött alá, majdnem a földet seperte és oh jaj . . . még a fehér alsó-szoknyácskából is kilátszott fent egy jó darab . . .

Bizony, bizony, csak egy hajszálon, — azaz egy gombostűn múlt, hogy el nem veszítette Cilike az egész szép rózsaszín battiszt ruhácskát!

És a föld nem nyílt meg és Cilike megint nem tudott elsülyedni, pedig most már igazán, de igazán csak az volt az egyetlen vágya.

Édes anyja boszús korholás közt szedegette ki egyenként a még megmaradt gombostűket. Nagyon haragudott, még azt is mondta Cilikének: — te csacsi! . . .

Neki, a majdnem tizennégy éves nagy leánynak: csacsi! . . .

Cilike leült a legsűrűbb bokrok közé és szégyenkezve sírdogált, míg az orra és a szeme egészen vörös lett.

Ott a bokrokon túl pedig, a szép kis erdei tisztáson, vígan húzta a cigány tovább a csárdást, Kővári Laci pedig megúnván a várakozást, Katolnay Irmával kezdett táncolni.

Cilike csak körülbelül egy óra múlva került elő, mikor már nagyon megéhezett.

Az orra még akkor is vörös volt, a ruhája ellenben egy arasszal rövidebb, mint mikor elindultak.

III.

Egy csibecomb és két fiatal ember.

Cilike bejött a konyhából, ahol mazsolát tisztogatni segített és sietve mosta meg a kezét, hogy aztán öltözködni kezdjen.

Végtelenül boldog volt.

Lám, őt már kezdik nagy leány számba venni!

Ma, mikor annyi vendég van ebédre híva, édes anyja maga küldte ki a konyhába, segíteni.

— Már elég nagy vagy, édes lányom, segíthetsz valamit!

Igaz, hogy a szakácsné nagyon gyanus szemmel nézte a megfogyatkozott mazsolát, no de hát ez a Kati mindig is olyan kiállhatatlan volt.

Cilike sietve öltözködött fel, mert mindjárt jönnek a vendégek s büszkén gondolt reá, hogy milyen előkelően nyugodt hangon fogja majd mondani Kővári Lacinak:

— Nagyon fáradt vagyok, sokat dolgoztam a konyhában!...

— Minyau! — hangzott az ajtó előtt.

Persze a fiuk voltak, akik így üdvözölték Cilikét. Palkó még az ajtót is kinyitotta, bedugta az orrát s úgy nyávogott:

— Minyau!

Cilike megfenyegette Palkót s mivel női méltóságában megsértve érezte magát, utána futott, hogy meghuzza a fülét.

Palkó elrohant, keresztül bukfencezett Gyurin, aki sivalkodva terült el a földön, Palkó ráesett, Cilike megbotlott benne s amilyen hosszú volt, ő is szépen végig nyúlt a szőnyegen.

Mindez egy pillanat alatt történt, mielőtt akár a két fiu, akár Cilike egy szót is szólhattak volna.

— Kezét csókolom, Cilike kisasszony, — hangzott ebben a percben egy kellemes csengésű férfi-hang.

Kővári Laci állt ott előttük levett kalappal s olyan komoly arccal köszönt Cilikének, mintha a világon a legtermészetesebb helyzetben találta volna.

Cilike felült, lélekzet nélkül bámult Kővári Lacira s valamit hebegett:

— A fiuk... azt mondták megint... minyau...

Aztán észrevett egy áruló mosolyt a Kővári Laci szemében, egyszerre fülig pirúlt, felugrott a földről s úgy kirohant a szobából, mintha ott se lett volna, a fiukra bízva a további magyarázatot.

Hát ezzel bizony egyelőre vége volt az előkelő nyugalomnak, amellyel Kővári Laci előtt akart hencgni az ő gazdasszonykodásával.

Egy csibecomb 000
és két fiatal ember

Tisztában volt vele, hogy Laci, akármilyen komoly képet fog hozzá csinálni, egy szót sem hisz majd el belőle.

Csak bár ne ülne mellette az ebédnél!

Ez a vágya különben nagyon hamar teljesült is, mert Cilike, mint házileány, a két fiu közé került az asztal végére s Laci meg Halmi Sándor, a hírneves fiatal festő, csak a második szomszédjai voltak.

Cilike nem volt bizonyos benne, hogy vajjon most örüljön-e, hogy Kővári Laci nincs a közelében, vagy sértve érezze magát, hogy őt ismét csak kis leány számba veszik, akit az asztal végére ültetnek!

Hogy ezt a sértést némileg ellensúlyozza, elhatározta, hogy a lehető legkevesebbet fog enni, úgy mint a nagy leányok szokták, akik erősen be vannak fűzve.

Oh, ő már hallotta, hogy vannak leányok, akik krétaport esznek és ecetet isznak és attól olyan érdekesen halványok lesznek!...

Ő, sajnos, nem érdekesen halvány, hanem közönséges módon piros-pozsgás, ez nem tetszhetik senki-nek, legkevésbé Kővári Lacinak és a fiatal festőnek, aki vele szemben ült.

Hanem hát majd mindjárt ellensúlyozni fogja ő ezt!

— Köszönöm, nem kérek, — fuvolázta a legszendébb hangján, mikor Laci átnyujtotta a sültes tálat.

Laci megütődve nézett rá és Halmi Sándor is részvétellel kérdezte:

— Miért nem eszik, Cilike kisasszony? Talán rosszul van?

— Oh, dehogy! — tiltakozott Cilike. — Én egyáltalán nagyon keveset szoktam enni. Majdnem semmit!

Palkó elvakkantotta magát, Gyuri pedig egy halk «minyau»-t hallatott. Szerencsére azonban éppen akkor került hozzájuk a sültés tál s ez annyira elfoglalta őket, hogy nem maradt idejük elárulni Cilikét.

És Cilike állhatatos maradt.

Egymásután jöttek sorra a jobbnál jobb sülték, pecsenyék, tészták és torták és Cilike, bár a szíve fájt és a gyomrocskája korgott, csak annyit csipegetett mindenből, mint egy kis madár.

Nagyon, nagyon érdekes lehetett az, de semmi esetre sem kellemes és alig várta Cilike, hogy vége legyen az ebédnek.

Mikor aztán végre, végre fekete kávéra bementek mind a dohányzó-szobába, Cilike fölhasználta a legelső kedvező alkalmat és kisurrant megint az ebédlőbe.

Még ott volt a pohárszéken minden maradék étel, a sülték, a saláták, torták és gyümölcs.

Cilike nem sokat gondolkozott, nem is sokáig kínálgatta magát, megragadott egy csibecombot, még csak tányérra se tette, az illem szabályai szerint késsel, villával föl se szeldelte, hanem úgy, ahogy az Isten jó erős fogait adta, beleharapott. Persze az egész arca egy pillanat alatt fülíg zsíros lett tőle, oh, de törődött is most azzal Cilike!

Cilike 000
vőlegénye

Igy még csibecomb nem ízlett senkinek a világon. Még a csontot is megropogtatta és — illik, nem illik, — még az ujjait is megszopogatta!

Jaj, ha valaki meglátta volna!...

Pedig hát meglátta!

Amint Cilike zsíros arccal s elégedetten, boldogan ragyogó szemmel fordúlt meg s akart éppen egy szelet torta után nyúlni, szembe találta magát Kővári Lacival és Halmi Sándorral, akik szintén kijöttek a dohányzó-szobából.

— Kedves Cilike kisasszony, — szólt Laci a legtermészetesebb hangon, — hol találhatnék egy csomag kártyát? Az öreg urak oda bent kártyázní szeretnének.

— Az... az... édes apa íróasztalán... — tördelte Cilike olyan pirosan, mint a bazsarózsa és görcsösen szorongatva kezében a csibecomb csontját, szeretett volna eltűnni a föld színéről.

A fiatal emberek megőrizték komolyságukat, de Halmi Sándor nem állhatta meg, hogy meg ne jegyezze:

— Hála Istennek, hogy nincs rosszúl, Cilike kisasszony! — És a szeme úgy csillogott, mint mikor valaki a nevetését fojtja vissza.

Laci ellenben teljes komolysággal ment az íróasztalhoz, hogy megkeresse a kártyát s Cilike azalatt kirohant az ebédlőből, el, el, messze, be az ő kis szobájába, levetette magát a divánra s fénylő, zsíros arcát elrejtette a diván párnájába.

Oh Istenem, milyen szégyen! Milyen szégyen!

Ugyan ki fogja most már valaha elhinni neki, hogy annyit eszik, mint egy kis madár!

Ugyan ki fogja őt ezek után nagy leány számba venni, őt, akit rajtakaptak a torkoskodáson!...

Nem, nem mehet többet soha emberek közé!

Mit fog gondolni felőle az a két fiatal ember?

Egyszerre azonban eszébe jutott, hogy hiszen csak Halmi Sándor tett megjegyzést és nevetett magában, Laci ellenben egészen komoly maradt, nem is szólt semmit; ő bizonyára nem vett észre semmit.

És erre a Cilike szíve egyszerre megkönnyebbült.

Lacinak ünnepélyesen megbocsátott, Halmi Sándort ellenben, elhatározta, hogy örök életében gyűlölni fogja!

IV.

Az egér.

A karácsonyi szünidőre hazajött Budapestről, az intézetből Ella, Cilike legidősebb testvére. Ella már tizenhét éves volt, kész nagy leány, majdnem egészen hosszú ruhát viselt és roppant sok érdekes dolgot tudott mesélni az intézeti életről.

Cilike valóságos áhítattal hallgatta.

Mulattak ők is az iskolában, igaz — de ez egészen más volt, mint a bennlakók élete.

— Mennyivel is jobb nektek! — sóhajtott Cilike, mikor egy este Ella megint mindenféle kedves, vidám dolgot mesélt el neki. — Ti rendeztek házibált is, hangversenyt, élőképeket, még színdarabot is adtok elő, nekünk meg az egyetlen multságunk, ha az öreg francia kisasszonyt megboszanthatjuk. Egyszer Kendellus elcsente a szemüvegét s a mademoiselle nem tudott előadást tartani, mert egész óra alatt a szem-

üvegét kereste. Legalább tizenötször kirakta és berakta a kis kézitáskája tartalmát, mi pedig majd megpukadtunk a nevetéstől, mert Ilus a hátulsó padban föl-tette a mademoiselle szemüvegét s folyton^s fintorgatta az orrát!

— Mi ilyen gyerekes csinyekkel már nem foglalkozunk többet, — mondta Ella fensőbbbséggel. — Különben is, mikor egyszer résztvettem egy ehhez hasonló csinyben és az balul ütött ki, megfogadtam, hogy soha többé nem pajkoskodom.

— Mi volt az? — kérdezte kíváncsian Cilike.

— Hagyd el, — felelt Ella elkomolyodva, — nem szeretek róla beszélni. Még most is rosszul esik, ha rágondolok.

De hát Cilike nem azért volt Cilike, hogy ebbe oly könnyen bele nyugodjék. A kíváncsiság furta az oldalát, annál is inkább, mert arra is rájött, hogy Ella naplót vezet, amelyet gondosan elzár mindig a fiókjába.

Azt a naplót szörnyen szerette volna Cilike olvasni.

Illik, nem illik, ő bizony kutatni kezdett az Ella fiókjában.

Csipke, szalag, virág, könyv, levél, minden volt a fiókban, de a naplót nem találta.

Ella azonban észrevette, hogy valaki turkált az ő fiókjában és sejtette is, hogy az nem lehet más, mint Cilike.

— No megállj, kis kíváncsi, — gondolta magában, — ezért kikapsz!

Egy délután, mikor Kende Ilus is ott volt Cilikénél, elment hazulról s azt mondta a kis lányoknak, hogy csak estefelé jön haza, sok bevásárolni valója van.

Nosza Cilikének sem kellett több.

Ilus már régen be volt avatva mindenbe s ha lehet, ő még kíváncsibb volt, mint Cilike.

Alig ment el Ella — legalább ők azt hitték, hogy elment — a két leányka odasompolygott az Ella asztalához s a takarót fölhajtották.

Hopp! a kulcs benne volt a zárban, bizonyosan ott felejtette Ella.

Ilus gyorsan kinyitotta a fiókot.

Egy csomag rózsaszínű levél volt benne, szalaggal átkötve.

Egy pillanatig haboztak, mert tudták, hogy nem illik, amit most tesznek, de azután a kíváncsiság mégis győzött bennök.

Kihuzzták a legfelső levelet s aztán szorosán egymáshoz simulva, olvasni kezdték.

De már az első sornál csalódva néztek össze.

A levél franciául volt írva s ők bizony, — az öreg mademoiselle fáradozásai ellenére — nem tudtak annyit franciául, hogy szótár nélkül végig olvashatták volna.

Megnézték a többi levelet is — három vagy négy volt összesen — valamennyi franciául volt írva.

— Pedig ez férfi írás! — suttogta Ilus, — nézzük csak meg az aláírást. Csakugyan, látod! J. R. Bonmartin! Ez csakis férfi lehet; Ella egy francia fiatal emberrel levelezik!

A két kis lány egészen oda volt a kíváncsiságtól, de mégsem merték elvenni a levelet, hogy szótár segítségével végig betűzzék.

Sóhajtva tették hát vissza a helyére.

— Nézzük tovább! — suttogta Cilike, — hátha megtaláljuk a naplót is. Tudom, hogy egy rózsaszínű selyemdobozban tartja Ella, egyszer láttam!

Még jobban kihuzták a fiókot s kutattak tovább.

Egyszerre Ilus örömmel kiáltott föl:

— Itt van! Itt van!

Egy kis rózsaszín selyemdobozt huzott elő, amelyen szintén rajta volt a pici kis aranyozott kulcs.

— Ez az, ez az! — kiáltott Cilike s a két leány izgatottan, kíváncsian bujt össze. A gyertyát is közelebb huzták. Ilus kizárta a dobozt, felnyitotta fedelét s abban a percben mind a két lány nagyot sikoltva ugrott fel.

Cilike hirtelen a székre szökött föl, Ilus meg ijedtében az ágyra vetette magát s mind a ketten kiáltoztak, ahogy csak a torkukon kifért.

— Jaj, jaj, egér! Egér! Egér!

A nagy sikoltozásra beszaladt a két fiu, Palkó és Gyuri s az ajtóban megjelent Ella is, aki úgy nevetett, hogy az oldalát fogta.

— No, két kíváncsi kisasszony, — nevetett, — hát ugyan mitől ijedtetek úgy meg?

Megfogta a dobozt, de Cilike nagyot sikoltva kiáltott rá.

— Jaj, Ella, ne nyúlj hozzá! Egér van benne!

— Hát persze, hogy egér, — szólta Ella s az asztalra fordította a doboz tartalmát.

Csakugyan egy szürke, hosszú farku, fényes fekete szemű kis egér gurult ki belőle, — olyan, amilyent játékkereskedésben árulnak negyven fillérért.

Egészen élethíven volt utánozva, még szaladni is tudott, ha fölhuzták a gépezetét.

Cilike és Iluska megszégyenülve másztak le a székről meg az ágyról, a két fiu meg hangos hahotával ugrándoizta őket körül.

— Nem csoda, ha úgy megijedtünk, — szólt Cilike siránkozva, — hiszen éppen olyan, mint az igazi egér!

— Rossz volt a lelkiismeretetek, Cilike, — nevetett Ella, — azért ijedtetek meg! Hát illik-e másnak a fiókjában kutatni?

— Oh, soha többet nem tesszük, — fogadkozott a két leányka. — Ne haragudj, édes Ella, igazán illetlen dolog volt, amit cselekedtünk.

— Na jól van, most az egyszer nem haragszom, annál is inkább, mert meg volt érte a büntetéstek. De aztán máskor ne legyetek kíváncsiak.

— Soha többet! — ígérte Cilike — csak azt az egyet mondd meg, édes Ella, ki írta neked azokat a francia leveleket?

— Na lám! — nevetett Ella, — hiszen éppen most fogadtad fel, hogy soha többet nem leszel kíváncsi! Hanem hát jól van, elmondom nektek ezeknek a leveleknek a történetét — de nem most, hanem majd máskor.

V.

Rózsaszínű levelek.

Együtt ültek a kis leányszobában a téli alkony-
órában Ella, Cilike és Kende Ilus.

Egész délután szorgalmasan dolgoztak a kará-
csonyi munkákon, mert még csak alig pár nap válasz-
totta el őket az ünnepektől. És most, lámpagyújtás
előtt jól esett kissé a félhomályban üldögélni és cse-
vegni mindenféléről.

— Te Ella, — szólalt meg egyszerre Cilike, —
tudod-e, hogy még adósunk vagy valamivel?

— Ugyan mivel? — kérdezte Ella.

— Egy vallomással! Egyszer megigérted, hogy
elmondod nekünk azoknak a rózsaszínű leveleknek
a történetét, amelyeket... hiszen tudod már?...

— Tudom, tudom! — nevetett Ella — az a
bizonyos egérhistória?...

— Ugyan kérlek, — szólt Ilus fülig pirúlva, — lovagias ember ilyesmire nem emlékezteti embertársait!

— Hát ki mondta, hogy én lovagias vagyok? — ingerkedett tovább Ella, — no de jól van, hagyjuk ezt a sötét pontot. Borítsuk rá a feledés fátyolát! Hát mit is ígértem nektek?

— Hogy elmondod a rózsaszínű leveleknek a történetét. Fiatal ember is van a dologban, ugy-e — sugta Cilike titokzatosan és hizelkedve simult oda Ellához.

— Van hát, — nevetett Ella. — Egy kissé már kopasz ugyan s a fogai is hiányoznak, de harminc évvel ezelőtt fiatal ember számba mehetett!

— Ugyan menj, — duzzogott Ilus, — te megint bolondot üzöl belőlünk. Hiszen nem vagyunk mi már gyerekek, beszélhetsz nekünk valódi, igazi, élő, hamisítatlan, gavallér fiatal emberekről is!

— Bonmartin úr valódi, igazi gavallér, — mondta Ella hirtelen elkomolyodva, — hogy már nem fiatal ember, arról ő nem tehet... És nem volna szép tőlem, ha nem beszélnék róla a legnagyobb tisztelettel...

Cilike és Iluska kíváncsian húzódtak közelebb Ellához.

— Bizony mi tagadás benne, — kezdte Ella, — nagyon vásott lány voltam, mikor az intézetbe kerültem, most már magam is átlátom. Minden pajkoságban én voltam a vezető s legfőbb dicsőségnak tekintettem minél válogatottabb csinyeket kieszelni

és megréfálni vele tanítóinkat. Követőim mindig akadtak s egy időben valósággal elrontottam az egész osztályt. Különösen a francia tanárunkat szemeltem ki céltáblául. A jó öreg olyan szelíd és türelmes volt és amellet olyan kopasz, jaj, olyan kopasz, egyetlen szál haj sem volt a fején. Minden francia órán legnagyobb mulatságom volt, hogy különféle torzképeket rajzoltam róla, kopasz fejebujára egész verseket és hirdetésekét írva s osztálytársaim majd megpukkadtak nevetőkben, mikor odacsempésztem nekik a képeket. Tanúlni persze nem tanúltunk semmit. Egyszer rajta is kapott az öreg, amint éppen egy torzképet rajzoltam, azt hittem, be fog panaszkodni az igazgatónőnél, de nem tette, csak nagyon elpirúlt, soha sem láttam öreg embert még úgy elpirúlni; látszott rajta, hogy rosszul esik neki a gúnyolódás, de csak annyit mondott: — Ella kisasszony, maga is meg fog még öregedni, magának sem fog majd jól esni, ha a fiatalok kigúnyolják! . . . Ekkor nagyon megszégyeltem magam és megfogadtam, hogy többé nem teszem. De ugyan sokáig tartottam meg szavam!

Egy délelőtt, az öt perc szünet közben künn havazódtunk az udvaron. Jaj, tudjátok, nincs nagyobb mulatság annál! Valóságos csatákat rögtönöztünk. De hiszen tudjátok, ti is úgy szoktátok, úgy-e? Egyszer jön a francia tanárunk, monsieur Bonmartin. Éppen az ő órája következett. De ő mindig jóval hamarább jött s bement a tanári terembe. Nekem egy pompás eszmém támadt — én legalább azt hittem, hogy pompás.

— Leányok, — kiáltottam, — tudjátok mit fogunk csinálni?

— Mit? Mit? — kiabáltak a lányok és már körülöttem állottak valamennyien.

Én szörnyen büszke voltam a vezető szerepemre s ámbár valami súgta nekem, hogy most nem cselekszem helyesen, mégis elmondtam:

— Egy kis hideg zuhanyt fogunk rögtönözni a monsieur Bonmartin kopasz feje bubjára!

— De hogyan? — kiabálták nevetve és hitetlenkedve a leányok.

— Bizzátok csak reám! Te Klárka, hozd le hamarosan a hálósobából az egyik szivacstartó-hálót, ti pedig csináljatok hamar egy jó nagy hógolyót s te pedig Rózsika, keríts nekem egy szeget és egy kalapácsot.

Pillanat alatt meg volt minden, azzal futottunk be az osztályba, a katedrára föltettünk két széket, én feltornásztam, a szögel bevertem éppen a katedra fölé, felakasztottam rá a szivacstartót, amelyben benne volt a hógolyó s mire a tanár úr bejött, már a helyünkön ültünk valamennyien és feszült kíváncsisággal lestük a történendőket.

A tanár úr éppen a francia irodalomtörténetből magyarázott; tulajdonképen nagyon érdekes volt, de mi most alig figyeltünk rá.

Egyszerre csak egy vízcsepp hull a fejére. A hó odafent a melegben olvadni kezdett. Bonmartin úr kissé megrázkódott s szinte gépiesen törülte le a fényes homlokát. De akkor egy második, harmadik

csepp hullott alá. Mi majd megpukkantunk nevetünkben. Bonmartin úr csodálkozva néz körül, majd feltekint s azonnal észreveszi a turpisságot. Nagy haragra lobbant, soha sem láttam még így haragudni, felugrott, öklével az asztalra ütött s hangosan kiáltotta:

— Ki tette ezt? Követelem, hogy azonnal jelentkezék a bűnös, különben az egész osztályt meg fogom büntetni.

Jaj, hogy elment a kedvünk a nevetéstől, egyszerre olyan csend lett, hogy még a gombostű esését is meg lehetett volna hallani. Bonmartin úr sápadt volt és remegett az izgatottságtól. Én sem birtam tovább. Felállottam és jelentkeztem, hogy én vagyok a bűnös.

A tanár úr közben lecsillapodott, áldott jó lelke legyőzte haragját s nem szólt semmit, csak végignézett, de olyan szomorúan, olyan szemrehányó tekintettel, hogy nekem majd kicsordult a könnyem. Ebben a percben belépett az igazgatónő. Nem lehetett tagadni vagy elrejtteni semmit. Megbüntették az egész osztályt, engem meg külön megintettek a tanári kar előtt. Azután tudtam meg, hogy többen azt is indítványozták, hogy zárjanak ki az iskolából és maga Bonmartin úr volt, aki ez ellen felszólalt és védelmébe vett.

— Te, Ella, — szólt közbe nevetve Cilike, — attól az időtől kezdve javúltál aztán annyira meg, hogy az iskola dísze-virága lettél?

— Igen, a lecke használt. Felhagytam mindenféle ostobasággal és megkomolyodtam kissé. De a lelkiismeretem nem nyugodott addig, míg egy vasárnapi

kimenőnk alkalmával szerét nem ejtettem, hogy elmenjek Bonmartin úr lakására és tőle szívem szerint bocsánatot kértem.

Gyermekek, soha sem fogom elfelejteni azt a kicsiny, sötét udvari lakást és Bonmartin úr szomorú és mégis olyan nyájas arcát, mikor megölelt és azt mondta nekem: Ma chère fille! És megtudtam azt is, miért olyan szomorú mindig a jó öreg. A felesége, madame Bonmartin tizennégy év óta volt ágyban fekvő beteg!... És ő ápolta, ő gondozta, annyi szeretettel, annyi türelemmel... És volt négy gyermekök, három leány és egy fiú és mind a három leány meghalt, felnőtt korában. Az egyik menyasszony volt éppen... És ezt a sokat szenvedett, szegény, öreg embert gúnyoltam és boszantottam én éretlen, kegyetlen, ostoba csinyekkel! Óh, szerettem volna magam fölpofozni, mikor madame Bonmartin elmesélte az életök történetét. Nem panaszkodott, csak úgy elmondta, mert látszott az öreg asszonyon, hogy jól esik valakivel elbeszélgetnie. Bonmartin úr szelíd jósággal vigasztalta:

— De az Isten nem hagyott el mégse, Amélie, hiszen megmaradt a fiúnk! A mi édes jó Jeanunk.

— Igaz, igaz, — hagyta helybe Bonmartinné asszony és ragyogott a szeme, — Jean a legjobb fiú a világon! Csakhogy most oly távol van tőlünk és... és... miért változtatta meg a nevét?...

— Jean most külföldön van, — magyarázta meg nekem Bonmartin úr, — az idén végezte a technikát, mérnök lesz és előbb még sokat akar tanulni. A nevét

megmagyarosította, mert azt mondja, aki magyar földön lakik, magyar kenyeret eszik, az legyen szívben-lélekben, névben is magyar. Boronkai Jánosnak hívják . . .

Ella elhallgatott és sokáig elmerengve nézett ki a hóval borított utcára, hol az esti árnyak mind lejjebb-lejjebb szálltak.

— De a levelek, Ella, a rózsaszínű levelek, — törte meg végre a csendet Cilike, — talán bizony Boronkai János úr írta őket?

— Oh, dehogy, — tiltakozott fülig pirúlva Ella, — Bonmartin úrral olyan jó barátok lettünk, hogy minden szünidőn, mikor hazajövök, levelezünk egymással. Ma is kaptam tőle levelet. A feleségéről ír, aki napról-napra gyöngébb lesz szegény és a fiáról, aki most Londonban van...

— Ez a rózsaszínű levelek története, gyerekek!

VI.

A fekete szemöldök.

Egy délután nagy társaság volt együtt Cilikééknél. Édes anyja megengedte, hogy összes barátnőit meghívja s azonkívül — farsang első vasárnapja lévén — azt is megengedte, hogy majd táncoljanak.

Kővári Laci, aki azelőtt való este nálok volt vacsorán, kikérte anyuskától az engedelmet, hogy ő is részt vegyen a kis lányok táncmulatságán, sőt azt is, hogy elhozhassa magával festő barátját, Halmi Sándort is.

Erre Palkó és Gyuri is leereszkedőleg jelentették ki, hogy majd ők is részt vesznek a táncban, de társasjátékot nem fognak játszani, mert az nagyon unalmas. Azt csak kis lányok szoktak játszani.

Cilike annyira boldog volt, hogy nem is vette észre a súlyos sértést Pali és Gyuri kijelentésében. Pedig máskor ugyancsak igyekezett volna megtorolni.

De most egyébbel volt elfoglalva. Először is ki kellett kunyorálni anyukától, hogy engedje fölvenni a rózsaszin blúzt, amelyet karácsonyra kapott.

Aztán be kellett kukkantani a konyhába, hogy megnézzze: milyen tortát készít a szakácsné délutánra s meg kellett kóstolgatni a befőttet, a krémet és az apró mandulás süteményeket, hogy elég édesek-e?

Aztán bement szobájába öltözködni.

De amint magára vette a szép rózsaszin blúzt s felkötötte a kis csipkés, himzett kötényt, melyet Ella készített neki karácsonyra, egyszerre elkomorult.

Eszébe jutott, hogy Halmi Sándor is itt lesz ma délután, akivel nem találkozott ama bizonyos csibecomb-esete óta és akit annyira gyűlöl!

Fogadni mert volna, hogy Halmi Sándor titokban ki fogja nevetni, ha meglátja rövid ruhájában s kis lányos frizurájával és bizonyára csak azokkal a lányokkal fog táncolni, akiknek legalább öt centiméterrel hosszabb a ruhájuk, mint neki. Legtöbbet a fekete hajú Dórával, aki a legmagasabb közöttük s akinek olyan érdekesen sűrű, összenőtt szemöldöke van . . .

Hopp, megvan! Majd érdekes lesz mindjárt ő is!

Hirtelen előkapta a festékes dobozát s egy kis fekete tussal épen olyan szép fekete összenőtt szemöldököt festett magának, mint Dórának volt.

Művével rendkívül meg volt elégedve s vidáman szaladt a leányok elé, akik nagy zajongással éppen jöttek.

— Táncolni fogunk, lányok, táncolni, — ujjongott Cilike, — anyuka zongorázik majd!

Egy pillanat alatt már félre volt taszítva az asztal, fölszedve a nagy szőnyeg s hat rózsás arcu, kacagó szemű kis lány fogta körül a Cilike édes anyját.

— Kedves, aranyos néni, kérem zongorázzon!

— Keringőt!

— Polkát!

— Csárdást!

— Majd mindent rendre! — védekezett a néni, s leült a zongora mellé.

— Mi van veled, Cilike? — kérdezte egyszerre nevetve Kende Ilus, aki Cilike előtt kecsesen meghajolva, éppen táncra kérte föl.

Cilike kerekre nyitotta fel a szemét.

— Miért?

— Nézz csak a tükörbe!

Roszzat sejtve ugrott Cilike a tükör elé és — nem tehetett másképp — ő is elnevette magát.

Mikor a szőnyeget felszedték volt, néhány felszálló pihe oda tapadt a szemöldökéhez, a friss tuss-hoz és most úgy állott ott, mint valami sajátságos diszítés.

Nevetve kapott oda Cilike, hogy leszedje, de közben elmázolta a festéket s a szépen ívezett, összenőtt szemöldök nagy fekete folt gyanánt terjedt végig egész homlokán, sőt — oh borzalom — még az orrára is került belőle.

Kacagó nevetés hangzott fel mögötte.

Ott állottak a lányok mind és szemtanúi voltak, hogyan változott át Cilike egy pillanat alatt kéményseprővé!

Még anyuska is félbehagyta a zongorajátékot és odanézett és igazán nem tudta: nevéssen-e, vagy boszankodják a hiú kis lány fölött.

Cilike fülíg pirulva szaladt ki a szobából, hogy lemossa a tussfoltokat homlokáról és orráról. Az ebéd-lőben azonban majd nekiszaladt Kővári Lacinak és Halmi Sándornak, akik éppen akkor érkeztek.

— Kezét csókolom, — köszöntek udvariasan a fiatal emberek, de Cilike se látott, se hallott, elrohant mellettök, mint a szélvész, ki a konyhába, ott neki-esett a vízvezetéknek és addig surolta, dörzsölte, mosta az arcát, amíg szerencsésen eltüntette a fekete foltokat.

Persze a szép rózsaszínű blúz s a csipkés kötény is vizes lett s addig nem mehetett be, amíg meg nem szárította és rendbe nem hozta magát.

Azalatt odabenn vígan táncoltak a többiek s Cilike elkeseredve látta, hogy Halmi Sándor csakugyan a magas, fekete haju Dórával táncol legtöbbet.

— Vajjon észrevett-e valamit? — tündődött magában, de nem tudott rájönni, mert a fiatal emberek nem árultak el semmit, csak Kővári Laci szólt udvariasan, mikor bejött:

— Fogadni mernék, hogy megint a konyhában szorgoskodott a kis gazdasszony!

Cilike vérző szívének végtelenül jól esett ez a megtisztelő föltevés, amelyet sietett egy sokat mondó mosollyal megerősíteni.

— Igen, a konyhában volt dolgom, — felelt fontoskodó hangon s ezzel igazat is mondott. Csak

azt felejtette el megmondani, hogy nem annyira gazdasszonykodott, mint inkább a vízvezetéknél mosakodott.

És Kővári Laci oly komolyan bólintott a fejével, mintha csakugyan elhinné és semmit sem vett volna észre.

Cilike azonban gyanakvólag nézett rá, mert egy áruló mosolyt látott a szemében. De nem mert kérdezősködni senkitől, csak elhatározta magában, hogy a legközelebbi alkalomnál helyrehozza ezt a kis balesetet.

VII.

A nagy L.

Hull, hull a hó, apró, sűrű pelyhekben. Belepi az utcát, a házfödeleket, a vasrácsot a kert előtt, mindent hófehér lepellettel borít be. A járó-kelő emberek mintha be volnának cukrozva.

A lámpák nagy, fehér hósipkát öltenek s a kifesztett esernyők óriási mozgó fehér gombáknak látszanak.

— Pompás idő! Pompás idő! — kiáltottak Gyuri és Palkó kezüket dörzsölve s egy hólapdával éppen orron találták Cilikét, aki az iskolából hazajövet a kapuban összetalálkozott velök.

Cilike nagyot prüszkölt. Egy percre eszébe jutott, hogy nagy lányok nem szoktak fiukkal az utcán havazódni, de ez csak egy percre villant meg a fejében. A másik percben ledobta könyveit, karmantyuját a kapubejárat alá s amily gyorsan csak bírta, úgy röpitette a hólapdákat a két fiu arcába, nyakába, hátára.

Persze, azok ketten voltak, ő meg egyedül; nagyon egyenlőtlen volt a csata.

Szegény Cilikének félrecsuszott a kalapja, kibomlott a haja, orra, szája tele volt hóval, csak úgy prűszkölt, köhögött s már-már csúfos vereséggel és megfutamodással végződött a hőcsata.

— Majd én segíték, Cilike! Ne féljen! — hallatszott egyszerre mellette s két nagy, prémes keztyübe bujtatott kéz nyúlt le a földre Cilike mellett a hórakásra s most már azután úgy repültek a bombák a fiuk felé, hogy azok nemsokára föladták a harcot és jobbnak látták gyorsan beiramodni a jó meleg, fűtött szobába. Most az egyszer nem jutott eszébe Cilikének azt gondolni: — Ez a Kővári Laci is mindig a legrosszabb időben jön!

Sőt ellenkezőleg, úgy találta, hogy nagyon is kedves dolog volt Lacitól segíteni neki a csatát megnyerni s nagylelkűen megbocsátotta minden eddigi hibáját és elhatározta, hogy többet nem fogja gyűlölni.

— Hol vannak a könyvei, Cilike? — kérdezte Laci, mikor együtt fölmentek a lépcsőn.

— Jaj Istenkém, azokat a kapu közt felejtettem! — kiáltotta Cilike ijedten s hanyatthomlok rohant vissza a könyveiért és a karmantyujáért.

Hát bizony azokat siralmas állapotban találta! Tele voltak hóval, vízzel s a harc hevében még rájuk is tapostak!

— Ezért majd kikapok anyuskától! — gondolta magában Cilike sóhajtva s igyekezett úgy besurranni a szobájába, hogy anyuska észre se vegye.

Odabenn már folyt a vitatkozás a két fiu és Kővári Laci között.

Palkó és Gyuri azt állították, hogy a leányok egyáltalában nem tudnak semmit s még egy kis hőcsatát sem volnának képesek megnyerni férfi segítség nélkül.

Kővári Laci ezt ugyan éppenséggel nem vonta kétségbe; de — mondta éppen, mikor Cilike belépett — azért lehetnek kivételek is. Vannak nők, akik versenyeznek a férfiakkal nemcsak szellemi téren, hanem testi ügyesség és bátorság tekintetében is. Mert hát — tette hozzá mosolyogva — nem mindenki olyan gyöngö kis virágszál, mint Cilike.

Cilike előbb nem tudta, hogy ezt bóknak vegye-e, vagy kötődésnek? A két fiu természetesen azonnal az utóbbira magyarázta és tapsolni kezdett.

— Minyau, te kis virágszál! — nevetett Gyuri, Cilike meg elvörösödve jelentette ki:

— Na hát, én is vagyok olyan bátor és olyan ügyes, mint akármelyik közületek! Én hamarabb megtanultam úszni mint Palkó és jobban tudok táncolni mint Gyuri!

— Persze, táncolni tudsz, — szólt megvetőleg Gyuri — az lányoknak való. Mi férfiak nem is szeretjük azt az ugrálást! De hát tudsz-e vívni, lovagolni, korcsolyázni? Hiszen úgy félsz a jégen, mint a nyúl!

— Igenis hogy tudok korcsolyázni, — kiáltotta Cilike nekihevülve, — én nem vagyok nyúl! Már körözni is tudok! Még nyolcasokat és betüket is tudok karcolni a jégre!

— Hiszen akkor maga egész kis művésznő, Cilike — szólt közbe Laci, — ejnye, de szeretném látni! Jövő vasárnap én is kimegyek a jégre. Én ugyan nem vagyok olyan nagy művész, gyermekkorom óta nem korcsolyáztam, de most újra meg fogom próbálni.

Egy kis szívdobogással indúlt ki vasárnap Cilike a jégre.

Ő ugyanis hengegett, mikor azt állította, hogy már körözni is tud; ami pedig a nyolcasokat és a betűket illeti, eddig mindig csak az iskola udvarán levő kis jégpályán próbálta s a vége rendesen az volt, hogy az orrával öt perccel hamarabb tette a pontot az I betűre, mint a korcsolyával.

Azóta egy másik betűt kezdett gyakorolni, Kende Ilussal együtt: a nagy L betűt és a kettőjük titka volt, hogy ki az a nagy L. Meg is esküdtek egymásnak, hogy soha el nem árulják.

Cilike csak abban bizakodott, hogy Kővári Laci nem fog kijönni a jégre s hogy rég elfeledte az ő hengegését. Mert ha most kiszülne, hogy ő bizony nem tud oly művésziesen korcsolyázni, mint ahogy állította, hát akkor — akkor...

Még nem tudta, hogy mit fog tenni — akkor — de remélte, hogy legalább is beszakad a jég s ő menten el fog sülyedni.

Tükörsima és olyan fényes volt a jégpálya, mint a ragyogó acél.

A zene vigan szólt, gyermekek, asszonyok, leányok, férfiak, kipirult arccal, vidáman siklottak, iringáltak s Cilike, amint felcsatolta korcsolyáját, papot-

csapot elfelejtett s boldogan iramodott neki a ragyogó, csillogó jégtükörnek.

— Szervusz Ilus, — kiáltott már messziről barát-nője felé, vigyázatlanul nekiment valakinek s hosszában végig terülve a jégen, úgy érkezett meg Ilus elé, előbb a kalapja, azután a karmantyúja, végre ő maga.

— Kezét csókolom, Cilike kisasszony, — hangzott mellette s Kővári Laci mosolyogva segített neki fölállani, míg Ilus a kalapját és a karmantyúját szedte föl. — Valóban ez a nyolcas kitűnően sikerült! — kötődött tovább Laci s Cilike nem tudta, hogy most duzzogjon-e, vagy nevéssen.

Inkább nevetett, annál is inkább, mert nevetett Laci és Ilus is.

— Most pedig próbáljunk együtt körözni, — indítványozta Laci s a két leányka nagy örömmel fogta közre, azt remélvén, hogy most egy ügyes fiatal ember fog velök végig repülni a jégen — a többi kis lány bámulatára és irigykedésére.

Hát bizony a körözés nagyon siralmasan ment. Nemhogy repültek volna, de bukdácsolni is alig tudtak. Kiderült, hogy hármok közül egy se tud körözni.

— Cilike, Cilike! — évelődött Laci, — hát ez az a nagy művészet? Hol maradnak a nyolcasok és a betük?

— Magával nem lehet semmire sem haladni! Én egyedül sokkal jobban tudok, — hencegett Cilike s kiszabadítva kezét, megindult egyedül.

Óvatosan, vigyázva került, fordult s rajzolgatta korcsolyája hegyével azt a bizonyos betüt.

Cilike □
a jégen

Azért is meg fogja mutatni annak a kiállhatatlan Lacinak, hogy ő mit tud!

Csakugyan a nagy L betű kissé girbe-görbén ugyan és alig kivehetően, de ott diszelgett a jégen; de az utolsó fordulónál — oh balszerencse — ott diszelgett Cilike is, ha ugyan diszelgésnek lehet nevezni, amint siralmas ábrázattal ott ült a nagy L közepén.

— Oh Cilike, — nevetett Laci, — milyen kedves az magától igazán, hogy éppen az én nevemnek a kezdőbetűjén foglal helyet!

— Ez nem a maga neve! — heveskedett Cilike, — ez... ez...

De ebben a percben megpillantotta Ilust, ki a Laci háta mögött integetett neki.

Igaz, hiszen ők megesküdtek egymásnak, hogy senkinek sem árulják el, ki az a nagy L. Maradjon hát örök titok! Inkább eltűri még azt is, hogy az az önhitt Laci azt higgye, hogy ez az ő neve.

— Cilike, nem szenvedtél-e agyrázkódást, mikor az imént elestél? — kötődött Palkó, aki éppen arra korcsolyázott.

Nem, ez több volt, mint amennyit egy mélyen érző leányszív elviselhetett. Cilike utána iramodott Palkónak, utól is érte s jól meghúzta a fülét.

Ennyi elégtétellel tartozott magának. De többet soha sem dicsekedett vele, hogy ő milyen nagy művésznő a jégen.

VIII.

Vendégszereplés.

Cilikének múlt vasárnap volt a tizenötödik születésnapja.

— Most már igazán nagy leány vagyok! — mondogatta büszkén.

A ruháját is öt centiméterrel készíttette hosszabbra édes anyja, sőt azt is megengedte, hogy egy házi bálban részt vegyen. Ki volt boldogabb Cilikénél? Most már azt se bánta, ha Teruska, Jankó és Duci minden reggel öt órakor fölkiabálták s a tintát végig öntik a kész feladatán.

Teruska, Jankó és Duci a Teréz néni kis gyerekei, körülbelül nyolc-tíz nap óta a Cilikéék vendégei voltak. Teréz néninek — édes anya testvérének — ugyanis a Lukács-fürdőt kellett használni és azért jött fel Somkutról Cilikéékhez, mind a három gyerekekkel együtt.

Cilike nagyon szerette a három kis gazembert s azok kellőleg vissza is éltek a szeretetével. Meghuzigálták a haját, összetörték a gyermekkori játékait, főzőcskét játszott az emlékkönyvén, ollóval kivágták az albumból az összes nénik és bácsik arcképeit és rácsirizelték a Cilike rajztömbjére.

De ma nagylelkűen megbocsátott Cilike nekik mindent! Hogyne, hiszen ma bálba megy. A Kende Ilusék házibáljába. Már el is ígérte a második négyest Kővári Lacinak — persze egyelőre csak gondolatban. Vagy inkább Halmi Sándornak adja? Vagy mind a kettőnek? De akkor össze fognak veszni — még párbaj is lehet belőle...

— Kedves Cilikém, — szakította félbe a kis lány ábrándozását Teréz néni, — ugy-e leszel olyan szives és ügyelsz ma délután kissé a gyerekekre? Nekem anyuskával együtt el kell mennem, bevásárolni.

— Csak menjenek egész nyugodtan, édes nénikém, — felelt Cilike nagylelkűen — én majd ügyelni fogok rájuk.

— Ne ijedj meg, jutalmúl valami szép meglepetést fogsz kapni, — mondta még a néni búcsúzóul.

Cilike bement a gyermekszobába, azzal az elhatározással, hogy meg fogja tanulni előre a hétfői leckéjét, legalább vasárnap a bál után, zavartalanúl alhatik majd. Előbb azonban körülnézett, hogy mit csinálnak a gyermekek?

Teruska és Jankó egy képeskönyv romjai fölött veszekedtek. Duci azonban vésztlósló csöndben ült a mosdószekrény előtt.

Onnan kiszedte Cilike reggeli papucsát, abba bele öntött egy üveg sóborszeszt, kinyitott egy doboz vazelint, azzal bekente az arcát és a haját, aztán magára öntött egy skatulya hajport, utoljára pedig kézhez kerítette a glicerines üveget s belemártogatva az ujjait, nyalogatta. Jó édes volt.

Duci különben arról volt nevezetes, hogy mindent megkóstolt és a leghihetlenebb dolgokat találta ehetőnek.

Belekerült egy félórába, amíg Cilike tisztára tudta mosdatni.

Éppen javába mosdatta, mikor csengettek künn az előszoba ajtaján. Erre valamennyien — Duci még egészen vizesen — kirohantak.

Egy hordár jött s egy gyönyörű virágbokrétát hozott: Ilosvay Cecilia kisasszony számára a mai táncestélyre.

— Ki küldi? — rebegette Cilike boldog meglepetéstől remegő hangon.

A hordár vállat vont. Ő nem tudja. Elment és Cilike, a gyermekektől követve, mint egy szentséget vitte be a bokrétát. Gyöngyvirág, ibolya, rózsa... az ő legkedvesebb virágai. Ezt nem küldhette más, mint... mint... igen, mint Kővári Laci!

Cilike gyorsan vízbe tette a virágot s ujjongva polkázta körül az asztalt, aztán a tükörhöz rohant és megnézte magát benne.

— Szervusz, Cilike! — integetett büszkén saját magának. — Virágot kaptál az első bálodra, egy fiatal embertől, akinek bajusza is van! A többi leány bizo-

nyára egyik sem kapott. Te már igazán nagy lány vagy, Cilike.

Aztán eszébe jutott, hogy erről a fontos eseményről illene valamit a naplójába is írni. Hamar beszaladt szobájába s még az ajtót is bezárta, hogy a gyerekek ne zavarják. Elővette drága piros bársony kötésű naplóját és boldog meghatottságtól remegő kézzel írt, írt, írt . . . Hogy mit? Ugyanazt, amit tizenöt éves kis lányok szoktak írni, akik azt hiszik, hogy ott kezdődik a világ, a bálnál, virágnál, bajszos táncosoknál.

*

Ezalatt a három gyermek odakünt az ebédlőben néma áhitattal állta körül az asztalt, amelyen Cilike — ott felejtette a virágot.

Egy darabig nem szóltak semmit, csak nyujtógatták az orrocskáikat.

— Vijág, — szólalt meg végre Jankó, a bokré-tára mutatva.

— Jószagú, — szimatolt Teruska, lábujjhegyre ágaskodva.

Duci nem szólt semmit. Ő a tettek embere volt. Odahúzott az asztalhoz egy széket, fölmászott és megfogta a virágtartót.

Erre a másik kettő is felbuzdult s ők is felmász-tak az asztalra . . .

*

Mikor egy félóra múlva Cilike ragyogó arccal és tintás ujjakkal előkerült a szobájából, sóbálvánnyá meredve állt meg az ajtóban.

Jankó az asztalon ült s egy nagy víztócsában rózsalevelekből készített hajócskákat usztatott. Teruska a tükör előtt állott s szegfűroncsokat dugdosott a hajába és a füle mellé. Duci az asztal alatt ült s egy marék gyöngyvirágot gyömöszölt a szájába. Úgy találta, hogy nagyon jóízű.

Cilikét ájulás környékezte. Jóságos Isten! Egy fiatal ember neki virágot küld s a gyermekek azt széttépik és megeszik! Nem, ezt nem lehet túlélni! . . .

Mielőtt azonban elájult vagy bánatában meghalt volna, hazajöttek édes anyja és Teréz néni.

— Megkaptad-e a virágot, amelyet küldtem neked? — kérdezte Teréz néni már az előszobában.

— Hát . . . hát . . . Teréz néni küldte? — dadogta Cilike kissé lefőzve.

— Persze, hogy én. Jutalmul, mert ma egész délután vigyáztál a gyermekekre. Jól viselték magukat?

— Nagyon jól, — felelte Cilike nagylelkűen s magához ölelte a három szepegő kis bűnöst.

*

A házi bálban Cilike természetesen pompásan mulatott. A nagy szalonban táncoltak, honnan a butorokat mind kihordták s a zongora hangjai mellett a kis lányok oly vígan ugráltak, mint talán soha később, még akkor sem, mikor az első hosszú ruhában az első nagy bálba mentek.

Csodálatosképen ezen az estén nem is történt Cilikével semmi baleset, kivéve hogy a vacsoránál leöntötte a ruháját kompóttal, éppen akkor, mikor Kővári Lacinak elbeszélte:

— Képzelve csak, a mai táncestélyre egy gyönyörű virágbokrétát kaptam és a gyermekek összetépték!

— Kitől kapta? — kérdezte Laci érdeklődve.

Cilike kissé érdekes akart lenni és roppant titokzatosan mondta:

— Nem tudom! Sejtelmem sincs róla!

Szerencsére ebben a pillanatban történt az a baleset a kompóttal s így Cilike soha se látta meg azt az áruló mosolyt a Laci szemében. Laci ugyanis éppen egy félórával azelőtt értesült Teréz nénitől egészen körülményesen a bokréta történetéről.

*

A husvéti szünidőre Teréz néni magával vitte Cilikét haza Somkutra.

— Nem fogsz ott unatkozni, ne ijedj meg! — biztatta a kis lányt.

Teréz néninek szavajárása volt az, hogy: ne ijedj meg! Miután azonban nagyon katonás asszony volt, olyan erőteljes hangon jelentette ki mindig: ne ijedj meg, hogy akit ilyen formán biztatott, ugyancsak összerezett mindig.

Teruska, Jankó és Duci, mikor hallották ezt a biztatást: — Ejnye ti rossz gyerekek, majd megtanítalak én, ne ijedjete meg! — hát olyankor rendesen gyors iramodással bujtak el, ki ágy alá, ki szekrény mögé, ki ahova tudott.

Cilike azonban, ha a Teréz néni jóságos, fényes fekete szemébe nézett, tulajdonképpen igazán nem ijedt meg. Hiszen annyi szeretet, annyi jóság sugárzott onnan feléje.

Teréz néni mindenüvé elvitte Cilikét látogatóba, ahol hozzá hasonló korú lányok voltak s csakhamar úgy ünnepelték mindenfelé, hogy a kis lány egészen elkapatott lett.

— Mi nagyvárosiak mindennap megyünk a korróra sétálni, — dicsekedett a leányok előtt, pedig életében összesen csak kétszer volt. — Én már voltam bálban is. Oh, nálunk nagyon hamar viszik a leányokat bálba. És zsúrra is járunk. Ti nem is tudjátok ugy-e, hogy mi a zsúr?

Nem, a somkuti leányok nem tudták s néma áhítattal hallgatták a Cilike szindús leírásait és dicsekedéseit. Jó, hogy Teréz néni nem hallotta, különben közbe dördült volna:

— Ne ijedjete meg! Dehogy jár ő zsúrra!

A somkuti dalosegylet jótékonycélu hangversenyt rendezett a szünidei gyermektelep javára. És akkor történt a következő nagyjelentőségű eset.

Teréz néni éppen a szokásos husvét előtti nagytakarítást rendezte. Teruska, Jankó és Duci ádáz örömmel csetlettek-botlottak a vizes dézsák és cirokseprők között, Cilike fejét tulipiros kendővel bekötve, buzgón segédkezett Teréz néninek, s egy létrán állva éppen a nagy tükröt mosogatta, midőn kopogtatás hallatszott az ajtón.

— Ne ijedj meg Cilike, most bizonyos, hogy vendégek jönnek! — vigasztalta Teréz néni a kis lányt, aki majd leesett a létráról, mikor két ünnepélyes arcú, fekete frakkos, fehér nyakkendős fiatal embert látott belépni a szobába.

— Ne ijedjenek meg, kedves öcsém, — fogadta őket nyájasan Teréz néni, — hát bizony nálunk most éppen nagytakarítás van, de azért csak tessenek beljebb kerülni.

Benógatta a két fiatal embert a másik szobába s közben gyöngéden nyakon legyintette Jankót, ki éppen eléjük borított ki egy vizes dézsát.

Mire Cilike, tiszta köténnyel és simára fésült hajjal, fején a piros kendő nélkül megjelent a szalonban, a két fiatal ember már elő is adta Teréz néninek jövetelük célját.

A hangversenyre akarták fölkérni Cilikét, hogy valamivel közreműködjön. Talán zongorázna, vagy énekelne valamit. A somkutiak nagyon meg lennének tisztelve; az lenne a hangverseny fénypontja . . .

Cilike majd leszédült örömében a székről. Úgy érezte, mintha székestől együtt kezdene növekedni mind nagyobbra és nagyobbra. És csak azt az egyet sajnálta, hogy iskolatársai nem látják őt ebben a fontos és ünnepélyes pillanatban.

Teréz néni csak mosolygott a kis lány elpalástolhatlan büszke örömén és így szólt:

— Én szívesen beleegyezem, ámbár még kis lánynak tartom őt a nyilvános szereplésre. De ha neki kedve van, legyen.

— Óh, köszönöm, édes Teréz néni, — rebegte Cilike boldogan és azonnal eszébe jutott, hogy ebből az alkalomból bizonyára fog kapni egy szép virágbokrétát — de azt ugyan nem eszik meg a gyermekek!

— Tehát el van intézve, köszönjük szépen, — hálálkodtak a rendezők, — Cecilia ő nagysága oly kegyes lesz és zongorázik majd valamit, nemde?

Cecilia ő nagysága! . . . Cilike szívét valami édes melegség járta át. Ő nagysága?.. Ez ő!.. De egyszerre eszébe jutott valami, mely mint egy hideg zuhany hűtötte le a lelkesedését. Rettenetesen megnyúlt az arca.

— Én . . . én . . . — hebegte zavartan — nagyon szívesen . . . de . . . nem tudok zongorázni.

— Oh, dehogy nem, — tiltakozott egyhanguan a két fiatal úr, — nagysád bizonyára kész művésznő. Csak a szerénység . . .

— Nem, nem . . . — rebegette Cilike megsemmisülten. — Én nem is tanultam zongorázni. Anyuska mindig akarta, de nekem nem volt kedvem hozzá.

A két rendező úr tanácstalanul nézett egymásra.

— Talán énekelne, — indítványozta az egyik.

— Nem tudok énekelni, — jelentette ki Cilike szomorúan és már szeretett volna a föld alá süllyedni.

— Megvan! — kiáltott most a másik diadalmasan. — Cecilia nagysád szavalni fog!

Ebbe azután Cilike készséggel beleegyezett. No hiszen az csak könnyű dolog! Megtanul könyv nélkül egy szép verset s azt elmondja. Ehez csak nem kell tudomány!

— Ne ijedj meg, Cili, bele fogsz sülni! — biztatta Teréz néni jólélekkel, de Cilike teljes önbizalommal mosolygott. Nem sült ő bele az iskolában sem, soha, pedig elégszer szavalt minden vizsgálaton és önképzőköri gyűléseken.

Teréz néni nem akarta hát tovább rontani a kedvét s Cilike lázas buzgalommal kezdett el keresgélni egy alkalmas költemény után. Végre megállapodott egyben. A madár fiaihoz, Irta: Tompa Mihály.

Most azután egész nap úgy lehetett látni Cilikét Tompa Mihály vörös kötésű verseskönyvével a kezében, amint alá s fel járva a szobákban, tanulta és szavalta a verset:

Szár az ágon, hallgató ajakkal,
Meddig ültök csüggedt madarak . . .

Már a gyermekek is megtanulták az első sorokat s ők is egész nap szavalósdit játszottak s Duci az asztal tetejére állva kiáltotta:

Száz az ádon, halldató ajakkal,
Meddig ültök csüddedt madarak . . .

*

Elérkezett a nagy nap, Cilike úgy tudta már a verset mint a «folyó víz». Kapott az udvarias rendezőktől egy gyönyörű szép bokrétát is, melyet ezuttal óvatosan elrejtett a gyermekek elől. Este kocsival jöttek érette s úgy kísérték föl a terembe, mint egy kis királynőt.

Mikor azonban az ajtón át meglátta a ragyogóan kivilágított nagy termet, hol tömött sorokban ült a fényes díszbe öltözött hallgatóság — egyszerre valami sajátságos, soha nem tapasztalt, rettenetes érzés fogta el Cilikét. Kiütött homlokán a verejték, s elkezdett a foga vacogni, mintha a hideg rázta volna.

Hogyan? Ő most kimenjen oda az emelvényre, megálljon annyi száz ember előtt, aki mind reá néz

s tőle vár valamit . . . Szent Isten, soha! Soha! Hiszen még a száját sem tudná kinyitni. Egyszerre kitört rajta a lámpaláz.

Csak mintegy félálomban látta, hogy egy fekete frakkos alak lépett eléje, meghajolt s karját nyujtva szólt:

— Most a kegyed száma következik, Cecil nagysád!

Cilike görcsösen kapaszkodott meg a Teréz néni karjába.

— Nem megyek . . . Teréz néni, ne engedjen . . . kérem ne engedjen . . .

— Na, ebből baj lesz, — gondolta magában Teréz néni. — Ne ijedj meg kis lányom, — biztatta vidáman.

— Hiszen nem esznek meg! Eredj már no!

Gyöngéden lóditott rajta egyet s Cilike kitámolygott. És mikor ott szemtől-szembe állt a nagy közön-séggel, amely néma csendben, várakozással teljesen nézett szembe vele, egyszerre úgy összeszorult a torka, hogy egyetlen-egy szót sem tudott kinyögni. Valami halvány sejtelve volt ugyan, hogy neki most kellene egy verset elmondani, de igazán nem emlékezett rá, hogy mit.

— Ne ijedj meg, Cilikém, — dördült most meg a Teréz néni mély hangja, s erre egyszerre vége lett a feszült, kinos csöndnek. A jó nénik és bácsik, kiknek majdnem mindegyiknek volt gyermekök, talán éppen akkora leányok, mint Cilike, úgy megsajnálták a szepgő kis lányt, hogy egyszerre olyan viharos taps támadt, mintha Cilike a legragyogóbb ékesszólással szavalta volna el a verset.

Teréz néni pedig fölment az emelvényre, átölelte Cilikét és vitte magával, be a kis terembe, annak is egyik legsötétebb zugába, ahol kedvére kisirhatta magát a kis lány.

— Ne ijedj meg — vigasztalta Teréz néni, s egy csomó cukros gesztenyét dugott a kezébe, — hiszen nem olyan nagy baj ez. Igen nagy fába vágta a fejszedet, annyi az egész. Majd helyrehozod egy pár esztendő múlva.

— Soha, soha! — zokogta Cilike búsan. De azért mind megette a cukros gesztenyét.

Mert hát bizony nem volt ő még Cecilia nagysám, hanem csak egy kis Cilike, minden képzelt bátorsága és önbizalma ellenére egy ijedős, sírni és nevetni egyszerre tudó, tizenöt esztendő kis pipiske leány.

IX.

Egy kis felsülés.

— Kop-kop, kop-kop-kop!

Cilike már egy félóra óta ül az ablak mellett és türelmesen hallgatja ezt a szabálytalan és tompa kopogást.

A fiúk, Palkó és Gyuri labdázna, éppen ott az ablak alatt és sok nevetés és még több vitatkozás között ütik a falhoz és egymás hátához a labdát.

Néha odakiáltanak Cilikének is, hogy jöjjön közéjük. Igaz ugyan, hogy ők alapjában véve nagyon lenézik a leányokat és nem ismernek rettenetesebb dolgot, mintha egy-egy vasárnap délután végig kell köszöngetni a Cilike barátnőinek, akik uzsonnára jönnek hozzá.

De Cilike — azt elismerik — mégsem olyan ostoba, mint a többi leány. Jól tud labdázni, nem

kényeskedik, ha az ember kicsit hátba találja érinteni a labdával és főleg nagyon ügyesen tudja fölvarrni a leszakadt gombokat.

Ami igaz, az igaz s a két fiu is készséggel elismeri Cilike érdemeit. Éppen ezért most is szívesen látták volna maguk között.

De Cilike csak a fejét rázta. Neki most fontosabb dolga volt. Harisnyát foltozott. Anyuska ugyanis ma reggel erősen megkorholta, amiért nagy leány létére lyukas harisnyával ment az iskolába.

Cilike megszégyelte magát s most, hogy hibáját helyrehozza, elővette összes harisnyáit és buzgón foltoztatott.

Éppen elkészült mindennel és roppant büszke volt reá; tökéletes nagyleánynak érezte magát, s azt gondolta, hogy most már akár férjhez is mehetne, mert lám, olyan komoly és gondos leány, aki már tudna háztartást is vezetni, mikor egyszerre csak a fiuk vészes csatakiáltását hallotta:

— Meneküljünk! Vendégek jönnek!...

És mint a szélvész rohantak el a kert irányába, ahol a kis hátsó ajtón kivágtattak a gyümölcsösbe. Cilike örvendezve csapta le a harisnyákat.

— Bizonyosan a leányok jönnek! — kiáltotta vigan, mert tudta, hogy a fiuk olyankor szoktak méltósággal elvonulni, mikor az ő barátnői föltűntek a szemhatáron, s Iluska meg Olga meg is ígérték volt, hogy ma délután eljönnek hozzá.

Csakugyan, már hallotta is a lépéseket és a hangokat az udvaron s hamar, hamar, hogy minél gyors-

sabban ott legyen a leányok között, nem akart még az ajtó felé kerülni, hanem — kiugrott az ablakon.

Ezt máskor is meg szokta cselekedni, ha nagyon sietett, ámbár anyuska mindig haragudott ezért a nyaktörő műveletért, mert az ablak, amely az udvarra nyílt, meglehetősen magas volt.

Cilike azonban, hála a sok gyakorlatnak, olyan ügyesen talpraugrott mindig, mint egy macska.

Most is úgy történt s még ugrásközben, a levegőben kalimpálva, már kiáltotta:

— Szervusz Iluska! Szervusz Olga — s azzal egyenesen a nyakába ugrott egy szerfölköt előkelő külsejű, libegő tollaskalappal diszelgő, hegyesorru asszonyságnak, aki nagyot sikitva, félájultan esett a mellette álló szép leány karjai közé.

— Aber um Gotteswillen!... Was ist das? — kiáltozta egyre-másra és a diszes tollaskalap gyászosan konyult féloldalt a fülére, míg a tollak az orrát árnyékolták be.

Cilike se élt, se halt. Csak mintegy fátyolon keresztül látta, hogy a gyönyörű szép leány Katolnay Irma, s azonkívül még egy kövér, pufókképű ifjút is látott, ki az ájuldozó nénit hirtelen a zsebkendőjével kezdte legyezgetni.

— Nincs semmi baj, liebe Tante, — nyugtatta meg Katolnay Irma nevetve a nénit, aki lassanként magához tért, — ez csak Cilike, aki jó napot kívánt nekünk.

— Na, aber so was! — nevetett most már a néni is, s a hosszonyelű lorgnettjén keresztül nézegette végig

Cilikét, aki talán soha életében nem volt olyan zavarban mint most és legjobban szeretett volna rendes kívánsága szerint, azonnal a föld alá süllyedni. De hát persze nem süllyedt el, hanem ahelyett végig kellett szenvedni, amíg Katolnay Irma bemutatta a nagynénjének, aki tegnap érkezett Bécsből s az unokaöccsének, a pufókképü, kövér ifjunak, akiről csak annyit hallott Cilike, hogy Pepinek hívják.

A pufókképü Pepi nehézkesen meghajította magát, motyogott valamit németül és kezét akart csókolni Cilikének.

Hát éppen még csak ez kellett, hogy Cilike zavara tökéletes legyen. Hirtelen elrántotta a kezét s úgy elrohant, mintha ott se lett volna. Még hallotta a nevetést, amely mögötte fölcsendült, hallotta a Katolnay Irma kedves, hívó szavát is, de ő csak szaladt be a kertbe, onnan ki a gyümölcsösbe, oda, ahova a fiuk már jóelőre elmenekültek.

Csak ott, néhány koránérő, pirosarcu alma társaságában tudott kissé megnyugodni és lecsillapodni.

Nagy búsan szakított le egy almát és éppen bele akart harapni, de amint reánéz az almára, egyszerre eszébe jut:

— Juj, ennek az almának éppen olyan kerek, pufók képe van, mint annak a kövér Pepinek!

Hamar el akarta dobni az almát, de aztán mégis meggondolta a dolgot. Kár volna érte. Végre is, az alma arról nem tehet. Hát inkább megette.

Csak este tudta meg Cilike, hogy a bécsi vendégek tiszteletére vasárnapra nagy kirándulást tervezett Katolnay Irma s azért jött, hogy őket is meghívja. A peleskei hegyre akartak fölmenni, a romokhoz, honnan gyönyörű kilátás nyílt az egész vidékre. Kocsival mentek, de Cilike apja azt indítványozta, hogy a férfiak menjenek ki korábban gyalog, mert az ut az erdőn keresztül gyönyörű szép, s míg a hölgyek feljönnek, addig ők el is készítenek mindent az ebédhez. Csak meg kell majd enni.

Cilike arra kérte apját, hadd mehessen ő is gyalog. Nagyon szeretett az erdőn keresztül sétálni, meg az igazat megvallva, egy kissé restelte is a német vendégek előtt azt a multkori viharos találkozást.

Természetesen Pepi urfi is kocsival ment a hölgyekkel, mert igen kövér és igen lusta volt a gyalogláshoz, s így tehát Cilike vidáman, jó kedvvel indult el édes apjával, a fiukkal, s édes apjának még egy pár fiatalabb és öregebb barátjával.

Az ut az erdőn át gyönyörű szép volt. A ragyogó, meleg napsugár átszűrődött a lombokon és aranyzöld fénybe borított mindent. A madarak daloltak a fákon, mintha csak hangversenyt rendeztek volna, s a vadvirágok illata betöltötte az egész levegőt.

Cilike vigán szedegette a virágokat, és hogy megmutassa az ő gazdasszonyi buzgalmát, gombát is szedett, amelyből termett bőségesen az erdőben.

Teletömte az apa zsebeit vele és a Kővári Laci kalapját, aki ugyan váltig boszantotta, hogy ez csupa bolondgomba. De Cilike önérzetesen bizonyitgatta:

— Én azt jobban tudom. Ilyent szoktunk mindig vásárolni. Ez a legfinomabb vargány-gomba. Ezt minden jó gazdasszony tudja!

Mikor felérkeztek a hegyre, letelepedtek egy szép kis tisztáson s aztán édes apa indítványára rőzsét hordtak össze, tüzet gyújtottak és kikeresték az elemózsiás kosárból, amelyet két szolga hozott fel, a pörköltnek való húst.

A két fiu a legjobban igyekezett a rőzsehordásnál s hirtelenében olyan tüzet raktak, hogy egy egész ökröt is meg lehetett volna nyárson sütni mellette.

— Olyan pörköltet főzünk a németeknek, hogy megemlegetik, — mondotta édes apa vidáman s az urak valamennyien egész lelkesedéssel és nagy buzgalommal akartak hozzájárulni a főzéshez, hogy mire a kocsik megérkeznek, az ebéd kész is legyen.

Igen ám, de hogy kell elkészíteni a pörköltet? Mindegyik tudta, hogy jön hozzá hagyma, sok, paprika is, még több és a húst fel kell darabolni. De már most mit kell előbb a bográcsba tenni: a hagymát-e, vagy a zsirt, vagy a paprikát, vagy a húst? Vagy mindent egyszerre?

Tanakodtak jobbra-balra, egyik így tudta, a másik úgy tudta. Vitakozott a sok szakács hangos szóval, de még sem mertek hozzáfogni, nehogy elrontsák.

— Hopp, hiszen itt van Cilike, — kiáltott föl egyszerre Kővári Laci, — ő az egyedüli hölgy közöttünk. Ő bizonyosan tudni fogja!

De hol volt már akkor a kis hölgy!

Az első tanakodás hallatára elsomfordált a bogrács mellől, mert érezte, tudta, hogy mindjárt őt fogják felszólítani, hogy kellő szakértelemmel készítse el a pörköltet, neki pedig a leghalványabb sejtelme sem volt róla, hogyan készül?...

Fölmászott a legmagasabb sziklára, elrejtőzött egy bokor mögé s onnan nézett le, hogyan lobog a tűz, hogyan ülnek a férfiak a tűz körül, néznek bele a bográcsba és tanakodnak meg vitatkoznak: előbb a hagymát vagy előbb a húst?...

Kővári Laci és Halmi Sándor fölkerekedtek, hogy megkeressék Cilikét, aki egyedül illetékes dönteni ebben a fontos kérdésben. Cilike azonban nem felelt semmiféle hívó szóatra s úgy meglapult ott a bokor mögött, mint egy kis nyul. És magában mind csak azon imádkozott, vajha hamarabb megérkeznék anyuska a kocsival, mielőtt még fölfedezik őt rejtekhelyén.

A kis lányok védőszentje meg is hallgatta fohász-kodását.

A kocsik megérkeztek, s mikor Cilike meggyőződött róla, hogy anyuka már hozzá is látott a pörkölt készítéséhez, olyan vidám és ártatlan arccal került elő, mintha semmiről sem tudott volna.

— Nini, Cilike kisasszony, itt van? — kiáltott feléje Kővári Laci, — mennyit kerestük az előbb!

— Miért? — kérdezte Cilike teljes bátorsággal és olyan szende arccal, mint egy bárány.

Kővári Laci hamisan mosolygott. Amilyen ravasz egy ifju volt, kitelt tőle, hogy mindent kitalált, mert

Cilike felé nyujtotta a kalapját, amely még mindig tele volt gombával.

— Csak azt akartam kérdezni, hogy *gombát is kell-e tenni a pörköltbe?

— Ugyan hova gondol? — rebegte Cilike s igyekezett nagyon elfogulatlannak látszani, — de olyan piros lett, mint a pipacs.

X.

Jó vásár.

Hetek óta nem beszéltek egyébről az osztályban, mint a színelőadásról, melyet az igazgatónő nevénapjára akartak rendezni a leányok. Az egyik tanítónő, Zsófi néni, irt egy szép szindarabot erre az alkalomra; «Virágok álma» volt a címe s Cilikének jutott a főszerep. Ő játszotta volna a rózsatündért.

A szerepét már egészen jól tudta és Zsófi néni, aki az egészet rendezte, a próbákon igen meg volt elégedve játékával is.

Csak egy nagy gondja volt Cilikének. A jelmez! Zsófi néni kijelentette, hogy nem szabad sok pénzt költeni, hanem mindegyik szereplő sajátkezüleg készített virággal s egy kis aranycsillámmal diszítse föl a táncpróbára készült fehér ruháját.

Ebbe azonban Cilike nem tudott belenyugodni. Ő, a főszereplő, a rózsatündér, csak nem jelenhetik

meg a rendes intézeti ruhában, ha még olyan szép virággal volna is felékesítve.

Régi divatlapokból kikeresett egy nagyon csinos rózsajelmezt, apuskától kikönyörgött husz koronát s anyuska megígérte, hogy segíteni fog majd a jelmez elkészítésénél. Néhány méter aranycsillámos rózsaszin gázzal beborítják majd a fehér ruhát, rózsaszin atlaszból lesz a derék, hosszan lecsüngő, a válltól nyitott ujjakkal, amelyek mint valami szárnyak fognak utána lebbenni; az alj tele lesz hintve apró rózsákkal s a kibontott haját egy gyönyörű rózsakoszoru szoritja le a homloka körül. Azonkívül kis aranykorona is lesz a fején, amely alól sarkig érő, habos rózsaszin kreppfátyol hullámszik alá, mint egy lehelletszerű rózsaszin felhő.

Cilike valóságos lázban volt, valahányszor erre a jelmezre gondolt.

Csak az volt a baj, hogy édes anyja pár hét óta annyira meg volt hülve, hogy nem volt szabad kijárnia, s így nem tudta megvenni a szükséges hozzávalókat, s a varráshoz sem kezdhettek hozzá.

Pedig az előadás napja veszedelmesen közeledett.

Vasárnapra volt kitüzve és ma már szerda volt.

— Anyuskám, — siránkozott Cilike, — nem lesz kész a ruhám! A többieké már mindegyiké megvan, s éppen az enyém nincsen!

— Mit csináljunk? — töprengett édes anyja, aki valóban már maga is aggódott a ruha miatt. — Az orvos azt mondta, hogy nekem legalább egy hétig nem szabad kijárni ebben a szeles, csunya időben!

Tudod mit, menj el a Kende Illus mamájához és kérd meg, hogy vásároljon ő meg mindent ami kell.

— De anyuskám, — szólt Cilike, — hát miért kell nekünk máshoz fordulni ilyesmiért? Hát nem tudnék én megvenni mindent?

— Őszintén megvallva, nem bizom az én szeleburdi kis leányomban, — felelt anyuska. — A vásárláshoz érteni kell. Te csak elköltenéd a pénzt — ha ugyan el nem veszitenéd utközben — s utoljára is nem vennél semmit, ami kell.

— Oh anyuskám, — duzzogott Cilike megsértődve, — hogyan gondolhatsz ilyesmit felőlem! Hiszen nem vagyok már sem gyermek, sem ügyetlen, mint képzeled! Engedd, hogy én vásároljak meg mindent. Meglásd, hogy meg leszel elégedve. Ma éppen szerda van, délután nincs előadásunk az iskolában, szépen megvennék mindent s este mindjárt hozzá is kezdhetnénk!

Addig kunyorált, míg végre édes anyja beleegyezett, s délután Cilike büszkén és boldogan indult utjára, zsebében husz koronával és egy cédulával, amelyre gondosan föl volt jegyezve minden, amit vásárolni akart.

Siettében elfelejtette megkérdezni édes anyjától, hogy melyik boltba menjen s így mikor a belvárosba ért, ahol üzlet üzlet mellett állott, kissé tanácstalanul nézegette a kirakatokat, ahol csak úgy csillogott, ragyogott a sok szebbnél-szebb holmi.

Végre az egyik üzletbe csak úgy találomra bement.

— Kezét csókolom, kezét csókolom, — hangzott kórusban feléje s egyszerre három segéd is sietett

elejébe, hogy kiszolgálják. — Mit méltóztatik parancsolni? Mivel lehetünk szolgálatára? Méltóztassék helyet foglalni.

Ennyi udvariasság s ily tömeges előzékenység láttára büszkén egyenesedett ki Cilike s igen önérzetesen és öntudatosan jelentette ki, hogy virágot akar vásárolni, egy szép rózsakoszorút.

— Végtelen sajnálom, hogy éppen azzal nem szolgálhatunk, — fuvolázta az egyik udvarias, fürtös fejű ifju. — Mi nem tartunk virágot, csak selymet és csipkét... Méltóztassék megnézni, milyen gyönyörű csipkéink vannak! Igazi remekművek! Talán ebből méltóztatik parancsolni? Igen? Ez valódi brüsszeli csipke. Egy báli ruhára kell ugyebár? Remekül fog illeni! Felséges lesz! Hány métert méltóztatik?...

Cilike egészen meg volt zavarodva s hirtelenében azt hitte, hogy csakugyan szüksége van csipkére. Igazán, gyönyörű is lenne a rózsaszín ruhához ez a szép lenge csipke!

— Hány métert méltóztatik parancsolni? — kérdezte ismét a segéd, kitergetve a csipkét Cilike előtt.

— Azt hiszem... azt hiszem... két méter elég lesz — rebegte Cilike.

— Igenis, két méter — sürgölődött a segéd s már le is nyisszantotta a csipkét. — És mit méltóztatik még parancsolni? Talán valami szép selymet báli ruhára, estélyi toilletre?...

— Igen, rózsaszín selymet kérek, azaz inkább atlaszt, — szólt Cilike, egészen elszédülve attól a tudattól, hogy őt olyan nagy leánynak nézik, akinek

báli ruhára van szüksége. — Rózsaszin atlaszt kérek, nagyon szépet és finomat!

— Oh kérem, — mosolygott fölényesen a fürtös fejű ifju, — az atlasz már nem divatos! Ki vesz ma rózsaszin atlaszt?... Méltóztassék megnézni ezt a galambvérszin selymet, mily mesés szép fénye van ennek, vagy ezt a narancssárga selymet, ez a legutolsó divat, csodás hatásu este villanyfénynél, nagyságod arcszinéhez gyönyörűen illenek... Ebből méltóztatik parancsolni? Ány métert vágjak le? Egy egész ruhára? Tizenöt méter elég lesz?

— Jaj, nem! — kiáltott Cilike ijedten. — Nekem csak három méter kell, egy derékre!

— Egy blúzra, színházi blúzra, persze — fontoskodott a segéd. — Valóban, nem is választhatott volna jobbat nagyságod, mint ezt a gyönyörű narancssárga selymet. Látszik, hogy kitűnő izlése van nagyságodnak! Tehát három méter...

Mialatt szapora szóval beszélt a segéd, épp oly gyors kézzel már le is vágta a selymet, be is csomagolta s aztán szolgálatkészen fordult ismét Cilikéhez.

— Volnának még egyéb parancsai is nagyságodnak?

Cilike egészen el volt kábulva és megilletődve, s jóformán nem is emlékezett már, hogy mire van még szüksége. Szerencsére eszébe jutott a kis cédula, amelyre otthon feljegyzett mindent, s hamar kivette zsebéből és megnézte.

— Még rózsaszin gázra volna szükségem, meg széles rózsaszin kreppre, fátyolnak, — mondta büszkén arra, hogy annyi szép holmit vásárolhat még.

Cilike ◻◻◻
Somkuton

— Végtelenül sajnálom, hogy ezzel nem szolgálhatok, — fuvolázta a segéd, — ezeket a cikkeket nem tartjuk. Méltóztassék itt átellenben az üzletben megnézni; ugyanott szép virágot is méltóztatik kapni, báliruha disznek valót.

— Köszönöm, majd megnézem, — intett előkelően Cilike s felállt a székről, mialatt a segéd becsomagolta a selymet és a csipkét, összeállította a számlát s hajlongva nyujtotta át Cilikének.

— Méltóztassék a pénztárnál fizetni. Kezét csókolom!

Cilike mialatt a pénztárcáját elővette, egy pillantást vetett a jegyzékre s majd hanyatt esett ijedtében. Tizenhét korona és hetven fillért kellett fizetnie s most ébredt csak annak tudatára, hogy tulajdonképen semmit sem vásárolt még, amit kellett volna, a pénzből ellenben nem maradt több, mint két korona és harminc fillér.

Legszivesebben visszaadott volna mindent a fürtös fejü segédnek és kiszaladt volna a boltból, de azt mégis restelte. Itt, ahol őt oly nagyúri, előkelő hölgynek nézik, csak nem viselkedhetik olyan gyermekesen! Fájdó szívvvel tette le tehát a pénztár márványasztalára a szép, fényes huszkoronás aranyat s csak az enyhítette némileg keservét, hogy amint az ajtó felé ment, ismét kórusban hangzott utána: «kezét csókolom!»

A fürtös fejü ifju meg egészen az ajtóig kísérte, udvariasan kinyitotta előtte s mélyen meghajolva köszönt:

— Kezét csókolom! Legyen máskor is szerencsénk!

A szemben levő üzletbe már kevésbé önérzetesen nyitott be Cilike, s nagyon szerény hangon kérte a fől szolgáló kisasszonyt, hogy mutasson neki virágokat.

Egy egész doboz szebbnél-szebb virágot tettek eléje, oly gyönyörűeket, hogy Cilike azt hitte, valódi virágok. Kiválasztott egy nagyon szép rózsakoszorút, de most már volt annyi esze, hogy előbb megkérdezte: mibe kerül?

— Tizenkét korona, — felelt a kisasszony röviden.

Cilike gyorsan visszatette a koszorút s aztán még szerényebben és még halkabban szólt:

— Valami olcsóbbat kérnék. Olyant, ami nem kerül többé két koronánál.

A kisasszony szó nélkül visszatette a dobozt s egy másikat vett elő, amelyben azonban korántsem voltak olyan szép virágok.

— Ezek közül bármelyik két koronába kerül, — mondta szárazon, s aztán ott hagyta Cilikét, hogy válogasson tetszése szerint. A dobozban csak egyes szál virágok voltak, nagy napraforgók, lilaszin violák és halvány sárga meg meggyszin piros rózsák. Cilike búsan választott ki egy piros rózsát, kifizette a két koronát s aztán nagyon csüggedten indult hazafelé.

A husz koronából maradt még harminc fillérje. Azon vett magának utközben egy csemegeüzletből cukros mandulát, vigasztalásul.

Otthon egy kissé remegve és zavartan terítette ki édes anyja elé a megvásárolt holmikat.

Édes anyja összecsapta a kezét.

— De hát hol van az atlasz, meg a krepp, meg a rózsaszin gáz, Cilike, és a rózsakoszoru, amit vásárolni akartál? — kérdezte csodálkozva.

— Arra . . . arra nem jutott már a pénzemből, — hebegte Cilike röstelkedve.

— De hát miért vásároltál olyasmit össze, amire egyáltalán nincs szükséged?

— Édes anyuskám, a segéd ur ott az üzletben azt mondta, hogy ez az utolsó divat és aztán azt is mondta . . .

— Ugyan mit mondott?

— Azt mondta, hogy: kezét csókolom! — vágta ki büszkén Cilike.

Édes anyja minden boszúsága ellenére is elnevette magát.

— Nagy csacsi vagy még te, édes lányom, — mondta fejét csóválva. — Büntetésül most már nem lesz külön jelmezed, hanem azt a rózsát varrjuk rá a fehér ruhádra — s mindenkinek elmondom majd: milyen ügyesen tud bevásárolni az én leányom!

Cilike búsan csüggesztette le a fejét s csak a cukros mandula adott némi vigaszt bánatos szívének.

XI.

Baleset.

Két színes gombolyag gurult végig a nagy ebédlőben a földön. Két színes, nagy gombolyag, az egyik kék, a másik piros — és sajátságos, a két gombolyagnak négy kalimpáló lába és négy hadonászó karja volt.

Aztán nagy sikongatás, visitozás és nevetés halatszott, a két színes gombolyag föl pattant a földről, s Cilike és Iluska — mert természetesen ők voltak — esze nélkül futott be a legbelső szobába, a Cilike kis leányszobájába.

Lihegve, kipirulva vetették le magukat a divánra, s a nevetéstől csak szakgatottan kiáltoztak egymásnak egy-egy szót.

— Hallottad?

— Hallottam!

— Kétszer kopogtattak!..

— Az ebédlő ajtaján!

— Vajjon ki volt?

- Be is nyitott...
- Volt bajusza?
- Volt... Volt... Nagy szőke bajusza!...
- Jaj, ha meglátott...
- Nem hiszem, hiszen elszaladtunk...
- Te, hátha fiatalember volt!
- Talán a meghívót hozta el?
- A majálisra!
- Bizonyosan!
- Talán Balázs Pista volt!
- Vagy Kővári Laci?
- Vagy mindketten?
- Menjünk ki, nézzük meg!
- Jól van. De előbb hozzuk rendbe magunkat.

Milyen borzas vagy te, Iluska!

— Hát még te, Cilike! A fésőd is kiesett a hajadból, s a kötényed szalagja leszakadt!

— Gyorsan, gyorsan! Siessünk, mielőtt elmegy.

Lázasan kapkodva kezdett a két leányka öltözködni, fésülködni. Egymás kezéből ráncigálták ki a fésüt, a kis kezitükröt s Cilike az egész szekrénye tartalmát kiborította a földre, amint nagy sietve keresett egy csinos csipkés, szalagos kötényt.

Öt perc alatt készen voltak, s aztán szendén mosolygó ábrázattal lejtettek ki az ebédlőbe.

A kérdéses fiatalember csakugyan ott állott még a szoba közepén, az asztal mellett. Csakugyan nagy szőke bajusza is volt. És a nyakába egy nagy táska volt akasztva, a kezében meg egy terjedelmes postacsomagot tartott.

A levélhordó volt.

Anyuska az asztal mellett állott és a postakönyv fölé hajolva írta alá a vevényt a csomag átvételéről. Aztán kifizette a levélhordót, aki a csomagot az asztalra tette és tisztességtudóan köszönve eltávozott.

Cilike és Iluska egy pillanatig lefőzve néztek utána. Az orrocskájuk mintha valamicskét megnyult volna. Hát azért öltözködtek és fésülködtek ők olyan nagy sebbel-lobbal?

— Miféle lárma, hancurozás volt itt az előbb?
— kérdezte anyuska mosolyogva a két leánykát.

— Oh, semmi, semmi, — hebegte Cilike elpirulva — csak a bosztont próbálgattuk Iluskával... aztán egy kicsit megbotlottunk a szőnyegben és azon neveltünk...

Azt már feleslegesnek találta Cilike hozzátenni, hogy bizony úgy megbotlottak, hogy a földön is hemperegtek, s hogy akkor ugrottak föl nagy sikítózva és nevetve, mikor az a bizonyos szőke bajszos fiatalember bekopogtatott az ajtón.

— Azt hittem, hogy ti a leckét tanuljátok,
— nevetett anyuska, — s a fiuk lármáznak idebenn.

— A leckénket már tudjuk, — sietett Cilike kijelenteni, — de a bosztont meg kell hogy tanuljuk a diák-majálisra, mert most mindenki azt táncolja.

— Hát olyan bizonyos az, hogy te mégy arra a majálisra? — kérdezte anyuska Cilikét.

— Egészen bizonyos, — ujjongott Cilike, anyja nyakába ugorva, — van nekem egy édes, aranyos, drága kicsi anyuskám, aki megígérte, hogy ha jól

viselem magam, hát elvisz. És én azóta olyan jó vagyok, mint egy angyal. És, ugy-e, édes, drága anyuskám, kapok majd egy éppen olyan szép, fehér csipkés ruhát is, mint az Iluskáé?

— Azt már nem, — mondta anyuska egészen komolyan. — A rózsaszín battiszt ruhád még egészen jó. Kimossuk, kivasaljuk, friss szalagot teszünk reá s éppen jó lesz.

Nem is vesztegetett több szót anyuska, hanem kiment a szobából, Cilike pedig búbanatoson sóhajtozva borult Iluska vállára.

— Istenem, milyen szerencsétlen is vagyok én! Semmi örömöm sincs az életben!... Egyetlen vágyam volt, hogy veled egyformán legyek öltözve a majálison és még az se sikerül!

Iluska baráti részvétellel szorongatta a Cilike kezét. Ő teljesen tudta méltányolni ezt a nagy-nagy szerencsétlenséget és szive egész szeretetével óhajtott volna segíteni legjobb barátnője szomorú sorsán.

— Tudod, Cilikém, én mit szoktam csinálni, ha anyuska valamit megtagad tőlem, amire nagyon vágyom?

— Mit?

— Borzasztó szomorú, bánatos arcot öltök, de azt nemcsak mutatom, hanem olyankor igazán nagyon szomorú is vagyok és sokat sírok s az asztalnál nem eszem semmit. Apuskának ez feltűnik s megkérdezi: «Mi az! Beteg ez a leány?» «Dehogy, — mondja olyankor anyuska boszusan, — csak ez vagy az kell neki, azért sír!» Apuskának nagyon lágy, jó szive

van, megsajnál és azt mondja: «No hát lássuk, hát igazán nem lehetne megtenni a kedvét?» És a vége rendesen az, hogy megkapom, amit kívánok!

— Na tudod, ez tulajdonképen csunya dolog tőled, így visszaélni a szülőid jóságával, meg aztán ma este paradicsomos csirke van vacsorára és én azt borzasztóan szeretem. És nálunk az különben se használna semmit, ha én nem enném, mert apuska legfeljebb azt mondaná: — ha nem izlik édes leányom, ne egyél! És a fiuk is, Pali meg Gyuri rögtön átlát-nának a szitán s aztán nem volna nyugtom tőlük, mindig szekiroznának. Hanem azért mégis meg fogom próbálni.

Ebben ugyan nem nagy következetesség volt, amit Cilike most mondott, de hát annyira vágyott egy olyan fehér csipkés ruhára, kék szalagokkal, hogy azért szivesen koplalt volna is egy-két napig.

Hogy és miként történt a dolog, vajjon csakugyan sirással és koplalással érte-e el Cilike szive vágyát, vagy pedig, amit inkább hiszek, édesanya, kimosatván a rózsaszín battiszt ruhát, látta, hogy az bizony mégis kissé igen fakó és viseltes az ő nagy lányának a diák-majálisra, elég az hozzá, hogy Cilike megkapta a fehér csipkés ruhát, kék szalagokkal. Éppen olyan volt, mint az Iluskáé. Akárcsak édes testvérek lettek volna!

De hajh! Meg volt irva a csillagokban, hogy Cilike mégsem táncolhatta el ebben a szép, fehér csipkés ruhában a bosztont meg a négyeseket, amelyeket már két héttel azelőtt eligért az ismerős fiatal-embereknek.

Csunya, esős, sáros idő volt a majális napján. Ez ugyan nem sokat határozott, mert ugyis teremben tartották meg a mulatságot, de mégis kellemtelen volt.

Cilike már délután hat órakor teljesen készen, felöltözve polkázott a szobában és sürgette az édesanyját, aki még hozzá sem kezdett az öltözéshez.

Ez volt a Cilike első nagyobb mulatsága, nem csoda, ha egy kis lámpaláza volt s gyakrabban szaladt a tükör elé, hogy megnézzze, igazán jól illik-e a ruhája.

Szerette volna magát egészen is látni; fölállt tehát egy székre s úgy forgolódott jobbra-balra a tükör előtt. Meg volt elégedve. A ruha igazán csinos volt.

De amint leugrott, oh borzalom, a ruha fodra beleakadt egy a szék támláján álnok módon kiálló szögbe s végig szakadt.

Cilike majd elájult; anyuska azonban gyorsan tűt és cérnát vett elé s olyan ügyesen felvarrta a fodrot, hogy nem látszott semmi.

— Jaj, csak már a kocsiban ülnénk! — szepegett Cilike, — úgy félek, hogy még valami baleset ér!

— Csak ne szeleskedj, akkor nem történik semmi, — figyelmeztette anyuska.

Cilike megfogadta a jó tanácsot s még moccanni is alig mert nyolc óráig, amikor végre, végre a kocsi előállott, hogy odavigye őket a nagy terem elé, ahol a majálist tartották.

De akkor, ott a sáros udvaron, amint fel akart lépni a kocsiba Cilike, örömeiben előbb egyet ugrott. Nem nagyot, csak egészen kicsit, de mégis elég nagyot

arra, hogy megcsusszon s szépen beleüljön egy sáros kis tócsába, mely éppen ott volt a kocsi előtt.

Arról, hogy milyen volt a csipkés fehér ruha, mikor Cilike felállott, jobb nem is beszélni. Cilike pedig . . . nos hát Cilike azt hitte, hogy most már betelt az ő szenvedéseinek mértéke s hogy ő a legeslegszerencsétlenebb teremtés ezen a földön . . .

— — — — —
Egy óra mulva azonban megvigasztalódott.

Anyuska ugyanis elővette a rózsaszín battisztt ruhát, — este nem is látszott, hogy egy kissé fakó már, — megmosta a kis leány kisirt szemét hideg vízzel s egy óra mulva, kissé megkésve bár, de mégis elindultak.

Hogy most nagyon óvatosan, nagyon csendesen ült be Cilike a kocsiba, azt mondani is fölösleges.

XII.

A majális.

Mindeddig Cilike hűségesen és őszintén beszámolt az ő kisebb-nagyobb baleseteivel s bármi viszontagságon ment is keresztül, azt el nem hallgatta soha.

Volt azonban az életében egy emlék, amire nem igen szeretett gondolni s amit nem is emlegetett soha. Miután azonban most már évek multak el azóta, hát mégis csak inkább lehet beszélni róla, annál is inkább, mert Cilike azóta teljesen megváltozott és egészen elhagyta azt a rossz szokását, amelyről itt most szó lesz.

Régen volt nagyon. Cilike akkor még csak tizenkét éves volt s a második polgáriba járt.

Aki ma ismeri, alig hinné el, hogy ez ugyanaz a Cilike, mert akkoriban egy kócos, hanyag, lompos kis lány volt, akinek legnagyobb hibája volt a rendetlenség.

Oh, hány leányka ismer vajjon magára, ha elmondom, hogy Cilike, mikor reggel az iskolába akart menni, soha se találta meg a keztyűjét vagy a cipőjét, vagy a kézímunkáját, vagy a könyveit. És milyenek voltak ezek a könyvek, Istenem, milyen rongyosak, milyen piszkosak! Hát még a kottái! Egyiknek se volt táblája, ellenben nagyon sok zsirfolt diszlett rajtok s a széle mindegyiknek szakadozott volt! A kötényét többnyire gombostűvel tűzte föl Cilike, mert a szalag leszakadt róla és soha sem ért rá fölvarrni és zsebkendőt, tollat, ceruzát, gummit, hajtűt, festéket, papírt rendesen kölcsön kért az osztálytársnőitől, mert hát az övét soha se találta meg!

Mennyi szidásban, korholásban volt ezért része Cilikének, mennyit búsult ezért az édesanyja, mennyit intette, de hiába, nem használt semmit.

Cilike sirt, zokogott, eget-földet megigért s aztán a másik percben, miután nem találta meg a ruhája övjét, hamarosan letépte a szalagot az uj nyári kalapjáról s azt kötötte a derekára öv helyett!

Édesanyja végre is azzal próbálta megjavítani, hogy kijelentette, hogy ezentúl, ha valamit elszakít vagy bepiszkol, saját maga kell, hogy kitisztítsa és megvarrja, ha pedig elveszit valamit, azt az uzsonnapénzéből kell, hogy megvegye. Sajnos azonban, még ennek a szigoru rendeletnek se lett meg a kívánt eredménye!

Történt azonban egyszer valami.

Az intézet, ahol Cilike tanult, minden tavasszal egy nagyszabásu kirándulást, tavaszi majálist rendezett

a közeli erdőbe. Meg voltak híva a majálisra a szülők és jó ismerősök is, volt cigányzene, tánc, színelőadás, s az igazgatónő rendesen verseny-szavalást is rendezett, amelyre három gyönyörű díjat szokott kitűzni.

Cilike, aki igen szépen szavalt, az idén szintén részt akart venni a versenyben, s még pedig az első díjra fájt a foga, amely egy gyönyörű szép majolika virágtartó volt!

Kiválasztott egy nagyon hatásos, szép költeményt, azt jól betanulta, s miután akkor még nagyon hiu kis lány volt Cilike, órákig próbálgatta a tükör előtt, hogyan fogja majd minél szebben és jobban elszavalni.

Hogy a hatás annál nagyobb legyen, elhatározta, hogy az utolsó versszaknál égfelé emeli majd mind a két karját s aztán egy kecses mozdulattal hirtelen előrenyújtja, úgy mint egyszer a színpadon látta Medea személyesítőjétől. Szépen be is tanulta ezt a tükör előtt, még a lábával is dobantott hozzá, ahol szükségesnek találta — és szerfölött meg volt elégedve magával.

Elérkezett a majális napja.

Cilikének az édes anyja még reggel megmondta, hogy vegye elő a világoskék battiszt ruháját, melyet még a múlt nyáron kapott volt, s nézze meg, hogy rendben van-e?

— Oh, rendben van teljesen, anyuskám, — mondta Cilike vigan, — én már tegnap elővettem és megnéztem!

Korán ebédután már öltözködni kezdett Cilike, hogy el ne késsen, mert két órakor volt a gyülekezés

az iskolában. De amint a harisnyáját föl akarja huzni, ijedten veszi észre, hogy a sarkánál ki van szakadva. Gyorsan vesz elő egy másikat — az is lyukas. A harmadik, negyedik pár szintén! A magas szárú cipőnél nem látszott ki eddig, de a kivágott cipő most bizony elárulta a szomorú tényét. Végre talált egy párt, amelyiken valamivel kisebb lyuk diszlett, mint a többin, s azt sietve felhuzta.

A kis battiszt ruha igazán csinos volt, fehér csipkével diszítve, bő, dudoros ujjakkal s szép, széles kék selyem övvel. Egy kis vasalás ugyan nem ártott volna, de hát Cilike azzal vigasztalta magát, hogy ugysis összegyürődik és sietve kezdett öltözködni.

De tavaly óta ugy látszik, meglehetősen megnőtt és megerősödött Cilike, mert bizony kissé szűk volt a derék, különösen a vállánál nagyon megfeszült.

Mikor már egészen készen volt, akkor vette észre, hogy a ruhaujjának a varrása, éppen a hónalj alatt, kifeslett.

— Oh, ez ugysen látszik, — nyugtatta meg magát Cilike, s aztán még egyszer utóljára elszavalta a verset a tükör előtt.

Hogy minél jobban lássa magát, egy székre állt, de a szavalás hevében egyszer csak elvesztette az egyensúlyt, s majdnem fölbukott székestől együtt. Még idejekorán meg birt valahogy kapaszkodni, úgy hogy nem esett valami nagyot, meg sem ütötte magát, de oh, borzalom, a heves, hirtelen mozdulatok közben a kifeslett varrás még tovább repedt, a ruhának majdnem az egész ujja leszakadt! S mintha ez nem

lett volna elég, még a harisnyája is tovább szakadt, s már nemcsak a sarka, hanem még a lábszára is kilátszott!

Búsan nézte Cilike a pusztulást és törte a fejét, hogy mit csináljon. Más leányka persze gyorsan megvarrta és megfoltozta volna az elszakadt helyeket, de ez Cilikének eszébe sem jutott. Előszedett egy nagy csomó gombostűt s jobb ügyhöz méltó buzgalommal kezdte hozzátüzködni a derékhoz az ujját. Valahogy sikerült is — Cilike meg volt győződve róla, hogy remekül!

De hátra volt még a nehezebb rész, a harisnya összetüzködése! Akárhogyan helyezte is el a gombostűket, azok mindenképen kilátszottak. Már-már arra a kétségbeesett gondolatra jött, hogy meg fogja foltozni, mikor egyszerre egy remek ötlete támadt. Hamarosan lehuzta a harisnyát, kifordította és belülről tüzte össze a lyukat, négy vagy öt gombostűvel.

Persze mikor fölhumta, rettenetesen megszurták és megkarcolták a gombostűk, de mit törődött most ezzel Cilike. Inkább eltürt mindent, csak hogy ne kelljen megfoltoznia!

Hogy milyen volt azonban az útja ki az erdőbe, arról jobb nem beszélni!

— Fáj a lábad? — kérdezték mindegyre részvétellel a társnői, de Cilike csak intett a fejével, hogy nem.

Azonban amint kiértek az erdőbe, majdnem sirva roskadt le a fübe. A többiek futkostak, ugráltak, játszottak, de ő nem tudott részt venni semmibe. Az esti tánra

meg gondolni sem mert. De azért csak vigasztalta magát. — Majd eljön az én időm is! — mondogatta magában a verseny-szaválásra gondolva, s egészen biztos volt felőle, hogy ő fogja az első díjat elnyerni.

Végre ugy öt óra felé, mikor már a vendégek valamennyien együtt voltak, szülők, rokonok, jó ismerősök, táncos fiatal emberek, kezdetét vette az előadás. A versenyzők egymásután állottak föl a kis szinpadra, melyet külön erre a célra állítottak föl, s virágokkal, zöld lombbal csinosan földiszitettek. Cilike utolsónak akart maradni. Valamennyien nagyon csinosan, értelmesen, jó hangsúlyozással szavaltak, de meg kellett adni, hogy Cilike volt közöttük a legjobb.

Azonban, mikor az utolsó versszakhoz ért, s a jól betanult, hatásos mozdulattal égfelé emelte két karját, hirtelen egy halk reccsenés és roppanás hal-latszott. Cilike a szó közepén ijedten fölszisszent, s szinte önkénytelenül leeresztette a karját.

Ugyanabban a pillanatban szépen lesiklott karjáról a ruha ujja, le a földre, az ott heverő gombostűk mellé, Cilike pedig ott állt, megsemmisülve, a félkarja csupaszon, s ijedten bámult a földön heverő ruhaujjára!

Oly komikus volt ez a látvány, hogy a közönség egyszerre falrengető hahotába tört ki. Mindenki nevetett, a bácsik és nénik, a tanítók és tanítónők, az osztálytársak és — igen, a fiatal emberek is. Azok talán a legjobban!

Cilike pedig hirtelen föleszmélve, fölkapta a ruhaujját, leugrott a szinpadról és rohant, szaladt,

be, be az erdő legsűrűbb rejtekébe. És ott leroskadt a fűbe és sirt, zokogott keservesen.

Ott találtak rá a leányok, akik vigasztalólag siettek utána és az édes anyja, aki egyedül nem nevetett, hanem inkább kedve lett volna sirni az ő rendetlen, hanyag, felületes kis lánya megszégyenülésén.

De nem szólt semmit, hanem ott a leányok előtt egyenként huzta ki a gombostűket a Cilike harisnyájából és aztán úgy ahogy lehetett, rendbe hozta a ruháját, kocsira ült vele s hazamentek.

Ilyen szomoruan végződött ez a majális a Cilike részére.

Hanem a lecke használt.

Fölbresztette a Cilike akaraterejét, s habár eleinte nehezeire esett, mégis megtanulta a rendet és a pontosságot mindenben. Nem volt többé hanyag és rendetlen soha életében, mert a legcsekélyebb mulasztásnál elég volt csak annyit mondani az édes anyjának:

— Cilike, emlékszel a majálisra? — és Cilike azonnal fülig pirulva igyekezett helyrehozni mulasztását.

XIII.

Cilike a rendőrségen.

Mikor Cilike még iskolába járt, utja mindennap a vármegyeház előtt vezette el. Kisebb vidéki városokban még ma is a vármegyeházánál vannak a börtönök a verekedésért, lopásért vagy más kisebb vétségért elítélt rabok számára. A sűrű vasrácsos piciny ablakok egy része az utca felé néz s be lehet látni a sötét kis cellákba, ahol a rabok üldögélnek, mikor nem söprik az utcát vagy nem vágnak fát a vármegyeház udvarán.

Cilike mély részvétet érzett mindig e szegény emberek iránt.

Mindig úgy képzelte, hogy valami igazságtalanság történt velök s hogy ártatlanul szenvednek és selymölődnek a dohos, nyirkos, sötét pincebörtönökben.

Akkoriban olvasta éppen Pellico Silvio híres könyvét, «Rabságom órái» s egészen ennek a hatása alatt élt. Ugy képzelte, hogy csak a zsarnok, kegyetlen önkény juttat börtönre szegény embereket, akik mind

ártatlanok s a gonosz porkolábok kegyetlenkedésétől agyonsanyargatva pusztulnak el . . .

Valahányszor ott elment, mindig résztvevő pillantásokat vetett a sötét kis cellákba, még ha üresek is voltak és regényes terveket szőtt, miként lehetne e szerencsétlen áldozatokat kiszabadítani.

Egyelőre azonban beérte annyival, hogy a regelinél nem ette meg a kiflijét, hanem a zsebébe dugta s mikor a vármegyeháznál elhaladt, becsusztatta a börtönablakok vasrácsa között, mindennap más-más ablaknál.

Boldogan nézte, amint a — szerinte — halvány arcú, szenvedő rabok meglepetve kaptak utána az alápottyanó kiflinek s vigyorogva majszolták meg, míg Cilike éhesen, de önérzettől dagadó kebellemel ment az iskolába.

Egy nap azonban, amint éppen egy bozontos, züllött arcú csavargónak dobta be a friss, ropogós vajas kiflit — a vállára tette a kezét valaki.

Ijedten fordult vissza Cilike s egy rendőrrel találta magát szemközt.

— Mit tetszik itt csinálni, kisasszonyka? — kérdezte a rendőr szigoruan.

— Mi köze hozzá, — felelt vissza Cilike önérzetesen s szive mélyén felháborodva a zsarnok hatalom eme kegyetlenségén, amely a szegény ártatlanul szenvedő raboktól még egy kiflit is irigyel.

— Kérem, ezeknél az ablakoknál tilos megállni, — mondta a rendőr szigoruan — s aki a rabokkal közlekedik, az kihágást követ el.

— Maga egy vad, kegyetlen porkoláb! — szólt Cilike felháborodva, — még azt a kis kiflit is sajnálja azoktól a szegény szerencsétlenektől!

— Ejnye, — szólt a rendőr most már haragosan, mert személyes sértést látott a «vad, kegyetlen porkoláb» kifejezésben — tessék a kapitány urhoz jönni, ő majd megmagyarázza a kisasszonynak, hogy mi szabad és mi nem szabad!

De már erre eltűnt Cilikének minden bátorsága és önérzete. Már látta önmagát is a börtön dohos falai között synylódni... Nem, martir nem kívánt lenni. Hirtelen összefogta könyveit s amilyen sebesen csak tudott, úgy futott el. Csak a másik saroknál mert visszanézni, hogy nem üldözi-e a porkoláb? Nem, nem üldözte. Csak a jegyzőkönyvét vette elő s följegyzett benne valamit.

Cilike szivdobogva mesélte el a kalandját Kende Ilusnak s bár mind a ketten rettenetesen fel voltak háborodva a kegyetlen zsarnokság ellen, mégsem merte többet Cilike a kiflijét a raboknak becsmépszni, sőt azóta egészen más uton ment az iskolába s a vármegyeháznak még a környékét is elkerülte.

*

Pár nap mulva, szép nyári alkonyatkor, a kertben sétálgatott Cilike Kende Ilussal. A közeledő vizsgáról beszélgettek, főleg a tornavizsgáról, mert az érdekelte őket a legjobban, miután mind a ketten kitűnő tornászok voltak.

Beszélgetés közben kimentek a hátsó kis kertajtón, mely az országutra vezetett s ott sétálgattak

alá s fel. Azon vitatkoztak, hogy melyik tud nagyobbat ugrani.

— Hát próbáljuk meg, — mondta Cilike — nézd, itt van nálam az ugrókötelem, egyik végét ide kötjük ehez a fához, a másik végét tartom én a kezemben s először te ugrasz, azután te tartod a kezeden s én fogok ugrani.

— Helyes, — mondta Iluska, — ez az országotugyis olyan elhagyatott, senki nem jár erre, nem fognak meglátani.

— Az igaz, hogy én is restelném, ha nagy leány létünkre rajtakapnának, hogy az utcán ugrálunk, mint valami kis utcagyerekek, — mondta Cilike, miközben a kötelet odakötötte a fához, — de most már szerencsére alkonyodik, meg azután ugysem jár soha senki erre a kertek alatt. Tehát kezdjük!

Meg is kezdték a versenyugrást, de még jóformán bele se melegedtek, mikor egyszerre csak egy bicikli kanyarodott be az uton. Oly hirtelen jött, s olyan zajtalan surranással, hogy a két leányka észre sem vette.

A fiatal ember, aki a biciklin ült, szintén nem vette észre az uton keresztbe kifeszített kötelet, sem Cilikét nem látta, aki messziről nekiszaladva, éppen abban a pillanatban ugrotta keresztül a kötelet, mikor a fiatal ember a bicikkel együtt keresztül bukott rajta.

Egy pillanat alatt csodás kavarodásban fordultak egyet a porban: Cilike, Iluska, a bicikli, a fiatal ember és az ugrókötél. Leghamarább a fiatal ember

ugrott fel, még pedig — mi tagadás — nem éppen a legillendőbb módon emlegetve a szenteket s akkor is nemhogy udvariasan Cilikét és Iluskát segítette volna föl a földről, hanem egyenesen a biciklijéhez rohant, fölállította s gyöngéden körülnézegette, vizsgálta, hogy nem esett-e valami baja?

Közben pedig agyarkodó pillantásokat vetve a két leánykára, olyasmit mormogott a fogai között, hogy majd jelentést tesz a rendőrségnél az olyan vásott gyermekek ellen, akik avval mulatnak, hogy kötelet feszítenek keresztbe az országuton, a gyanutlan járó-kelők életét veszélyeztetve.

Azzal fölkapott a biciklijére s a két hüledező leányra ügyet se vetve tovább, elszárguldott.

*

Pár nap múlva csakugyan egy idézés érkezett a főkapitánytól az Ilosvay Cecilia nevére.

A Cilike szive nagyot dobbant, édes anya szörnyen megijedt, apa meg boszus lett s vallatni kezdte Cilikét, hogy ugyan mi rossz fát tehetett a tűzre, hogy a rendőrségre beidézik?

Cilike sirva mesélte el a biciklis fiatal emberrel való kalandot; édes apa fejét csóválta s azután elment a főkapitányhoz, aki különben jó barátja volt, Cilike meg szaladt Kende Iluskához, elujságolni neki a rettenetes hirt, hogy őt megidézték a rendőrséghez.

— Tudod mi lesz a boszúm? — jelentette ki lángoló arccal. — Én azt a fiatal embert, aki elég lovatlan, védtelen fiatal hölgyeket feljelenteni a rendőr-

ségnél — meg fogom hódítani! Igen! Felveszem holnap a legszebb bluzomat, kisütöm a hajamat s mikor szembe állunk majd a főkapitány előtt, ő reám néz és azonnal belém szeret s mikor aztán megkéri a kezemet édes apától, gúnyosan kinevetem s a szemek közé vágom: — Uram, ön egy lovagiatlan férfi! Én önt megvetem!...

— Oh Cilike, tedd ezt, tedd ezt! — biztatta Ilosvay, — ez lesz a leghelyesebb! Istenem, milyenek is a mai fiatal emberek! Igazán nem érdemelnek egyebet, minthogy egy nemesen érző női sziv kikoszarazza és megvesse őket!...

Sirva borult a két jó barátnő egymás nyakába s másnap reggel Cilike, édes anyja tiltakozása ellenére csakugyan felvette a rózsaszín bluzát s a virágos csipkés kalapját s úgy indult el édes apa kíséretében a főkapitány ur elé.

Édes apa nem szólt semmit tegnap óta, csak csendesesen mosolygott néha a bajusza alatt, de Cilike kissé halvány volt és reszketett s a hódító pillantásokról, amelyekkel a biciklis fiatal embert tönkre akarta tenni, végkép megfeledkezett, mikor édes apjával belépett a főkapitány ur hivatalos helyiségébe.

A biciklis fiatal ember különben nem is volt ott, csak egy rendőr, meg a főkapitány ur, aki igyekezett nevetését visszafojtva hivatalos komolysággal kijelenteni, hogy: a 85-ös számú rendőr jelentése folytán ezennel megint Ilosvay Cecilia kisasszonyt, hogy tartózkodjék a jövőben mindenféle érintkezéstől a vármegyeházán becsukott rabokkal, akik egyébiránt

közönséges csirkefogók és részeges verekedők és semmiféle levelet meg mi egy s mást ne csempésszen be hozzájok.

— Kérem, én csak a kiflimet adtam oda szegényeknek... — rebegette Cilike.

— Tessék azt inkább megenni, — nevetett most már hangosan a főkapitány ur és édes apa is nevetett és mit tehetett egyebet — Cilike is nevetett. Ámbár az igazat megvallva tulajdonképen szörnyen restelte ezt az egész dolgot, részben azért, hogy így fölsült a rózsaszín bluzával s a hóditó hadjárásával, részben mivel így kinevették, mint egy igazi kis lányt!

XIV.

Cilike Somkuton.

Nagy változáson ment keresztül Cilike, amióta utoljára találkoztunk vele. Lelkileg is, de külsőleg is.

Erősen megnőtt és megsoványodott. Palkó és Gyuri állítása szerint tisztán lehetett hallani, mint zörögnek a csontjai, mikor a szobán végigment. Sápadt is volt és olyan lusta lett, szent Isten, olyan lusta, legjobban szeretett volna egész nap a divánon feküdni és aludni.

Ha azonban édes anyja megszidta ezért, vagy a fiúk gúnyolódtak vele, mindjárt felhuzta az orrát. Mert olyan érzékeny nebántsvirág lett Cilike, hogy képes volt minden csekélység miatt mindjárt sirva fakadni.

Azonkívül összeveszett az iskolában Kende Ilussal is, a legjobb barátnőjével.

Most csak Násfay Olgával és Bánhidy Elzával barátkozott, aki baronesz volt és akire azelőtt rá sem nézett, mert nagyon gőgös és hiu volt. Ez idő szerint

azonban úgy találta Cilike, hogy Bánhidy Elza nagyon finom, előkelő leány s roppantul szeretett volna ő is éppen olyan finom és előkelő lenni.

A ruháival sem igen volt megelégedve. Mig azelőtt minden jó volt s minden tetszett, amit az édes anyja készített neki s igazán nem volt semmi igénye, most semmi sem volt kedvére való és egy egész patak kített volna azokból a könyekből, amelyeket elsírt egy selyembluz miatt.

Hiába mondogatta édes anyja:

— De Cilikém, selyembluz nem való még tizenöt éves leánynak!

— Oh, dehogy nem! — felelt vissza Cilike könnyelt szemekkel és olyan fájdalmas arccal, mintha a világ minden bánatát neki kellett volna elviselni, — Bánhidy Elzának is van, pedig ő két és fél hónappal fiatalabb, mint én és Násfay Olga is kap most egyet, kék selymet fehér csipkével!

— Semmi közöm másokhoz, — felelt anyja kissé szigorubban, — én úgy teszek, ahogy én látom a leghelyesebbnek. És neked kötelességed az én akaratomhoz alkalmazkodni.

Cilike könyárban fuldokolva borúlt a divánra, édes anyja meg fejcsóválva ment ki a szobából.

— Nem, ez így nem maradhat tovább, — mondta aztán este édes apának, — a mi jó kis Cilikénk olyan egészségtelenül kezd fejlődni, hogy legfőbb ideje valamint tennünk.

— Sápkozóros a kis lány, — mondta édes apa aggódva, — én is észrevettem már.

— Beszéltem az orvossal is, — folytatta édes anyja — azt mondta, falura kellene küldeni. Teréz írta is, hogy nagyon szívesen látja magánál egész nyárára, csak nem jöhet el érte, mert nem tud elszabadulni sem ő, sem az ura.

— Baj, baj! — csóválta fejét édes apa. — És mi lesz a mi svájci utazásunkból, amelyre Cilike biztosan számít. Hisz őt is magunkkal akartuk vinni.

— Cilikének ez idő szerint nem való egy nagyobb, fárasztó utazás. Költség tekintetében is éppen elég, ha Ellát elvisszük. Mindenesetre leküldöm őt Somkutra, Teréz nénihez, az lesz a legjobb.

Szegény Cilike, nem is álmodta, hogy mi készül ellene. A hangversenyen történt felsülése óta nem igen szeretett Somkutról beszélni. Különben is, az iskolában már az egész osztály tudta, hogy az idén nyáron Cilike Svájcba fog utazni.

Oh, ez olyan előkelő volt!

Mikor Násfay Olga arról beszélt, hogy ők Balatonfüreden nyaralnak, Bánhidy Elza meg azzal dicsekedett, hogy ők tengeri fürdőre mennek, Ostendébe vagy Syltbe, akkor Cilike olyan boldog volt, hogy ő meg azt mondhatta:

— Mi Svájcba teszünk egy nagyobb utazást!

Hát ez bizony volt olyan előkelő, mint Balatonfüred vagy Ostende meg Sylt. Titokban le is nézte Kende Ilust, aki egész nyugodtan jelentette ki, hogy ő az idén is falura megy a nagymamához.

Igaz, hogy eddig Cilike sem képzelte szebbet és jobbat, mint egy egész nyarat falun tölteni, s életének

legboldogabb ideje az volt, mikor egyszer három hétre meglátogatta Ilust a nagymamájánál.

Milyen vidám kirándulásokat tettek akkor az erdőre és a mezőre, hogy meghemperegtek a szénakazalban, ellátogattak még a tehénistállóba és a tyúkólba is, s nem volt olyan gyümölcsfa a kertben, amelyre föl ne kapaszkodtak volna. És mikor egy szép holdvilágos estén a szénásszekér tetején ülve kerültek haza a mezőről, egymás kezét szorongatva mondogatták, hogy ennél szebb nem lehet semmi a világon! . . .

Na igen, hát az akkor volt. Akkor Cilike még gyermek volt, megjárták az ilyen közönséges, falusi mulatózások, de ma, mikor az ember már a tizenhatodik éve felé közeledik és baronesz barátnője van, csak nem beszélhet a tehénistállóról és szénásszekéréről, mikor a nyári élményeit emlegeti?

Azonban a vihar föltartóztatlanul közeledett s már másnap este kitört Cilike feje fölött.

Bizony, édes apa és édes anya maguk is majdnem érzékenyedtek, látván a kis leány mérhetetlen szomorúságát, mikor tudtára adták neki, hogy nem viszik magukkal Svájcba, hanem Teréz nénihez fog menni Somkutra.

— Ejh, üsse a kő, vigyük hát inkább el, — akarta volna már mondani apuska, — hátha még jót fog neki tenni egy kis fáradtság és törődés?

De anyuska erős maradt.

— Nem, nem lelkem. Nem kísérletezem, mikor az orvos határozottan megmondta, hogy kerülni kell

minden túlságos megerőltetést. Maradjunk meg csak annál, hogy Teréz nénihez megy. Ezt a kis szomorúságot majd csak legyőzi; átlátja majd, hogy csak az ő javáért tesszük, s egészen jól fogja magát érezni, hiszen tulajdonképen nagyon szereti Teréz nénit, és mindig boldog volt, mikor Somkutra mehetett.

És anyuskának ezuttal is igaza volt.

Ha Cilike belenézett úgy a lelke mélyébe, hát tulajdonképen igazán örült, hogy Teréz nénihez mehetett. Csakhogy a hiuság! A hiuság! Azt kellett legyőzni!

Hogyan fogja majd tudtára adni Násfay Olgának és Bánhidy Elzának, hogy nem lesz semmi a svájci utazásból, hanem a szénakazlak tetején fog hemperegni, három vásott gyerekkel és óh, borzalom! Teréz néni talán még azt is fogja kívánni tőle, hogy a disznóölésnél és zsírolvasztásnál segédkezzen.

Szerencsére eziránt még elég hamar megnyugtatta magát, mert eszébe jutott, hogy nyáron nincs disznóölés. Persze, mikor még Kende Ilussal jó barátságban volt, mindez nem tűnt fel neki ilyen világításban. Oh hiszen Ilus egészen más fából volt faragva. Na igen, ő olyan közönséges volt. De Olga és Elza, ők milyen finomak, előkelők, hogy fogják majd az orrukot firtogatni és gúnyosan mosolyogni, ha majd be kell hogy vallja nekik az igazat.

No de hát ezen is túl esett Cilike, sőt könnyebben, mint gondolta.

A közeli vizsga miatt valamennyien nagy félelemben voltak. Elza egész bizonyosra vett három négyest

s ezért nem igen volt kedve a gúnyolódásra, Olgának pedig nagyon tetszett az a gondolat, hogy Cilike egyedül fog leutazni Somkutra.

Ez az egy tetszett Cilikének is, s egy fejjel nagyobb-nak érezte magát, mióta édes anyja tudtára adta, hogy egyedül kell majd utaznia, mert senkinek sincs éppen akkor ideje, hogy őt elkísérje.

— Te, — sugta Olga a fülébe, — aztán ha valami érdekes kalandod lesz, hát írd meg nekem!

Cilike büszkén bölintott a fejével.

Oh bizonyára lesz nemcsak egy, de több érdekes kalandja is, — és erre gondolva, kezdett már kibékülni Somkuttal.

*

A vizsgákon szerencsésen túlestek; Cilike ezúttal valamivel gyengébb bizonyítványt vitt haza, mint más esztendőben, pedig ezt az utolsóelőtti évet igazán szerette volna éppen olyan kitűnő eredménnyel végezni, mint az eddigi éveket. De mivel az utóbbi időben sokat gyöngélkedett, hát azért maradt hátra.

Bánhidy Elza azonban csalatkozott várakozásában, mert nem három darab négyest kapott, hanem négyet, Násfay Olgának pedig egy ötös is diszította a bizonyítványát.

Szerencsére a vizsga után nem találkoztak többet Cilikével, s így Cilike soha sem tudta meg, hogy Elzának büntetésül egy egész hétig nem volt szabad szülőivel egy asztalnál ebédelni, hanem a macskaasztalnál terítették neki — bizony, egy baronesznek a macskaasztalnál!

Olga pedig, na hát Olgának a mamája egy kissé hirtelenkező volt, s két hatalmas nyaklevest adott kedves leányának az ötösért; — abból a bizonyos kék selyem bluzból meg, fehér csipkével — na hát abból nem lett semmi.

Mindezt persze Cilike nem tudta, s szívében nagyon vegyes érzelmekkel eltelve készülődött az utra.

Édes anyja kissé aggódó szívvvel kísérte ki az állomásra.

Először bocsátotta utnak egyedül a kis leányt, de teljes lehetetlen volt, hogy akár ő, akár apa vele mehettek volna. Aztán csak hat órai út volt az egész, s Cilike olyan bátran és önérzetesen viselkedett, hogy édes anyja némileg megnyugodott, mikor beültette a női szakaszba s a konduktor gondjaira bizta.

Még egy kedves, vidám arcú fiatal asszony ült a kocsiban, három kis gyermekkel, azzal is hamarjában megismerkedett édes anyja, s megkérte, vegye pártfogásába Cilikét.

— Beszállni, szállni! — kiáltott a konduktor. Anyuska sietve csókolta meg mégegyszer a leánykát, lelkére kötötte, hogy vigyázzon magára. Palkó és Gyuri még egy búcsú «minyau»-t kiáltottak utána, s a vonat megindult.

Cilike amig csak lehetett, kinézett az ablakon és zsebkendőjével integetett.

Mikor aztán nem láthatta többet sem anyuskát, sem a fiukat, visszaült helyére, s mi tagadás, számos könnycseppet morzsoltszét szemében.

— No de hát ne sirjon, kedves kisasszony — mondta nyájasan a fiatal asszony, mikor Cilike már harmadszor is kifujta az orrát, — hiszen nem örökre búcsúzott most el!

— Oh, én olyan szerencsétlen vagyok! — zokogott Cilike, mélységes részvétellel eltelve saját maga iránt.

— Ej no, — mosolygott a fiatal asszony, — talán csak mégsem olyan nagyon? Tessék ebből a jó meggyrétesből!

Kibontotta számos kosarai közül az egyiket s megkinálta Cilikét. Amint a meggyrétes napvilágra került, egyszerre hat apró kis kacsó nyúlt feléje s három egészséges, hatalmas hangu kis torok kezdett sivalkodni:

— Nekem is kérek! Nekem is kérek!

Cilike nagy szomorúsága ellenére igazán nem tehetett másképp, minthogy elnevesse magát, oly édes volt az a három kis fiú, akik eddig illedelmesen ültek a helyükön s nagyranyilt szemmel bámulták őt, most pedig vidám indián táncot kezdtek lejteni a meggyrétes körül.

— Az én kis kurucaim, — mondta az anyjuk nevetve s mindegyiknek egy-egy darab tésztát nyomott a kezébe. — Mutasd be magad szépen a kis néninek, — fordult aztán a legnagyobbikhoz, egy villogó fekete szemű, göndör hajú, hat éves fiucskához.

A kis fiú ügyesen meghajtottta magát Cilike előtt és mondta:

— Herendy Álmos vagyok.

Erre a másik is odalépett és mondta:

— Én Herendy Szabolcs vagyok.

A harmadiknak, a szőke, pufók arcú, két esztendőös kis csöppségnek úgy tele volt a szája süteménynyel, hogy nem tudott szólni semmit, azt az édes anyja mutatta be:

— Herendy Lehel. Nagyon illik rá ez a név, mert olyan egészséges tüdeje van, hogy a harmadik szomszédba is elhallatszik, mikor kiabál!

Cilike el volt ragadtatva a három kis kuruc legénytől. Nagyon szerette a kis gyerekeket, hát még az ilyen gyönyörű szép, piros pozgás, aranyos csöppségeket! Nem telt bele egy fél óra s már olyan szoros barátságot kötött velök, hogy mind a három gyermek egyszerre akart az ölébe ülni s a kis Lehel erővel neki akarta ajándékozni legdrágább kincsét, az orr és fülek nélkül ékeskedő Paprika Jancsiját.

Nemsokára megtudta Cilike, hogy Herendyné az anyósához utazik látogatóba, Hársfalvára, amelyik csak két állomással van Somkuton innen, hogy ismeri jól Teréz nénit, hogy az öreg Herendyné gyakran át szokott rándulni hozzá Somkutra s hogy az idén bizonyára ő is meg fogja látogatni Cilikét, mind a három kuruc vitézzel együtt.

Észre se vette Cilike, hogy mennyire megfeledkezett minden világfájdalomról és szerencsétlenségről, úgy elröpült az idő a vidám beszélgetés és játszódás közben. Csak mikor már Herendyné kezdett csomagolni és összeszedelőzködni, akkor ébredtek ismét vegyes érzelmek Cilike szívében.

Egyrészt roppantul sajnálta, hogy most már egyedül fog maradni, másrészt meg kissé restelte, hogy semmi, de semmi kalandja nem akadt. Úgy utazott éppen, mintha gyermekszobában lett volna.

Herendyné már búcsúzódott.

— Mi most itt leszállunk. Mindjárt megáll a vonat. Aztán vigyázzon édesem, nehogy valami baja történjék! Álmos, Szabolcs, Lehel, maradjatok mellettem! Kérem, adja át üdvözetemet Teréz néninek. Főleg a zsebtolvajoktól őrizkedjék édesem. Néha egész úri külsejű férfiak kirabolják a gyanutlan utast. Az uramnak egyszer ellopták az aranyóráját a vasúton. Isten áldja meg, kedvesem! Vigyázzon magára!

A következő pillanatban Herendyné már eltűnt a kocsiból, a csomagokkal, kosarakkal és gyerekekkel együtt, Cilike pedig búsongva nézett a folyosó ablakából utánok.

Egyszerre azonban kényelmetlenül kezdte magát érezni.

Ugy érezte, mintha valaki erősen nézné.

Megfordult és hátratekintett.

Csakugyan, a másik fülke ajtajában egy úr állott, aki figyelmesen nézte őt.

Cilike úgy megijedt tőle, hogy azt se tudta megítélni: fiatal-e, öreg-e? Csak azt látta, hogy fekete utazósapka van a fején, s barna utazókabát rajta. Még szemüveg is volt a szemén.

— Ez alighanem egy olyan úri külsejű zsebtolvaj! — jutott egyszerre Cilikének az eszébe s olyan melege lett, hogy homloka egészen megizzadt.

Le akarta törölni, de amint a zsebébe nyult, zsebkendőjével együtt kihúzta a pénztárcáját is, mely leesett, kinyílt és egy csomó ezüstpénz szertegurult belőle. Cilike egészen megdermedve állt ott, de az ismeretlen úr egyszerre odaugrott, fölszedegette a guruló hatosokat és a pénztárcát s udvarias mosollyal nyújtotta át Cilikének.

— Ej, de sok pénze van a kisasszonynak, — jegyezte meg nyájasan, — jó lesz megszámlálni, hogy megvan-e mind?

— Igen... nem... köszönöm... — rebegte Cilike és most már biztosra vette, hogy ez az úr ki akarja rabolni, azért kérdezősködik a pénze felől.

Gyorsan be akart menni a fülkébe s magára zárni az ajtót, de az idegen úr barátságosan visszatartotta.

— Kérem szépen, — szólt, — ugy-e, az a hölgy, aki az előbb leszállt a három kis gyerekekkel, Herendy Gáborné volt?

— Igen, — nyögte Cilike alig hallhatóan.

— Ugy-e, az öreg Herendy Ábriséhez ment látogatóba, Hársfalvára.

— Igen...

— Kegyed is rokon velök?

— Nem...

— Hát hova utazik kegyed, így egyedül?

— Én... én... Teréz nénihez utazom, Somkutra... és... Azt akarta még hozzátenni: semmi köze hozzá! De nem merte. Csak az ajtót nézte, hogy juthatna be hamarább a fülkébe.

De az idegen úr barátságosan folytatta:

— Aha, tudom már! A katonás Teréz néni, Balázs Miklósné őnagysága! Ott lakik a Bodza-utcában, abban a szép nagy házban, ugy-e? Én már többször készültem is . . .

Puff! Cilike erőt vett magán és hirtelen beugrott a fülkébe, az ajtót bereteszte maga után, a függönyt előhúzta s aztán reszketve roskadt le a pamlagra,

Na hát ez szép história! Ilyen kalandot még sem kívánt magának! Együtt utazik egy betörő úrral, aki saját bevallása szerint többször készült már Teréz nénihez is betörni! Nem, soha többet nem kíván egyedül utazni. Hiszen tulajdonképen nem is kellemes, csak félelmes és unalmas. Erről ugyan nincs mit mesélni majd Olgának és Elzának.

Lassanként azonban megnyugodott, mikor látta, hogy senki sem háborgatja, s mire megérkezett Somkutra, a Teréz néni ölelő karjai között majdnem elfelejtette az egész rablőhistóriát.

*

Az állomásnál nemcsak Teréz néni várta Cilikét, hanem egy szép, magas, barna fiatal leány is, aki olyan nagy és erős volt, mint egy fiatal óriás, s akinek majd kicsattant az arca az egészségtől.

— Ez Tóváry Ilona, — mutatta be őket egymásnak Teréz néni, — a Miklós bátyád unokahúga. Szintén nálunk nyaral a kis vasgyúró! Remélem jó barátok lesztek?

— Oh, hogyne! — kiáltott Ilona lelkesen, — én már is borzasztóan szeretem ezt a kis csöppséget!

Azzal hirtelen fölemelte Cilikét mint egy pelyhet s meglóbálta a levegőbe.

— Na, na! — kiáltott Cilike sértődve, — nem vagyok én játékbaba!

— Ilonka! — intette Teréz néni is, — megint megfelejtkesel magadról. Na ne ijedj meg, — biztatta Cilikét — van egy pár ilyen szokása ennek az erőművész kisasszonynak, de majd leszoktatjuk. Tanúl tőled finomságot és jó modort, te meg tőle hamisítatlan vidámságot és jó kedvet.

— No nem haragszol, ugy-e? — nevetett Ilonka s össze-vissza csókolta Cilikét.

Hát nem is lehetett rá haragudni, oly kedves és jó volt s ámbár Cilike, különösen eleinte, gyakran elrémült az Ilonka erőmutatványain és az orrát fintorgatta — szerinte — parasztos modora fölött, alapjában véve mégis nagyon megszerette őt már az első perctől kezdve. Kissé különösnek találta ugyan, hogy egy tizenhat éves leány — mert éppen tizenhat éves volt Ilonka — olyan gyermekesen vidám és bohó tud lenni, mintha csak tizennégy éves volna és éppenséggel nem is látszik avval törődni, hogy már nagy leány sorba megy. Oh, ő, Cilike, tizenhat éves korában bizony nem fog a gyerekekkel úgy hancurozni az udvaron, hanem naplót vezet majd és érzelmes verseket ír és ábrándozni fog szép holdvilágos estéken «Ő» róla, akinek addig bizonyára meg kell jelennie!

De Ilonkának ilyesmi iránt nem volt érzéke. Akkorát nevetett, mikor Cilike megkérdezte tőle, hogy van-e már ideálja, hogy csengett bele a kert.

— Ugyan mi az? — kiáltott vidáman és nagy kedvet mutatott ismét fölkapni Cilikét a levegőbe. — Kell is nekem ideál? Meg lehet azt enni? Mert nekem csak az az ideálom, amit meg lehet enni! Na, ne vágj olyan megbotránkozott arcot, kicsikém, nem úgy értettem. De hát tudod, nekem az aféle vizenyős érzelgősség nem tetszik. Engem az én édes apuskám nagyon katonásan nevelt, nem hiába ezredes, de úgy megregulázott, hogy mindig haptákban kellett állanom előtte. — Fel a fejet, ki a mellet! — vezényelte, — s aztán vidáman előre!

— A te édes apád ezredes? — kérdezte Cilike.

— Az. Tóváry Sándor ezredes, császári és királyi kamarás, jelentem alásan. Most Erdélyben van a nagy gyakorlaton, anyuska meg Buziáson fürdőn. Így kerültem én ide az édes jó Teréz nénihez. De most gyere cicázni, az fontosabb!

Cilike elgondolkozott. Milyen különös ez az Ilonka! Az apja előkelő nagy úr és ő nem is látszik törődni azzal. Talán még egy bárónál is előkelőbb s vajjon Bánhidya Elza, aki baronesz, megtenné-e, hogy gombostűvel föltűzze a ruháját s a kis Ducit a hátára véve, lovagoljon vele körül az udvaron?

De ha őszinte akart lenni Cilike, meg kellett vallania magának, hogy az Ilonka keresetlen, vidám modora sokkal kedvesebb, mint az Elza affektált kényeskedése és az Olga gőgös, hiú pöffeszkedése.

Ilonkával minden tekintetben pompásan lehetett kijönni. Jó pajtás volt, mindig vidám, egyszerű és természetes, csak néha rémitette meg Cilikét, mikor

jókedvének egy-egy erőteljesebb kitörésénél fölkapta őt a levegőbe s fölültette a szekrény tetejére.

Ilyenkor Cilike haragudott, duzzogott, toporzékolt tehetetlen mérgében, de Ilonka csak nevetett s le nem vette Cilikét a szekrényről, amig csak könyörgésre nem fogta a dolgot s meg nem ígérte, hogy résztvesz valamely pajkosságban.

Például, hogy este lefekvéskor párnaharcot fognak vívni, vagy az ágylepedőbe burkolva mint kisértetek sétálnak körül a házban, vagy hogy lemennek az istállóba s megfejik a tehenet.

Ez volt a legborzasztóbb, amitől Cilike leginkább rettegett és amit Ilonka — talán csak azért is — a legnagyobb kedvteléssel űzött.

— Meglátod, meg fog rugni a Riska — rebegte Cilike. Fogvacogva állt jó messzire a jámbor kis tehénkétől, mig Ilonka ügyes, gyakorlott kézzel fejte a sajtárba a habzó, hófehér tejet.

— Oh te kis gyáva nyulacska, — nevetett Ilonka — gyere csak ide, tanuld te is meg! Nem fog megártani a te patyolat kezecskédnek sem!

Cilike azonban borzongva és sikoltozva menekült ki az istállóból. Ilonka utána s hangosan nevetve üzte körül az udvaron. Mire elfogta, a Cilike sápadt arca ugyancsak ki volt pirulva a futkosástól és kacagástól. Egymást húzva és taszigálva kerültek vissza az istálló felé, de amint odaértek, sóbálvánnyá dermedve állottak meg az ajtóban.

Duci a sajtár előtt ült s más ivóeszköz hiányában a két kezével habzsolta belőle a tejet, Jankó pedig

a Riska mellett guggolt s műértő kézzel addig fejte és rángatta a szegény tehénkét, míg az megunta a dicsőséget s egyet rugott rajta.

Jankó nagyot bődülve gurult tova, Duci pedig ijedtében felborította a sajtárt, a tej kifolyt s a két ifju hős erre hanyatt-homlok menekült ki az istállóból, mert az udvaron már hangzott a Teréz néni vésztjósuló hangja:

— Hol vagytok, gyerekek! Mit csináltok? Ne ijedjete meg!

Jankó és Duci már szerencsésen fenn voltak az eperfa tetején, honnan csak egy óra mulva kerültek le, mikor már elvonult a vihar, Ilonka és Cilike azonban ugyancsak megkapták a részüket.

— Oh, oh, forgószél kisasszonyok! Szép dolog, mondhatom! Na, ne ijedjete meg, ha majd bálba viszlek, elmesélem a táncosaitoknak, miért nem adott a Riska ma uzsonnára tejet.

Ez volt Teréz néni legnagyobb fenyegetése: elmesélem a táncosaitoknak!

Csakhogy Ilonkára ez nem tett valami mély hatást, mert titokban a vállát vonogatta s azt súgta Cilikének:

— Sokat is törődöm én a táncosokkal!

Cilike ezen módfölött csodálkozott. Bezzeg Elza és Olga mindig csak arról beszélgettek és roppant nagyra voltak vele, hogy a táncvizsgán már első éves jogászokkal is táncoltak.

— Te, — kérdezte hitetlenül — igazán nem törődsz velök, vagy csak úgy mondod? Hát amelyiknek már egy kis bajusza van, azzal sem?

— Oh te kis csöppség! — hahotázott Ilonka — még miket nem kérdez! Hiszen otthon az ezredünkben minden tisztnek akkora bajusza van, mint itt ni a Miska cicának! Még a kadétnak is van. De hát azt hiszed, hogy én azzal törődöm? Táncolok velök minden kaszinó-estélyen, télen korcsolyázom velök a jégen, na de aztán, hogy még tovább is foglalkozzam velök? Van annál okosabb dolgom!

Cilike csak csóválta a fejét.

Milyen különös lány ez az Ilonka! Már tizenhat éves és még eszébe sem jut a nagy leányt adni. Nincs benne egy parányi affektálás, szenvelgés, pipiskedés — olyan friss és egészséges a lelke is, mint amilyen friss és egészséges piros az arca.

Valahogy Cilike önkénytelenül is úgy érezte, hogy Ilonkának van mindenben igaza, s az Olga és az Elza emléke napról-napra mind jobban halványodott el szivéből. Nemsokára Ilonka akármiféle bolondságra is rá tudta venni, s az ő kedvéért még azt is megtette, hogy reggel korábban fölkelt s elmentek a rétre vadvirágot szedni. Pedig jaj, mennyire szeretett aludni Cilike. De hiába, Ilonka nem engedte lustálkodni, s ahogy egy kissé leheveredett napközben a divánra, azonnal ott termett mellette, s megfenyegette, hogy mindjárt fölteszi a szekrény tetejére, ha rögtön nem jön vele a kertbe, a pincébe, a padlásra, a tejeskamrába, vagy ahova Ilonka az ő kirándulásait rendezni szokta.

— Te, — mondta egy este Cilikének, mikor már lefeküdni készültek, — oly gyönyörű holdvilágos este

van, kár volna még ágyba bújni. Tudod mit? Menjünk ki az udvarra és játszunk kísértetet!

— Hogyan?

— Magunkra vesszük az ágylepedőt, az arcunkat jó vastagon belisztezzük, hogy egész fehér legyen s aztán az udvaron és a kertben körül sétálunk és kísértetiesen sóhajtozunk. Aztán megkopogtatjuk a konyha ablakát is, a Julis akkorákat fog kiáltani ijedtében, mint egy páva, a Zsófi szakácsné meg, aki nem olyan ijedős, bizonyosan kiszalad, s akkor mi jót nevetünk rajtok!

— Te, — csóválta meg a fejét Cilike, — ez még sem lesz olyan jó tréfa. Teréz néni megharagszik, ha megtudja!

— Ugyan ne légy olyan gyáva! Valld be, hogy csak azért teszel kifogásokat, mert nem mersz kísértet lenni!

— Nem, nem azért, de...

— De bizony csak azért! Te félsz, csöppség!

— Nem igaz, nem félek! — kiáltott büszkén Cilike. — Hát gyerünk! De honnan vesszük a lisztet?

— Oh, én már gondoskodtam róla! Még délelőtt csentem el Zsófitól a konyhában annyit, amennyire szükségünk van.

Ilonka egy kis papirzacskót vett elő az asztalfiókból s pár perc múlva mind a két leányka olyan fehérre volt bemázolva, mint két lisztes molnár. Majd hanyatt estek a kacagástól, amint egymást nézegették.

Aztán beburkolóztak az ágylepedőkbe, s mint két tökéletes kísértet, lábujjhegyen osontak ki a szobából,

végig a folyosón s le az udvarra. Gyönyörű holdvilágos, meleg nyári éj volt, de az udvart a nagy akácfák mégis homályba borították. Csak a lombokon szűrődött át az ezüstös holdsugár. Az egész házban már mindenki aludt. Oly tökéletes, mélységes csend volt, hogy hallani lehetett a bolyhos éji lepkék zúgását, amint dongva repültek ki a lomb közül.

Cilikének csak úgy vacogott a foga a félelemtől.

Nem, ő nem született hősnek, sem kísértetnek s legkevésbé sem találta mulatságosnak, hogy égfelé emelt karokkal, nagyokat nyögve és sóhajtva lebegjen végig az udvaron. Olyan rémült arccal nézegetett körül, mintha ő félne talán, hogy most valamelyik sarokból menten kiugrik egy kísértet.

— Te Ilonka! — sugta halkán Ilonkának, aki mint egy született kísértet, bátran és délcegen lépegetett előre — jó volna, ha már visszamennénk a szobánkba. Már elég volt!

— Oh te kis gyáva! Hiszen még csak most jön a java! — nevetett Ilonka s azzal megkopogtatta a konyha ablakát.

— Jaj! Jaj! Szent Isten, végünk van! — sikoltzott Cilike s a kerítés felé mutatott, ahol abban a pillanatban vetette magát keresztül valami sötét árny. — Tolvaj! Betörő! A vasuti betörő!...

Ilonka is látta, de az első percben úgy rémlett neki, mintha négy lába volna az árnynak, meg hosszú farka. De a Cilike rémült kiáltozására ő is megijedt s szintén egy nagyot kiáltva, hanyatt-homlok kezdtek futni mindketten.

Ebben a percben kinyilt a konyhaajtó is s megjelentek Julis és Zsófi, borzasan, ijedt arccal; Julis a paplant kapta hirtelenében a hátára, Zsófi a szoknyáját kerítette a nyaka köré. A két futó fehér alakot meglátva, ők is ijedt, rémült sikoltozásba törtek ki.

De a Zsófi szakácsné nem volt rest, fölkapott nagy hirtelen egy kezeügyében levő korsót, tele vízzel, utánok szaladt s a nyakuk közé öntötte.

Azt a kiáltozást már nem lehet leírni, ami erre következett.

— Jézus Mária, Szent József! . . . — nyögte Zsófi, amint fölismerte a két leánykát, s meglepetésében még a korsót is kiejtette a kezéből, mely ezer darabra tört, — kezüket csókolom, azt hittem — engedelmet kérek — hogy a Riska futott ki a jászol mellől! Az is szakasztott ilyen fehér!

— Mi történik itt? — hallatszott már a Teréz néni harsány hangja is, s hevenyében fölkapott öltözetben ott állott a két remegő leány előtt Teréz néni is, Miklós bácsi is.

Cilike nem volt már se élő se holt, reszketve omlott amúgy vizesen, lisztesen a Teréz néni karjába s ijedten rebegte:

— A tolvaj! . . . A tolvaj! . . .

— Hol? Hol? — kiáltotta Miklós bácsi, s szaladt hamar a botja után.

— Ott . . . ott . . . a kerítés mellett . . . Most ugrott át! . . .

Miklós bácsi és Teréz néni gyorsan szaladtak a kerítés felé. Ilonka egy pálcával, Zsófi a korsó fülével

a kezében vitézül utánok, Julis és Cilike reszketve lapultak meg az ajtó mellett.

Egyszerre hangos nevetés hangzott a kerítés felől.

— Itt a tolvaj! . . . Megvan a tolvaj! . . . — kiáltották valamennyien és jöttek is már vissza.

Cilike kissé nekibátorodva bújt ki az ajtó mögül.

— Hol van? — kérdezte.

— Itt hozom az ölemben! — nevetett Ilonka, s Cilike elé tartotta a nagy fekete macskát, a Miskát, mely éjjeli vadászatából hazatérve éppen akkor ugrott át a kerítésen, mikor Cilike arra nézett, s aztán békésen meglapulva éppen szunyadozni készült, mikor tolvaj gyanánt elfogták.

Valamennyien nevetni kezdtek, de Teréz néni egyszerre szigorú hangon szólalt meg:

— Ilonka, Cilike, hogy néztek ti ki? . . . És hogyan kerültök ti éjjel tizenegy órakor ilyen ruházatban az udvarra?

Hát valóban siralmas és fölöttébb furcsa látványt nyújtott a két leányka.

A csatakos, vizes ágylepedőt úgy huzták maguk után, mint valami uszályt; a víz rácsöpögött lisztes arcukra és apró barna sávokban folyt rajta végig, a hajuk kibomlott, összekuszálódott, s Cilike a nagy futásban az egyik cipőjét is elvesztette . . .

Oh, ha most a föld jótékonyan megnyílik és ők elsülyedhettek volna, milyen hálásak lettek volna az édes jó anyaföld iránt! . . .

De a föld nem volt olyan irgalmas és Ilonka összeszedve minden bátorságát, előlépett:

— Mindent elmondunk, édes jó Teréz néni, csak kérlek, engedd meg, hogy előbb bemenjünk a szobánkba és megmosakodjunk és megtörülközzünk . . . Nagy ostobaságot követtünk el, de természetesen én voltam a vezető . . .

Nagylelkűség dolgában Cilike sem akart hátrább maradni s elszántan mondta:

— Én is éppen olyan hibás vagyok! . . . Sőt talán még hibásabb, mert még gyáva is voltam! . . .

— Na csak menjetek be a szobátokba, — szolt Teréz néni, nem tudva hamarjában, hogy nevéssen-e vagy boszankodjék. — Aztán majd vallani fogtok, ne ijedjete meg!

*

Hát hiszen Teréz nénitől nem is ijedtek valami nagyon meg a leányok, csak restelték és szégyelték szörnyü módon azt az egész kísértet és tolvajhistóriát, főleg Miklós bácsi előtt, aki sokszor boszantotta meg őket azzal, hogy:

— Igazán soh'sem hittem volna, hogy úgy össze lehet téveszteni ezt a két leányt — a Riskával! . . .

XV.

Párnaharc.

Egy délután Cilike az uzsonnai vajaskenyere alá helyezve egy cédulát talált.

Kíváncsian bontotta fel s a következő izenetet olvasta belőle:

— Én, Tóváry Ilona, ezennel kihivlak téged, Ilosvay Ceciliát, ma este lefekvés után, komoly és igazi párnaharcra. Ha nem fogadod el a kihívásomat, kijelentem, hogy gyáva nyulacska vagy — és felültetek a szekrény tetejére.

Tóváry Ilona.

Cilike elnevette magát s ráírta egy másik cédulára:

— Elfogadom a kihívást. Ilosvay Cecilia.

Ezt a cédulát vacsora alatt odacsempészte az Ilonka tányérja alá, aki titokban elolvasta s aztán diadalmas mosollyal dugta zsebébe.

Cilike hat hét óta, hogy együtt volt Ilonkával, majdnem teljesen átváltozott — azaz hogy ismét a régi Cilike lett.

Nem kényeskedett, nem finyáskodott, — no hiszen ki is nevette Ilonka alaposan, ahányszor csak ezt megpróbálta — Olgából és Elzából, akik olyan helytelen utra térítették, tökéletesen kiábrándult, az arca pedig — és ennek örült Teréz néni a legjobban — kezdett pirosodni, szinesedni. Már nem volt többé olyan lusta és mindig olyan fáradt, hatalmas étvággal evett és mindennap megivott egy liter tejet.

Szóval a sápkórt szerencsésen kiheverte s ismét friss, vidám és egészséges lett.

Hanem — aminek már nem örült olyan nagyon Teréz néni — Ilonkával együtt már kezdték túlságba vinni a pajkosságot. Mindenféle csinyeket eszeltek ki, igaz, hogy Ilonka volt mindig a vezető, de Cilike hűségesen követte mindenben, s akárhányszor úgy viselkedtek, mint valami vásott gyerekek, nem pedig tizenöt és tizenhat éves hölgyekhez illően.

Ez az ugynevezett párnaharc is meglehetősen vad multság volt.

Mikor már az egész házban mindenki lefeküdt, a lámpákat eloltották, a sötétben egy-egy párnával fölfegyverkezve, megindult a két leány egymást keresni. Ki szekrény mögé, ki ajtó mögé rejtőzött el, s mikor a másikat meglátta, puff, reácsapott a párnával. Kerekedett aztán ebből olyan ádáz puffogatás, nevetés, sikoltozás, hogy rendesen felébredt reá az egész ház. Egyszer azonban, mikor az Ilonka erős kezében kiszakadt a vánkosciha s a sok toll, mint a hópihe repült szerteszét a szobában, Teréz néni egyszer s mindenkorra betiltotta a párnaharcot.

Pár hétig volt is szünet, de most a tilalom ellenére készült a két leány ismét a csatározásra.

Tíz óra után már csend volt az egész házban. Teréz néni szerette, ha korán lefeküdtek.

Ugy egy félóra mulva egy fehérruhás alak osont végig lábujjhegyen a szobákon, s az előszoba ajtaja mögé rejtőzve visszafojtott nevetéssel várakozott. Ilonka volt, aki harcra készen, fölemelt kezében szorongatta a vánkost.

Eltelt öt perc, tíz perc. Már kezdett türelmetlenkedni. Hogyan, Cilike megszegte volna ígéretét és gyáván meghátrált?

De nem . . . Végre nyílik odabent az ajtó s léptek hallatszanak. Ilonkának egy percig úgy rémlik ugyan, mintha a Teréz néni hálószobája felől hangoznának a lépések, de nem sok ideje maradt gondolkozni, mert ebben a percben kinyílik az ajtó s Ilonka . . . puff . . . lecsap a párnával a kilépő alakra.

— Ejnye azt az áldóját, hát mi történik itt? — káromkodja el magát valaki, s Ilonka, a vánkost kiejtve kezéből, rémülten ismer rá Miklós bácsira, akit úgy ütött hátba a párnával, hogy az öreg úr nem győzött prüszkölni, köhögni és tapogatni a hátát.

— Bocsánatot kérek édes Miklós bácsi . . . — rebegte Ilonka megsemmisülten — azt hittem, hogy Cilike . . .

A zajra megjelent Teréz néni is, gyertyával a kezében, s véletlenül éppen oda világított be abba a sarokba a szekrény mögé, ahol Cilike eddig a jótékony homályban meghúzódva kuporgott, fehér hálóköntösben, a vánkost karja közt szorongatva . . .

Oh, hogy szeretett volna Cilike belebujni abba a vánkosba, vagy valamely más uton-módon eltűnni, elenyészni.

Azonban a végzetet nem lehet kikerülni . . .

Miklós bácsi diszkrétül visszavonult szobájába, a két leány meg előbujt a sarokból, s bűnbánóan, lesütött szemmel állottak meg Teréz néni előtt.

— Na gyerekek, holnap majd beszélünk kissé komolyan erről a dologról, ne ijedjete meg, — mondta Teréz néni fejcsóválva — ez már mégsem nagy lányokhoz illő magaviselet!... Most menjetek be a szobátokba és feküdjetek le.

A két leány szó nélkül, hosszú orral, a vánkost hónuk alá fogva, mint egy megvert hadsereg kullogott be szobájukba.

De amint beértek, Ilonka még sem állotta meg, hogy Cilikének nyaka közé ne dobja a vánkost.

Cilike azonban nem viszonzta a kihívást, hanem búsan vetette be magát az ágyba.

— Ugyan kérlek, hagyj békét! Van még kedved játszani? Hiszen látod, hogy Teréz néni komolyan haragszik! Ki tudja mi vár reánk holnap!

— Na persze! — hengegett Ilonka — hiszen csak nem esz meg Teréz néni!

De azért alapjában véve ő is kissé meg volt szépenve és szörnyen röstelte a dolgot.

XVI.

A vasuti betörő.

— Gyerekek, — mondta másnap reggel Teréz néni, — úgy látszik, hogy egy kissé komolyan elő kell vegyelek benneteket. Túlságosan sok szabadságot élveztek. Vásottabbak vagytok az én gyermekeimnél, akik pedig, azt hittem eddig, a világ legpajkosabb gyerekei. Hát ezentúl az lesz a rend, hogy — nagy lányokhoz illően — minden délelőtt segíteni fogtok nekem a háztartásban, délután pedig a ruhafoltozásban. Nézzétek, ott abban a kosárban milyen halom harisnya és gyermekruha van, bizony nem árt meg nektek, ha egy-egy órácskát ti is leültök varrogatni, foltoztatni, most pedig, mivel éppen barackfőzés van, hát egy-kettő, gyerünk a konyhába és lássunk dologhoz.

Ilonka olyan szerencsétlen arcot vágott, hogy Teréz néni elnevette magát.

— Na, ne ijedj meg, hiszen nem teszek bele egy befőttes üvegbe! Nesztek, kössétek fel ezeket a konyha-

kötényeket, aztán gyerünk, barackot hámozni, szirupot főzni.

Cilike vidámabban vette a dolgot. Ő néhanapján otthon is szokott segíteni a konyhában, igaz, hogy felét mindig elnyaláncodta, de azért szörnyen büszke volt rá, ha nagy leány számba vették s édes anyja valami munkát bizott reá.

Most is készséggel kötötte hát a kötényt maga elé s vigan hámozgatta a barackot, míg Ilonka akkorákat sóhajtott, mint egy cséplőgép s szomorúan tekintgetett a nyitott ajtón át ki a kertbe, hol Terike, Jankó és Duci éppen egy körtefa ellen rendeztek ostromot.

— Oh, mennyivel jobb volna ott fent, — sugta Cilikének, a körtefa felé mutatva, s szórakozottan dugott a szájába egy barackot.

Nem is tisztított annál az egynél többet, csak mikor az üvegeket kellett bekötözni, örült, hogy kimutathatja az erejét és úgy meg találta szorítani a zsineget, hogy az egyik üvegnek menten letört a nyaka.

Délután megengedte Teréz néni, hogy a kertben foltozzanak a leányok.

Ez némileg enyhítette az Ilonka szomoruságát.

Levitték a nagy kosarat a körtefa alá, ahol Ilonka mindenképpen igyekezett elhíttetni Cilikével, hogy sokkal jobban és gyorsabban lehet varrni, ha az ember fent ül a körtefa egyik ágán, mint idelelni a fűben.

Cilike azonban ezuttal nem volt hajlandó elfogadni ezt az ajánlatot s elszántan vette kezébe a kis harisnyákat, amelyeken némelyiken akkora lyuk tátongott,

mint az ökle. Erre Ilonka is megemberelte magát s nagyokat sóhajtvá kezdte befűzni a tűbe a cérnát. Előbb azonban hirtelen ráborította Terikének egy kis szoknyácskáját a Cilike fejére, felül bóbitát kötött belőle s ugyráerősítette, hogy Cilike nem tudta lerázni.

Azonban ő sem volt rest, s hamarjában Ducinak egyik kis hófehér nadrágját aggatta Ilonkának a fejére, két harisnyát meg, mint két hajfűrtöt tűzött a füléhez kétfelől.

Ezen ugy nevettek mindaketten, hogy a fűben kezdtek hemperegni, midőn egyszerre hangos beszéd és nevetés hangzott közvetlen közelben mellettök.

Ijedten ugrott fel a fűből a két leány, de még idejük sem volt csodálatos fejdiszük után kapkodni, már sikitozva, vicánkolva ugrándozott körülöttük Terike, Jankó és Duci és még három pirospozsgás arcú, ragyogó fekete szemű kis kuruc legényke — Cilike azonnal megismerte őket: Herendy Szabolcs, Álmos és Lehel.

És ott, alig két lépésnyire tőlük állottak Teréz néni, Herendy Gáborné és . . . szent Isten . . . lehetőség-e . . . az az úr ott ni . . . a vasuti betörő . . .

Cilike szörnyű zavarában nagyot sikoltva lépett hátra és azzal puff . . . beleesett a ruhás kosárba.

Az apró harisnyák, szoknyák, ingecskék csak ugy repültek körülötte s ő ott ült a kosár fenekén, pirosan mint a pipacs, fején a fehér bubos szoknyával s kétségbeesésében nem tudta, hogy sirjon-e, nevensen-e?

Herendyné gyorsan segítségére sietett; hamar kiemelte a kosárból, lekapta a furcsa fejkötőt a fejről,

lesimitotta a haját, s aztán kedves mosollyal mutatta be a kissé távolabb álló fiatal embert:

— Doktor Szörényi István, a mi új kerületi orvosunk, óhajtotta itt tiszteletét tenni, s miután én megigérttem, hogy meglátogatom magát, kedves Cilikém, hát együtt jöttünk el.

Cilike lassanként magához tért s nemsokára annyira összeszedte magát, hogy kezet is tudott nyujtani a doktor úrnak és őszinten örült Herendynének, s a kis utitársainak.

De hol volt Ilonka?

... Ime, ott jött a ház felől, szendén, nyájasan mosolyogva, simára lekefélte hajjal, hófehér tiszta köténnyel, olyan ártatlan képet vágva, mintha soha életében semmi csinyt nem követett volna el.

A nagy zürzavarban senki sem vette észre, mikor mint a nyíl elsuhant, s Cilikét, ruháskosarat, vendégeket otthagya, a kerítésen keresztül vetette magát, s most olyan illedelmesen jelent meg, ahogy csak egy tizenhat éves hölgytől várni lehet.

Senki sem vette észre, csak éppen az új doktor úr, aki magában vidáman nevetett a két kis leány viselt dolgain.

XVII.

Cilike mint kísértet.

Egy napon Teréz néninek valami pörös ügyben el kellett utaznia a szomszéd városba, hol a járásbiróság volt s a három leány, Ilonka, Cilike és a kis Terike vig táncra perdült.

Igaz, hogy elég szabadságot élveztek eddig is, mint Teréz néni kedves vendégei, de azért mégis ropantul tetszett nekik az a gondolat, hogy most másfél napig, amíg Teréz néni ügyes-bajos dolga tart a szomszéd városban, ők lesznek a háziasszonyok.

Különösen Terike volt nagyon elragadlatva, leginkább amiatt, hogy őt, — bár még csak tiz éves volt, — erre a másfél napra a két nagy leány kegyesen a társaságukba fogadta.

— Rendezzünk bált, — indítványozta Ilonka, s mivel Miklós bácsi éppen e pillanatban lépett be a szobába, azonnal a nyakába kapaszkodott, a másik

két leány is közrefogta s hirtelenében úgy megtáncoltatták, megforgatták, hogy az öreg úr csak úgy túszkölt bele. Még a pipáját is kiejtette a kezéből.

— Megálljatok, ti egerek, — kiáltotta nevetve és nagyokat fujva s hirtelen megcsipte a Terike fülét, — hát szabad-e így megforgatni az apuskádat? Szedtette kis fruskái! Azt hiszitek, hogy én is egér vagyok, mint ti és táncolok, mikor elment a macska hazulról? Most büntetésül kijelentem nektek, hogy ma vendégeink lesznek ebédre és ti kell, hogy megfőzzétek az ebédet!

Lett erre nagy riadalom, de olyan, hogy Miklós bácsi hamar befogta a fülét.

— Kiket hívott meg, édes Miklós bácsi? Leányokat és fiatal embereket, úgy-e? — ujjongtak a lányok. — Ebéd után táncolni is fogunk, úgy-e?

— Persze, persze, — bólingatott komolyan Miklós bácsi, — az öreg sánta jegyző jön el, meg a tisztelendő úr, aki nagyot hall. Hát csak jó ebédről gondoskodjatok. Ebéd után aztán táncolhattok is!

Szólt és magában mosolyogva kiballagott a szobából. A három leány pedig tanácsra ült össze.

— Azt hiszem, — szólt Ilonka, — hogy miután Cilike meg én vendégek vagyunk ennél a háznál és Terike a házikisasszony, hát ő kell, hogy megfőzze az ebédet.

— Hogyisne, — rémüldözött Terike, — ti vagytok a nagy lányok. Én még csak kis lány vagyok.

— Hát akkor eredj a gyerekszobába a kicsik közé — nevetett Cilike.

— Azt már nem, — alkudozott Terike, — inkább megteritem az asztalt.

— Én meg levelet fogok írni kedves szülőimnek, nagyon sürgős, már régen nem irtam nekik, — jelentette ki Ilonka és készült is elosonni, ki a kertbe, a legmagasabb körtefa tetejére.

— Gyávák vagytok, — szólt Cilike komor méltósággal, — hát én majd megmutatom nektek, milyen vitézek voltak az egi nők. Én fogom megfőzni az ebédet.

Ilonka és Terike erre olyan vidám hahotára fakadtak, hogy Cilike gyorsan hozzátette:

— Természetesen a Zsófi segítségével. Különben a süteményt egyedül is el tudom készíteni. Piskótatekercs lesz barackkizzel. Meglássátok, olyan jó lesz, hogy még a király is megeheti.

Ilonka és Terike vig nevetéssel, gond nélkül polkáltak le a kertbe, Cilike pedig nagy önbizalommal, de gondterhelt arccal vonult ki a konyhába, Zsófival tanácskozni. Hogy ott mit végzett, mit határozott, azt örök homály fõdi. Ilonka és Terike egy párszor bekukkantottak ugyan hozzá, de Cilike olyan vörös és kétségbeejtõen komoly arccal kavargatott valamit egy medencében, hogy a két leány sietve kotródott el.

— Csak menjetek, ti gyávák! — kiáltott utánok Cilike megvetéssel. — Lássá Zsófi, õk nemcsak nem mernek, de nem is akarnak fõzéssel foglalkozni. En, lássa Zsófi, én a magam részérõl csöppet sem tartom lealacsonyító foglalkozásnak a fõzést. Minden munka nemesít.

Zsófi sanda, gyanakvó pillantásokat vetett a mendence felé, amelyben Cilike még mindig buzgón kavart-kevert s csak magában mormogott csendesen a sok bölcseségre, amellyel Cilike vendégszereplését a konyhában fűszerezte.

Délben Miklós bácsi büszkélkedve jelentette ki a vendégeknek, az öreg jegyzőnek, meg a tisztelendő úrnak, hogy ezt a mai ebédet a derék, házias kis Cilike főzte.

— Oh kérem, kérem, én csak a piskótatésztát készítettem, — szerénykedett Cilike.

Véletlen baleset volt az igaz, hogy éppen ezt a piskóta-tésztát nem lehetett megenni. Pedig igazán nem volt annak egyéb baja, csak egy kissé ragacsos volt, mint a csiriz, egy kissé sületlen is volt, no meg a cukrot felejtette ki belőle Cilike. Igaz, hogy ahelyett sót tett bele, de ez már valóban nem sokat javított rajta.

Miklós bácsi köszönte szépen, de nem kért belőle, a jegyző bácsi kijelentette, hogy ő tésztát elvből nem szokott enni, csak a tisztelendő úr nyelt le egy falatot belőle keresztyéni önmegadással és türelemmel.

Ilonka titkon nagyot csipett Terikén, Terike viszont Ilonkán s mindketten egyet-egyét Cilikén, aki fejt lehajtva megadással várta, mikor nyilik meg a föld alatta, hogy elnyelje őt — a tészta romjaival együtt.

A föld azonban nem nyilt meg, hanem ahelyett egész délután végig kellett hallgatnia a leányok élcelődését és gúnyolódását. Különösen Ilonka volt nagy a különféle élcek és szójátékok kitalálásában s vége-

zetül mikor már Cilike majdnem megharagudott, még azzal is megfenyegette, hogy a piskóta-tészta ősanyjának a szelleme meg fog neki jelenni ma éjjel, és kérdőre vonja majd, hogy mit cselekedett? . . .

Nem, erre a pajkos, haszontalan kis Ilonkára igazán nem lehetett haragudni s így Cilike is jobbnak látta nevetésre fogni a dolgot. De azért elhatározta magában, hogy boszút fog állani!

*

Este vacsora után Cilike kijelentette, hogy neki hirtelen nagyon megfájdult a feje s a szobájába vonult.

Ilonka és Terike még sétálgattak a kertben, egy kissé hancuroztak, futkostak még, aztán tíz óra felé ők is lefeküdtek.

Ilonka és Terike, most, amíg Teréz néni nem volt itthon, együtt aludtak egy szobában, Cilike meg a mellettök levő benyilóban. Lefekvés előtt még benéztek hozzá. Ott feküdt az ágyban és a fal felé fordulva aludt csendesen.

Ilonka és Terike is hamar elaludtak.

De nem telt bele egy félóra, egyszerre valami különös zörejre ébredt föl Ilonka. Kinyitotta a szemét s aztán hirtelen fölült az ágyban.

A szobába bevilágított a hold s valami különös, kísérteties fehér fénybe borított mindent. Az ágy lábánál pedig ott állott egy valóságos, igazi kísértet, fehér lepelbe burkolva, a hóna alatt tartva gömbölyű nagy fejét, amelyből két kerek sárga szem világitott elő.

A kísértet nem szólt semmit, csak nagyokat nyögött és sóhajtott s egy óriási, hatalmas, nagy piskótatekercest nyujtogatott Ilonka felé.

Ilonka egy nagyot sikoltott és — bátorság ide, bátorság oda, rémülten ugrott ki az ágyból; erre fölébredt Terike is, ő is sikoltozni kezdett s a két leány eszeveszett kiabálással futott ki a szobából, föllármázva az egész házat.

— Kisértet! Jaj, kísértet! — sikoltoztak, egyenesen a Miklós bácsi szobájába rohanva, aki szerencsére nem feküdt még le, de a rettenetes lármára hirtelenében azt sem tudta, hogy tűz van-e, vagy a ház omlott össze?

Cilike, — mert természetesen ő volt a kísértet, — egy kissé megszeppent, mikor a leányok rémült menekülését látta.

— Ebből baj lesz, — gondolta magában. — A gyáva nyúlfiak! Még fölverik az egész házat!

Hirtelen eloltotta a gyertyát a gömbölyü tőkfejen, hóna alá kapta az óriási piskótatekercest, amely nem volt egyéb, mint a paplana, összezsavarva és zsineggel lekötve s kiosont a szobából.

A régi, nagy falusi kuria tulsó oldalán volt egy hosszú folyosó, annak a végében egy régimódi nagy almárium, amelyben ócska ruhákat s egyéb holmikat tartott Teréz néni. Cilike hirtelen bebujt oda, becsapta az ajtót s csendesen meghuzódva várta, míg a vihar elvonul.

Csakugyan, Miklós bácsi először lecsendesítette, azután kinevette a leányokat, akik szintén hamarosan

kitalálták, hogy a kísértet nem lehetett más, mint Cilike.

— No várj, te haszontalan imposztor, ezért kapsz — fogadkozott Ilonka, szörnyen restelve, hogy így megfutamodott, de Miklós bácsi kijelentette, hogy a méltányos boszúállást halasszák holnapra, mert mára rendet és nyugalmat akar.

Benéztek a Cilike szobájába, ahol Cilike — úgy látták — még mindig a fal felé fordulva csendesen aludt.

— Hogy teszi magát! — kiáltott oda Terike s meg akarta huzni a haját, de Ilonka nem engedte.

— Majd holnap! — suttogta — addig kieszelünk valami nagyszerű dolgot, amivel méltó boszút állhatunk rajta!

Azzal mosolyogva hajtogatták meg magukat Cilike felé s kimentek a szobából. Persze, a félhomályban nem vették észre, hogy egy összegöngyölített fekete kendő pihen az ágyban — Cilike helyett.

Mikor már minden elcsendesedett, Cilike, mint aki dolgát jól végezte, ki akart osonni az almáriumból, hogy észrevétlen visszakerüljön szobájába. De egyszerre rémülten veszi észre, hogy az ajtót nem tudja kinyitni. A tolózár becsapódott. Rángatta, taszigálta, forgatta, csavargatta, de a régimódi szekrény jó erős munka volt, meg volt az alaposan csinálva, úgy hogy nem engedett sehogysem. Cilike fogva volt, be volt zárva.

A hideg verejték kiütött a homlokán. Most mi lesz vele? Restelt lármát ütni, hogy kiszabadítsák,

viszont az sem volt éppen kellemes kilátás, egy egész éjszakát itt eltölteni az almáriomban. Mégis az utóbbira határozta magát. Majd a paplanból egy jó kis vackot készít magának valamelyik sarokban, oda lefekszik és elalszik, reggel korán meg kopogtatni fog, valaki csak meghallja s aztán észrevétlen kioson. Talán meg se tudja senki ezt a kis kalandot.

Csak olyan sötétség ne lett volna ebben az almáriumban, meg az a sok ócska ruha, cipő, lim-lom olyan rettenetes dohos szagot árasztott. Cilike alig tudott lélekzeni. Egyszerre eszébe jutott, hogy reggelig kifogyhat a levegő is és ő megfulad!

Erre igazán megrémült s ütügetni kezdte az ajtót. Senki sem hallotta meg. Most mi lesz vele? Tudta, hogy ez a folyosó olyan félreeső helyen van, ahol napokig nem jár senki. Az ijedtségtől reszkető kezekkel húzta félre a feje körül csüngő ócska ruhákat s egyszerre hangosan felkiáltott örömében. Az egyik oldalon egy kis nyílást vett észre, amelyen a hold halvány fénye bevilágított. Oh hála Istennek, itt legalább egy kis levegő szűrődik be, hát nem fog megfuladni! Sietve kapkodta félre a többi ruhát is s még egy pár ilyen kis nyílást fedezett föl. Amelyik a legnagyobb volt, ahhoz tartotta oda a száját s nagyokat lélekezett.

Azután újra kezdte döngetni az ajtót, kézzel, lábbal, de csak nem jelentkezett senki. Halálfáradtan hagyott fel minden kísérlettel s megpróbálta beenyugodni sorsába. Hiszen meg nem fuladhat, az bizonyos, holnap pedig már keresni fogják mindenfelé s egyszer csak jön valaki errefelé is. Igen ám, de hátha

egy pár nap is eltelik addig s ő ezalatt éhen hal meg! Erre ismét iszonyu rémület fogta el, úgy hogy sirni kezdett s aztán az ijedtségtől, a fáradtságtól és a sirástól kimerülve, elszunnyadt. Meddig aludt, el sem tudta képzelni, de egyszerre felriadt.

Koromsötét volt körülötte, már a holdfény sem látszott a kis repedéseken át.

— Istenem, vajjon mennyi idő telt el, — töprenkedett magában Cilike, — én azt hiszem, egy pár nap is eltelt már!

Megint döngetni kezdte az ajtót, de most is hiába. Egyszerre érezte, hogy szörnyen éhes. Oh bizonyára már három-négy napja is elmúlt, hogy ide be van zárva s ez már az éhhalál, amely fenyegeti. Istenem, hát senki, senki sem törődik vele? . . . Itt fog elpusztulni étlen-szomjan és talán csak évek múlva találják meg szegény, kiaszott csontvázát . . . Oh, hogy gyötörte az éhség . . . Talán még jobban, mint a félelem! Mit is lehetne enni? Máskor mindig tele van a zsebe cukorral, dióval, süteménnyel és most éppen nincs nála semmi! Egyszerre eszébe jutott, hogy a tökfejben van egy darabka faggyugyertya. Igaz, hogy jóízű ember szörnyűködve fordul el az ilyen tápláléktól, de inkább azt, mint az éhhalált! Pedig érezte, hogy már közel van hozzá.

Tapogatózva kereste meg a tökfejet, kivette belőle a gyertyát és szopogatni kezdte. Brr, de rossz volt! A legközönségesebb krumplicukor is jobb ennél. De mindegy! Akármit inkább, mint éhenhalni. Ime, már nem is olyan éhes. Felét el fogja tenni holnapra,

szomjuságát pedig úgy fogja csillapítani, hogy a tökfejből kiszivja a nedvességet. Oh, milyen jó, hogy ezt magával hozta. Ez a kisérteties tökfej menti meg őt. Szükség esetén ezt is meg lehet enni; jó nagy darab, néhány napig el fog tartani.

De egyszerre ismét elfogta a félelem és a csüggedés. Nem, ez mégis borzasztó sors, ezt sokáig nem bírja ki... Faggyugyertya és nyers tök... Bizonyára egy hete már, hogy itt van bezárva, érzi már, hogy az éhségtől és szomjuságtól tökéletesen ki van merülve. Még egy utolsó kísérletet próbált. Összeszedte minden erejét s ismét elkezdte döngetni az ajtót.

Erős, haragos kutyaugatás felelt a nagy lármára.

— Bodri, Bodri, édes Bodri, — kiáltozott Cilike örvendezve, — ugass csak, ugass még hangosabban, még erősebben.

Csakugyan, az éber, szemfüles Bodri még hangosabban kezdett ugatni, odarohant az almáriumhoz, körülgrálta, körülcsaholta, aztán eszeveszetten rohant végig a folyosón, megint vissza és olyan tombolást és ugatást vitt véghez, hogy még a holtak is felámadtak volna.

Szerencsésen sikerült is felverni Bodrinak és Cilikének az egész házat. Miklós bácsi hálókabátba s egy nagy bottal felfegyverkezve sietett elő, a cselédek is mind előkerültek, s rémült ábrázattal, dideregve, fogvacogva dugták ki az arcukat Terike és Ilonka is.

Két perc múlva ki volt szabadítva Cilike is a fogságból s elcsigázva, kimerülten roskadt Miklós bácsi karjai közé.

— Oh, Miklós bácsi, — rebegte elhaló hangon, — én... én... mindjárt meghalok éhen... Oh Istenem, hány hélig voltam bezárva?...

Miklós bácsi megpödörte a bajuszát és megnézte az óráját.

— Éppen egy félóráig, édes hugom, — mondta nevetve.

XVIII.

Egy el nem táncolt négyes.

Vége felé közeledett már a nyár. Cilike szülői hazaérkeztek utazásukból s Ella már sürgősen írt is neki.

— Alig várom, hogy hazajőjj, hugocskám, — írta többek között — valami nagy-nagy ujságot mondok neked, aminek hiszem, hogy te is nagyon fogsz örülni.

Cilike elgondolkozva tette a levelet a sok képeslevelező-lap közé, amelyet Ellától az utazás alatt kapott.

— Szeretném tudni, mi lehet az a nagy ujság, amiről Ella beszél, — mondta Ilonkának, — igazán kíváncsivá tesz. Ella nem igen szokott így fontoskodni.

— Én megmondom neked, — felelt Ilonka, aki az ablak párkányán ült s egy cső kukoricát majszolt, melyet az ebédről tett el magának.

— Nos? — kérdezte Cilike kíváncsian.

— Ella férjhez megy, — válaszolt Ilonka kurtán. Cilike majd hanyatt esett meglepetésében.

— Férjhez megy?... — ismételte mindegyre,
— kihez?

— Na már éppen mindenttudó nem vagyok! — nevetett Ilonka, — talán az utazás alatt ismerkedett meg valakivel. Talán valami gróf vagy herceg vagy tábornok...

Cilike csak a fejét rázta.

— Nem, nem hiszem, — mondta — apuska utazás közben nem szokott ismeretséget kötni senkivel. Ez valami régebbi ismeretség lehet! De ki?

Hiába törte a fejét, csak nem tudta kitalálni: utoljára is bele kellett nyugodnia abba, hogy majd megtudja, ha hazamegy.

— De hátha nem is ez az a nagy újság, — jutott egyszerre Cilikének az eszébe. — Honnan gondolod, hogy éppen ez az? — kérdezte Ilonkához fordulva.

Ilonka elnevette magát.

— Na, ahoz nem kell nagy tudomány, hogy az ember ezt kitalálja! — mondta. — Ugyan mi is lehetne egyéb az a nagy-nagy újság.

Azzal egy szökéssel kiugrott az ablakon s leiramodott a kertbe. Cilike tűnődve nézett utána. Most nem volt kedve utána szaladni.

— Ez az Ilonka igazán egy nagy gyermek, — gondolta magában fontoskodva, — mennyivel idősebb, mint én és mégis mennyivel gyermekesebb. Talán soha sem is lesz belőle igazi, komoly nagy leány. Én... én azt hiszem, ha most Ella csakugyan férjhez megy, engem azonnal egészen nagy leánynak fognak otthon is tekinteni. Sőt azt hiszem... máris az vagyok...

Furcsa gondolatok kezdtek motoszkálni Cilike fejében. Azon kezdte, hogy jó volna ám be is bizonyítani mindenkinek, hogy ő csakugyan nagy leány s hogy-hogy nem, egyszerre csak azon tűnődött, hogy milyen szép is lenne az, ha ő és Ella egyszerre lennének menyasszonyok s egyszerre tartanák meg az esküvőt...

Igen ám, csakhogy ki volna hajlandó az ő vőlegénye lenni?...

Kővári Laci? Hiszen az mindig csak tréfálkozik és gunyolódik vele.

Vagy Halmi Sándor?... Oh az sem vette őt komolyan soha.

Vagy talán... a doktor úr... Szörényi István?... Cilikének egyszerre nagyon melege lett.

Nem, nem... A doktor úrral tulajdonképpen sehogy sem tudta, hányadán van. Azon nevezetes pillanat óta, midőn fején a szoknya és harisnya bóbitával, a ruháskosárba hanyattesve, kalimpált, mindig rettenetes zavart érzett, valahányszor a doktor urat meglátta.

Igaz, hogy Szörényi gavallérosan úgy tett, mintha semmit sem vett volna észre, és soha, még tréfából sem említette, sem ezt az esetet, sem azt, hogy Cilike őt betörőnek nézte. Mindazáltal Cilike legjobban szeretett volna elbujni, valahányszor csak Szörényi meglátogatta őket. Pedig elég gyakran jött, mert a kis Duci annak az örömére, hogy a Herendy gyerekekkel együtt hancurozhatott egy egész délután, annyi éretlen gyümölcsöt evett, hogy hideglelést kapott, s a doktor úr naponta eljött.

— Cilike! Cilike! — szakította félbe a kis lány ábrándozását Ilonka, mint a szélvész rontva be hozzá a szobába, — tudod-e, mi az ujság? Teréz néni jövő vasárnap bálba visz minket!

— Na, nem éppen bálba, — nevetett Teréz néni, aki nyomon követte Ilonkát, — csak olyan kis nyári táncmultság, ne ijedjete meg! A bükkös erdőben rendezik a somkuti fiatalság, s miután a jövő hét végén ugyis itt hagy engem az én két nagy lányom, hát bucsuzóul elviszem őket, hadd táncoljanak kissé! Jó lesz?

Hogy jó volt-e? A két leány majd megfojtotta Teréz nénit az ölelésével, s különösen Cilike roppant ünnepélyes hangulatba esett.

Magában elhatározta, hogy ezen a táncmultságon okvetlenül kiszemeli magának a leendő vőlegényét.

És hajh! Mekkoraát dobbant a Cilike szive, mikor a táncmultság előtt való nap dr. Szörényi István elkereste tőle az első négyest. Csak tőle, mert Ilonka már régebben kijelentette, hogy ő elvből nem ígér el soha egy táncot sem előre.

Cilike fejecskéjébe azonnal beleköltözött mindenféle bohó gondolat.

Hátha a doktor úr csakugyan nem látta, miként kalimpált ő a ruhás kosárban és komolyan beleszeretett? No persze, hiszen máskülönben miért is kérte volna el a négyest előre? Ez csak elég komoly dolog? Egy négyes!... Mi is lehetne ennél még komolyabb? Világos... A doktor úr szerelmes belé, meg fogja kérni a kezét s ő mikor hazamegy, diadal-

masan fogja elbeszélni szülőinek és Ellának, hogy ő is férjhez megy! És hogy fognak a leányok az iskolában csodálkozni, hogy neki már van vőlegénye!

*

Pompás idő kedvezett a nyári táncmulatságnak.

A kis erdő úgy ki volt világítva színes lampionokkal, mint egy igazi tündéerkert.

Cilike és Ilonka egyforma fehér battiszt-ruhában rózsaszín szalaggal diszitve, igazán bájosak voltak.

Teréz néni lepte meg őket a szép ruhácskákkal s határtalan volt a Cilike öröme, mikor felpróbálván a ruhát, látta, hogy éppen három centiméterrel hosszabb, mint a többi ruhája!

A cigány húzta a friss, ropogós csárdást s a fiatalság vidám kedvvel járta.

Teréz néni, Miklós bácsi csak úgy gyönyörködtek a két leányban, kiket a fiatal emberek egymás kezéből kapkodtak ki.

Most jelezték az első négyes kezdetét.

— Felállani! Felállani! — kiáltották harsány hangon a rendezők, s a párok sorakozni kezdtek.

Ilonka egy csinos, barna önkéntessel sétált karonfogva, s vidáman intett Cilikének: Látod? Én, egy ezredesnek a leánya, nem is táncolhatnám mással a négyest, mint egy önkéntessel! Jó volt, hogy nem ígértem el előre senkinek!

Cilike dobogó szívvvel nézett körül.

A doktor úr még nem mutatkozott sehol. Hogyan, lehetséges volna-e, hogy elfelejtkezett róla?

Már majdnem mindenki felállott,

A cigányok hangolni kezdtek. Azonnal elkezdik a négyest és ő szégyenszemre még mindig ott ül Teréz néni mellett.

Abban a biztos tudatban, hogy van táncosa, mindenkit visszautasított volt, és ime, most itt marad... és petrezselymet árul... az első négyes alatt...

Teréz néni is kissé nyugtalanul tekintett körül.

— No kis lányom, — mondta aztán — úgy látszik a doktor úr vagy megfeledkezett rólad, vagy valami sürgős dolga akadt. Nincs más hátra, minthogy táncold el Miklós bácsival ezt a négyest, ha csak nem akarsz ülve maradni.

Miklós bácsi készséggel ugrott fel, megpödörte szürkülő bajuszát s kijelentette, hogy bár husz éve nem táncolt már, most még a csárdást is el fogja járni Cilikével. Cilike eleinte vonakodott, de aztán mégis csak meggondolta a dolgot, hogy jobb lesz Miklós bácsival táncolni, mint teljesen hoppon maradni.

De mi tagadás benne, azért kissé savanyu ábrázattal járta el a nagybácsival azt a négyest, amelyikről azt hitte, hogy a vőlegényjelölttel fogja eltáncolni..

Majdnem éjfél volt már, mikor a doktor úr előkerült. Nagyon fáradt volt, s nem is táncolt egy lépést sem.

— Egy öreg parasztemberhez hívtak sürgősen, — mondta, — leesett a létráról és eltörte a lábát. Ott voltam mostanáig. Remélem, Cili kisasszony kellemesen kárpótolta volt miattam?

Nem is igen mentegetőzött tovább, hanem mindjárt Miklós bácsival kezdett értekezni, hogyan lehetne

segíteni azon a szegény családon, akinek a kenyérkeresője lett most hetekig munkaképtelen.

Cilike kissé szégyenkezve sompolygott el.

Egyszerre öntudatára ébredt annak, hogy bizony a doktor úrnak kisebb gondja is nagyobb annál, mint komolyan foglalkozni egy ilyen hiu kis pipiske leánnyal s hogy az ő rózsaszínű, nagyoskodó légvárai úgy füstbe mentek, úgy szétpattantak, mint a szappanbuborék.

Hanem azért kitünően mulatott és táncolt reggel három óráig és szünet közben két adag fagyalaltot is megevett.

XIX.

Cilike vőlegénye.

Elmúlt a nyár, vége volt a szünidőnek. Fürdőből, nyaralóból, utazásból, mindenfelől szállingóztak hazafelé az emberek.

A vasúti kocsik megteltek rózsásarcú, piros-pozsgás gyermekekkel, friss, mosolygó szemű fiatal leányokkal, diákokkal. Mintha hozták volna magukkal az erdők üde levegőjét, a mezei virágok illatát.

Cilike is hazautazott. Miklós bácsi kísérte haza. Szomorú volt a búcsú nagyon a kedves rokoni háztól, ahol annyi vidám, kellemes időt töltött. Teréz néni katonásan, harsány hangon biztatta: — ne ijedj meg, kis lányom! — de azért az ő szeme is tele volt könnyel . . .

A gyermekek meg úgy bömböltek, mintha legalább is akasztani vitték volna Cilikét, s úgy belekapaszkodtak a ruhájába, hogy szerencsésen le is szakítottak egy fodrot róla.

Erre Teréz néni statáriumot tartott s mindahárom gyermeket a sarokba állította. Ez használt, mert most már nem azért bömböltek többé olyan szivettépő hangon, mert Cilike elutazik, hanem azért, mert nekik a sarokban kell állani s nem kapaszkodhatnak föl hátul a kocsira.

Furcsa módon búcsúzott el Ilonka, akit néhány nappal később vitt el az édes apja.

Nem volt látható sehol egész délelőtt, csak mikor már a kocsi a kapu előtt állott, rohant elő valahonnan a kert végéből, hirtelen átölelte Cilikét, össze-vissza csókolta, s fölkapta a levegőbe, úgy, mint mikor legelőször találkoztak. Azután szeliden, gyöngéden letette a földre, jól hátbaütötte s megint elrohant, anélkül, hogy egyetlen szót szólt volna.

Bizony, mert ha csak egy szót is szól, a könnyek menten kicsordulnak a szeméből és ezt Ilonka, az erős, a bátor, a katonás Ilonka, az ezredes úr leánya, szörnyen restelte volna!

Mikor a kocsi végighaladt a kerítés mellett, valahonnan a magasból egy halom piros, fehér és sárga rózsa hullott a Cilike ölébe. Cilike fölnézett s még megpillantott egy libbenő kék ruhafodrot s egy hosszú barna hajfonatot.

Aztán a kocsi tovahaladt a virágzó kert alatt, ki a poros országútra, s bár Cilike folyton hátrafordult, nem látott többé senkit. De azért egyre integetett a zsebkendőjével, mert tudta, hogy Ilonka ott ül fönt a kerítésen, s ő dobta az ölébe a kert utolsó rózsáit . . .

Odahaza csakugyan nagy ujság várta Cilikét. Ilonka helyesen sejtette. Ella menyasszony volt.

Cilike örvendezve csókolta össze-vissza, megbámulta a szép fénylő karikagyűrűt az ujján s csak azután jutott eszébe kérdezni, hogy hát voltaképen ki is az ő leendő sógora?

Ella bevitte magával kis szobájába, leült melléje a divánra s aztán boldogan mesélt el mindent.

— Emlékszel-e még, Cilikém, a rózsaszínű levelekre, amelyeket egykor Kende Iluskával együtt kikutattatok a fiókomban?

— Mikor az egér kiugrott belőle? — nevetett Cilike. — Hogyne emlékezném! Nem is voltam többet azóta kíváncsi!

— Nos hát akkor bizonyára arra is emlékszel, hogy Bonmartin úrnak, az én kedves jó francia tanáromnak, van egy fia, mérnök . . . Jean . . .

— Aki Boronkai Jánosra magyarosította a nevét, — szakította félbe Cilike. — Tehát ő az? Boronkai János? . . .

— Ó! — intett Ella boldogan mosolyogva.

— És hogy ismerkedtél meg vele?

— Bonmartin apó minden levelében irt róla. Ugyszólván egyébről sem irt. Nagyon szerette a fiát. Utoljára úgy ismertem Janit, mintha együtt nőttem volna fel vele. Tudtam, milyen csinyeket követett el kis gyerek korában, tudtam, milyen szorgalmas tanuló volt, tudtam, milyen gyöngéd, szerető, jó fiú, tudtam, miként küzdött, fáradt, dolgozott, csakhogy könnyítsen szülőinek a helyzetén. Tudtam, milyen kitüntetéssel

tette le az összes vizsgáit és hogyan ment aztán külföldre, hogy tökéletesítse tudományát. Láttam az arcképeit is. Mondhatom, csinos fiú volt... Mikor aztán az idén nyáron Svájcban utaztunk, Zürichben véletlenül megismerkedtünk vele. Egy vendéglőben ebédeltünk, mikor belépett egy fiatal ember. Amint az asztalunk mellett elhaladt, azt mondtam anyuskának, meglehetősen hangosan, mert azt hittem, ugysem ért itt senkise magyarul: — Nézd csak anyuskám, ez a fiatal ember a Bonmartin úr fia lehetne, Boronkai János. Éppen olyan! — Erre a fiatal ember azonnal megfordult s odajött az asztalunkhoz és örvendezve szólt: — Csakugyan én vagyok, Boronkai János. Mennyire örülök, hogy itt az idegenben honfitársaimmal találkozom. — Ettől a perctől kezdve aztán velünk is maradt végig. Apuskának is nagyon megtetszett és édes anyának is. Hiszen olyan jó is, olyan derék ember. És aztán megszerettük egymást és megkért apuskától és anyuskától és ők bele is egyeztek... Oh Cilikém és én olyan boldog vagyok és karácsonykor lesz már az esküvőnk!...

Cilike egészen meg volt hatva és már előre is szeretetébe fogadta az új sógort. Csak azon búsult, hogy Ellát olyan messze elviszik, fel Budapestre, mert ott kapott Boronkai igen szép alkalmazást.

*

A hátralevő pár hónap nagyon gyorsan eltelt a készülődéssel, Ella kelengyéjének a készítésével.

Az egész ház tele volt vászonnal, csipkével, himzéssel és varrónőkkel. Cilikének végtelenül megnöve-

kedett a tekintélye az iskolában az osztálytársai előtt, mikor megtudták, hogy a nővére menyasszony s áhítatosan csodálták meg azt a gyönyörű asztalközépre valót, melyet Cilike kezdett el számára himezni.

Ez volt az első kézimunka, amellyel Cilike a kellő időre el is készült.

A névnap, karácsony, születésnap meglepetésekkel rendszeren el szokott késni, de ezzel már az esküvő előtt egy héttel készen volt. Pedig még a kelengye varrásnál is segített. A zsebkendőbe a monogrammot mind ő himezte ki.

Meg is jegyezte anyuska:

— Ugy látszik a mi szeles kis Cilikénk csakugyan komolyodik! Talán érzi már, hogy ezentúl ő lesz a nagy leány?

És ez a dicséret jobban esett Cilikének, mint egy dobos-torta.

Hát még mikor felpróbálta a rózsaszín battiszt ruhát, melyet az esküvőre csináltatott édes anyja és látta, hogy az majdnem — de igazán majdnem egészen hosszú! . . . Előre elképzelte már, milyen komolyan, méltósággal teljesen fog ő ebben a gyönyörű, hosszú ruhában lépkedni, mint az első nyoszolyó-leány, kezében rózsabokrétával, a Kővári Laci karján, aki a vőfélye lesz!

*

Az esküvő előtt egy héttel már készen volt az Ella menyasszonyi ruhája is.

Mikor Cilike meglátta a hosszú uszályos, hófehér habos selyemruhát, lenge csipkével és narancsvirággal

diszítve, egyszerre roppant kedve támadt, hogy bár csak egyetlen-egyszer fölpróbálja ezt a gyönyörű ruhát.

Persze, Ella hallani sem akart róla, s gondosan elzárta a szekrénybe. De Cilike sehogyse tudott beletnyugodni, s igazán szerencsétlennek érezte magát, hogy neki nincs vőlegénye, s ő nem kapott olyan hosszú, uszályos selyemruhát.

Néhány nap múlva megérkezett Boronkai János is, aki csakugyan nemcsak nagyon derék és jó, hanem kiválóan kedves ember is volt. Cilike azonnal meleg barátságot kötött vele és szeretetébe fogadta a leendő sógort.

Egy délután valamennyien elmentek hazulról valamit még bevásárolni, csupán Cilike maradt otthon, Kende Ilussal, akivel — természetesen — régen megtörtént már az ünnepélyes kibékülés és ismét a hajdani, legeslegjobb barátságban éltek egymással.

Csöndesen dolgozgattak a szobában; Iluska egy tálcakendőt horgolt az Ella számára, Cilike meg lázas buzgalommal öltögette a monogramokat a zsebkendőkhöz. Közben pedig mulattatták egymást nyári élményeikkel.

Egyszerre csak Cilike, amint felpillant, észreveszi, hogy Ella benn felejtette a szekrény kulcsát a zárban.

— Iluskám, — szólt élénken — te még nem is láttad Ella menyasszonyi ruháját, úgy-e? Jaj, de gyönyörű! Olyan, mint egy költemény. Akarod meg nézni?

Hogyne akarta volna Ilus. Egy perc alatt sutba volt dobva a kézimunka, s Cilike óvatosan vette ki

a szekrényből a fehér vászonlepedőbe burkolt ruhát. Vigyázva, szépen bontogatták ki, s aztán a divánra leterítve áhitatosan állták körül a fényes fehér csipkés, habos ruhát, amely mint egy hófehér csipkefelhő borította be a divánt.

— Jó volna felpróbálni! — suttogta Cilike elfojtott hangon.

— Hát próbáld fel, — suttogta vissza Ilus biztatólag. — Neked éppen jó lenne! Ella csak alig egy ujjnyival magasabb, mint te vagy!

— De hátha hazajönnek anyuskáék?...

— Dehogy! Hiszen még nincs egy negyedórája se, hogy elmentek. Legalább egy óra még beletelik, amíg visszajönnek! Csak próbáld fel. Szeretném látni rajtad.

Cilikének se kellett több biztatás. Egy pillanat alatt ledobta magáról háziruháját s aztán az Ilus segítségével, szépen vigyázva, fölvette az Ella menyasszonyi ruháját.

Csakugyan jól illett neki. Alig volt valamivel bővebb és hosszabb, mint kellett volna.

Ilus elragadtatva táncolta körül.

— Gyönyörű! Felséges! Isteni! — kiáltozta egyre másra. — Most éppen olyan vagy, mint egy menyasszony! Csak egy vőlegény kellene!

— De az nincs! — intett Cilike lemondólag, s miután kellőleg megbámulta magát a tükörben, s nehányszor begyesen sétált le s fel a szobában, készült levetni a ruhát.

— Istenem, — sóhajtott Ilus, — hogy nem vagyok én csak valamivel magasabb, most fölvenném az

apuskád frakkját és én lennék a vőlegény, és ha itt volna Tóvári Ilonka, ő lenne a pap! Jaj de pompásan játszanánk.

— Megállj csak! — kiáltott Cilike a homlokára ütve, — pompás eszmém van! Hozd csak be hamar a konyhából a kefeseprűt.

Iluska egy perc alatt térült-fordult.

Azalatt Cilike gyorsan előszedte az édes apa ócska frakkját és fekete nadrágját, azt ráaggatták a kefeseprűre, s egy fehér kendőből fejét is rögtönöztek, amelyre fölcsapták Boronkai János cilinderét. Iluska egy darab szénnel még hatalmas bajuszt is festett neki, s aztán Cilikéhez fordulva, meghatott hangon rebegette:

— Ime, Ilosvay Cecilia kisasszony, bemutatom önnek a vőlegényét... hogy is hívják csak?...

— Adolár... vagy Elemér... vagy nem... inkább Kárpáthy Zoltán!... — lehelte Cilike szendén lesütve a szemét s kezébe fogta a különös vőlegény lötyögő karját.

— Es most össze fogom önöket esketni, — mondta Iluska, aki ezalatt előszedett a szekrényből egy fekete szoknyát s azt mint egy palástot a nyakába kötötte.

Aztán egy székre állva, kenetteljes hangon szólt:

— Ilosvay Cecilia kisasszony és Kárpáthy Zoltán úr, lépjenek közelebb!

A vőlegény ugyan nagy hajlandóságot mutatott minden pillanatban a földhöz vágni magát, a Cilike hathatós támogatásával azonban valahogy mégis csak

megállott a szék előtt. Egy kissé oldalvást dült ugyan, de az nem gátolta Cilikét, hogy epedő pillantást vetvén reá, szendén, meghatott hangon rebegje:

— Tisztelendő úr, kérem adjon minket össze, de gyorsan, mert Kárpáthy Zoltán úrnak mindjárt leesik a feje!...

Iluska tisztelendő úr kenetteljesen terjesztette ki a kezét és éppen áldását akarta adni a szép, ifju párra, mikor egyszerre csak kinyilt az ajtó, s ott állottak a mama, Ella, Boronkai János és Kővári Laci.

Iluska egy fél másodperc alatt leugrott a székről s ledobta a szoknya-palástot nyakából. A vőlegény hangos koppanással esett végig a földön, éppen a mama lába elé — talán el is ájult, — a cilindere meg legurult az asztal alá.

Csak Cilike állott ott némán, mozdulatlanul, sóbálvánnyá dermedve és várta, várta, hogy talán most mégis csak meg fog nyilni a föld alatta . . .

A föld azonban ezúttal se nyilt meg, hanem ahelyett hangosnevetéshallatszott mindenfelől: anyuska boszúsan rázta meg a fejét s a háttérből előugrott a két fiú, Gyuri és Palkó, vad csataordítással vetették rá magukat az elájult vőlegényre, fölemelték s a Cilike karjai közé akarták helyezni.

— Kefeseprű úrfi! — kiáltozták nevetve, — ime a menyasszonya: Minyau kisasszony!...

XX.

Leánygyűlés.

Majdnem egy év mult el, amióta utoljára találkoztunk Cilikével.

Azóta Cilike megnőtt, megkomolyodott; Ella férjhezmenetele óta ő a nagy leány a háznál s éppen ezért most már nem iparkodik mindenáron nagyobbak látszani, amely törekvés hajdanában annyi súlyos baleset okozója volt.

De azért hogy, hogy nem, most is mindegyre történik valami Cilikével.

Télen két hónapon át Budapesten volt Ellánál s azóta kezdi adni kissé a nagyvárosi leányt.

Ellának nehányszor elvitték színházba, társaságba, hangversenyre, felolvasásra, megismerkedett több fiatal leánnyal, akikkel jó barátságot kötött s néhanapján mikor budapesti élményeiről beszél, rájön Cilikére a nagyzolás.

Szeretett volna itthon is meghonosítani egyetmást abból, amit ott tapasztalt s ami megtetszett neki.

Persze, egy kis hiuság is játszott ebben közre, mert Cilikének nagyon tetszett volna, ha mindenki elismeri, hogy ő milyen művelt, okos, előkelő leány, akin igazán meglátszik, hogy már Budapesten is járt.

— Te Iluska, — szólt egy napon Kende Iluskához, az ő régi jó barátnőjéhez — egy pompás eszmém van!

— Ugyan mi? — kérdezte Ilus és már előre örült neki, mert ő mindenben vakon követte Cilikét.

— Egyesületet fogunk alakítani! — felelt Cilike.

— Mit? — csodálkozott Ilus, kerekre felnyitva nagy szemét.

— Egyesületet, — ismételte Cilike nyugodt öntudatossággal. — Budapesten ez így szokás. A leányok is, az asszonyok is egyesületeket alakítanak.

— És mi az? — kérdezte kissé habozva Iluska, mert restelte, hogy neki még erről nincs tudomása.

— Hát tudod, — magyarázta fölényesen Cilike, — három-négy leány összebeszél és aztán valamelyikhez, akinek legnagyobb szobája van, meghívják még nyolc-tíz ismerős leányt. Lehet uzsonnát is adni, teát meg édességeket és teasüteményt. De ezt nem okvetlenül szükséges. Aztán választanak maguk közül elnököt, titkárt, jegyzőt, megteszik egymást diszelnöknek, disztagnak és aztán gyűléseket tartanak, de tudod, olyan igazi, komoly gyűlést, mint a férfiak, a városház disztermében, vagy a vigadóban!

— Te, hiszen ez nagyszerű lehet, — álmélkodott Iluska. — És aztán mit csinálnak ott a gyűlésen?

— Hát szónokolnak!

— A lányok?

— Persze!

— És aztán?

— És aztán megint beszélnek, sokat, sokat és újból választanak disztagokat. En jelen voltam Budapesten egy ilyen leány-gyűlésen, nagyon érdekes volt. Nem értettem ugyan jól meg, hogy mit akartak, de az mellékes, azért nagyon szép és kedves volt, és tudnám itthon is, hogyan kell csinálni!

— Hát csináljuk meg, — lelkesedett Ilus, — azt hiszem, pompásan fogunk mulatni. Kiket hívunk meg?

— Első sorban Mariskát és Tinikét; Jolánt, Sárikát, Ágnest és Lórikát okvetlenül. Meg kell hívunk Násfay Olgát is, mert különben megharagszik és Bánhidy Elzát is, akit nem nagyon szeretek ugyan, de hát tudod, az anyja báróné és az egyesületeknél mindig grófnét vagy bárónét választanak meg elnöknek.

— Te az nagyon unalmas lenne, Bánhidy Elza, mint elnök! Ki nem állhatom! Örökké affektál!

— Igaz. De hát tudod, ez már így szokás. Különben azt még meglátjuk. Jövő vasárnapra hívjuk össze az alakuló-gyűlést, akkor itt lesz már Tóvári Ilonka is, az én aranyos, édes Ilonkám! . . .

Ilus felbigyesztette az ajakát, az igazat megvallva kissé féltékeny volt arra az Ilonkára, aki az ő Cilikéje szívében olyan nagy tért foglalt el. De azért kíváncsi is volt rá s alig várta már, hogy megismerje.

Legközelebbi vasárnap délután csakugyan össze-
gyültek a leányok mind Cilikénél.

Roppantul tetszett mindegyiknek az az eszme, hogy ők most egyesületet fognak alakítani s főleg Bánhidy Elza már azon is gondolkozott, hogy milyen ruhát csináltasson magának, amikor a városház disztermében a közgyűlésen elnökölni fog. Mert hát természetesen ő lesz az elnök, ki is lehetne más?

Csak egy leány volt, akit nagyon hidegen hagyott ez az egész — bolondság — mint ahogy ő nevezte.

Tóvári Ilona, aki látogatóba jött Cilikéhez pár hétre, egyenesen szemébe nevetett, amikor Cilike elmondotta, hogy mit akarnak.

— Ugyan mire jó az? — nevetett Ilonka. — Hiszen a gyülesezés csak férfiaknak való.

De amikor látta, hogy Cilikének milyen rosszul esik, hogy nem akarja komolyan venni, hát abba hagyta a nevetést.

— Na jó, na, nem bánom, hát a te kedvedért belemegyek a dologba. Meg aztán kíváncsi vagyok azokra a kis majmokra is, a barátnőidre. Remélem meg fogom szeretni őket!

Délután négy órára volt kitűzve a gyűlés megnyitása, de csak hat órakor kezdhették el, mert a lányok — természetesen — nem voltak pontosak.

Legkésőbb jött Bánhidy Elza, úgy hogy Ilonka már semmikép sem akarta megvárni.

Elza meg is volt sértődve és duzzogott, amiért őt nem várták meg. Vissza is akart mindjárt fordulni, alig tudta Cilike megengesztelni.

Unnepélyesen ültek a leányok az asztal körül, amelyet Cilike erre az alkalomra zöld posztóval terített le. Ugyanis az ebédlő-asztal terítőjét a béléseivel kifelé fordította.

— Tisztelt társaság, — kezdte meg Cilike egy kis bevezető torokköszörülés után, — ismeretes önök előtt a cél, amelyért itt most egybegyültünk. Mindenfelé divatos most egyesületet alakítani, tehát indítványozom, hogy jelentsük ki mi is egyhangulag, hogy ezennel egyesületet alakítunk!

— Éljen! Éljen! — kiáltották a leányok, akik egészen meg voltak lepette a Cilike szónoki képességétől.

Cilike kecsesen mosolyogva meghajtotta magát s aztán tovább folytatta:

— Tehát azt hiszem, hogy ezek után áttérhetünk a legfontosabb dologra: t. i. válasszunk elnököt, aki a diszközgyűlésen elnökölni fog.

A leányoknak ugyan leghalványabb sejtelmök sem volt róla, hogy mi és milyen az a diszközgyűlés, körülbelül maga Cilike sem volt tisztában a dologgal, de azért mindegyik szörnyen szeretett volna elnök lenni.

— Te, ha nem én leszek az elnök, hát igazán megharagszom, — sugta Bánhidya Elza a Cilike fülébe. — Az én mamám a jótékony nőegyletnek is az elnöke, hát úgy illik, hogy én meg itt legyek az elnök.

Násfay Olga is fölkelte és odament Cilikéhez.

— Te, — sugta neki, — ha Elzát teszed meg elnöknek és nem engem, hát úgy megharagszom, hogy nem is köszönök neked.

Cilikének kezdett melege lenni.

— Én azt hiszem, legjobb volna, ha szavaznánk, — kiáltotta, mert a lányok oly hangosan beszéltek, mindegyik egyszerre, hogy egyik sem értette saját szavát.

— Szavazzunk! Szavazzunk! — kiáltották most még hangosabban, össze-vissza.

— Mindegyik mondja meg, hogy kit akar megválasztani; — igyekezett Cilike túlkiáltani valamennyit.

Most támadt azonban még csak az igazi zürzavar.

— Elza! Olga! Tinike! Sárika! Jolán! Lórika! — hangzott össze-vissza.

Ilonka, aki csak hallgatott és figyelt, azt állította később, hogy mindenki a saját nevét kiáltotta.

— Azt hiszem, én vagyok az elnök! Rám szavaztak a legtöbben! — szólalt meg Elza, fölhasználva egy pillanatnyi csöndet.

— Dehogy! Rám többen szavaztak, úgy-e Lórika? — kiáltotta Olga és már-már közel állott hozzá, hogy sirva fakadjon.

— Tudjátok mit, leányok? — csitította őket Cilike. — Azt hiszem, legjobb lesz, ha nemcsak egy, hanem több elnököt is választunk. Legyenek elnökök Elza is, meg Olga is!

A többi leánynak egyszerre megnyúlt az arca! Cilike már látta, hogy mindjárt kitör a vihar. Sietett hát hamar hozzátenni:

— Jolán meg Tinike lehetnének társelnökök, Sárika és Lórika meg diszelnökök. Aztán választhatunk alelnököket is. Mariska, Ágnes, Zsófi, Vilma

és Erzsike legyenek alelnökök, Iluska, Eszti és Róza diszalelnökök és Ilonka legyen a titkár.

— Persze, Ilonkát teszed meg titkárnak, mert őt jobban szereted, mint engem, — sugta Ilus a Cilike fülébe.

— Hát tudod mit, légy te is titkár, — mondta nagylelkűen Cilike, aki olyan bőkezű volt ma a különféle címek és hivatalok osztogatásában, mint egy király.

— És mikor lesz a közgyűlés? — kérdezte Elza s a többiek is össze-vissza. Látszott, hogy a legfontosabb nekik csak az. Valószínűleg ők a közgyűlés alatt valami nagy mulatságot képzeltek.

— Jövő vasárnap talán megtarthatnánk, — mondta Cilike, — elkérjük majd a te papádtól, Lórika, a polgármester úrtól, a városház disztermét!

— Éljen! Éljen! Nagyszerű lesz! — kiáltották a lányok. — Pompás lesz!

— Tisztelt társaság! — szólalt most meg egyszerre Ilonka, aki mindeddig hallgatott — azt hiszem, mindnyájunk nevében beszélek, amikor hálás köszönetet mondok a diszes és szép kitüntetésért, amely minket a mai napon ért. Egyuttal pedig megjegyzem, hogy nagyon helyesen cselekedett Cilike, amikor saját magáról szerényen megfeledkezett, mert így legalább van az egyesületünknek a sok diszelnökön kívül — egy tagja is!

Cilike elpirult. Ejnye ni, valóban! Valamennyien mind elnökök és diszelnökök és ő maradt meg egyetlen tagnak az egész egyesületben! Ez ugyan kissé furcsa

egyesület lesz! Csak úgy lehetne segíteni, ha idegen leányokat is meghívnának, hogy lépjenek be, de akkor már nem volna olyan mulatságos.

— Azt hiszem továbbá, — folytatta Ilonka mosolyogva, — hogy nem veszik tőlem rossz néven, ha őszintén bevallom, hogy én annyira tájékozatlan vagyok a dolog felől, hogy még az egyesület céljával sem vagyok tisztában. Bátorkodom tehát felkérni az igen tisztelt elnököket, fejtsék ki előttem, hogy mi az egyesületnek tulajdonképen a célja és a programja?

Elza és Olga nagy szemeket meresztettek és vállukat vonogatva mondták:

— Tudom is én!

A diszelnökök is csak a vállukat vonogatták, az összes alelnökök és titkárok is. Kisült, hogy senki sem tudja: tulajdonképen miért is akarnak egyesületet alakítani, sőt még az egyesület egyetlen tagja és indítványozója: Cilike maga sem tudta!

A leányok álmélkodva és tanácstalanul néztek egymásra. Cilike szörnyen röstelkedett és pironkodva sütötte le a szemét. De egyszerre csak hangos nevetés hallatszott. Ilonka nevetett olyan jóízűen, olyan csengő, vidám hangon, hogy a nevetése átragadt az egész társaságra. Egy pillanat múlva valamennyien nevettek és ezzel a jókedvű nevetéssel végképpen elintézték az egész egyesületet. Ilonka fölkapta Cilikét, mint egy kis babát s körültáncolt vele a szobában. Aztán felugrott a székre s onnan kezdett szónokolni:

— Tudjátok mit, elnökök és diszelnökök! Alakítsunk egyesületet úgy, hogy nevezzük el magunkat

a «Pipiskék Egyletének» és minden vasárnap jőjjünk össze felváltva valamelyikünknel. Aki nem jön el pontosan öt órakor, az fizet husz fillért s a begyült összeget karácsonykor kiosztjuk a szegények között. Jó lesz így?

Hát persze, hogy jó volt. Majd lehúzták Ilonkát örömükben a székről, Cilikének pedig volt esze, hogy ne nehezteljen azért, mert nagyralátó terve ilyen kurtán-furcsán füstbe ment!

XXI.

Az ideál.

— Ilonka! — kiáltott Cilike lázas izgalommal, kikukucsálva az ablakfüggöny mögül. — Itt van! Megint itt van!

Ilonka a diván karjára ült és nagy lelki nyugalommal falatozott egy jókora darab turós rétest.

— Ki van itt? — kérdezte minden különösebb izgatottság nélkül.

— Hát ő! Ő! A rejtélyes idegen! Aki minden vasárnap délelőtt megjelenik az ablakunk alatt és itt sétál alá és fel tizenkettőtől fél egyig! Jőjj hamar, hamar! Nézd, milyen gyönyörű piros nyakkendője van!

— Ugyan kérlek, csak nem fogom azért ezt a pompás turós rétest eldobni! Piros lesz az a nyakkendő, ha később is megnézem.

— Jaj te, milyen prózai vagy! — duzzogott Cilike. — Igazán nincs benned semmi romantikus érzés!

Ilonka csak nevetett.

— Hát mit akarsz tőlem?

— Azt, hogy légy egy kissé meghatva ennyi önfeláldozástól. Ki tudja, ez a csinos fiatal ember milyen messzi utat tett meg, mennyi küzdelmen megy keresztül és milyen egetverő harcokat vív, csakhogy pontosan, minden vasárnap délben tizenkét órakor megjelenhessen itt az ablakunk alatt. Hétköznap nem látni sehol, hiába tudakozódtunk utána Kende Ilus is, én is, nem ismeri senki és nem tudja senki, honnan jön és hova megy . . . Egy rejtélyes idegen, aki csak azóta merült fel a szemhatáron, amióta te itt vagy nálunk. Miattad fárad ide és te . . .

Ilonka tiltakozva emelte ég felé mind a két karját.

— Ments Isten! — kiáltott tréfás szörnyülködéssel, — miattam ugyan nem jött, azt tudom! Hiszen mindig te rád pislant, Cilike, és még az orra hegye is elvörösödik, mikor meglát téged az ablaknál. Ez a rejtélyes idegen a tied, Cilikém! . . .

— Hát jól van, legyen úgy, — mondta nagy-lelkűen Cilike, — ez utóvégre is mindegy. Fő az, hogy itt van és úgy illene, hogy te is érdeklődjél eziránt a fontos ügy iránt.

— No nem bánom, hát érdeklődni fogok, — jelentette ki Ilonka ünnepélyesen, felugrott a diván karjáról, odament az ablakhoz, s minden további teketória nélkül félrehúzta a függönyt, amely mögött Cilike félénken meglapulva pislogott kifelé, aztán kitárta az ablaknak mind a két szárnyát és kikönyökölt rajta.

Cilike majd hanyatt esett rémületében.

Hirtelen leült a földre, megfogta az Ilonka szoknyáját s úgy húzta befelé az ablaknál.

— Mit csinálsz, te szerencsétlen! — kiáltotta majdnem sírva.

— Hát érdeklődöm a te rejtélyes idegened iránt! — nevetett Ilonka, — na szép egy ifju, mondhatom! Ni, hogy kotródik el! Ugy látszik, alaposan megseppent az én bátor fellépésemtől.

— Nem csoda, — duzzogott Cilike, még mindig a földön ülve, — hiszen olyan vagy, mint egy dragnyos kapitány. Az ő gyöngéd, finom, érzékeny lelke visszariad minden ilyen nőietlen tüntetéstől! . . .

— Te csacsi, — nevetett Ilonka, leülve melléje a földre, — honnan tudod, hogy gyöngéd, finom és érzékeny lelke van a te rejtélyes idegenednek! Hiszen eddig csak annyit tudsz felőle, hogy piros nyakendője van.

— Oh, én sejtem, — rebegte Cilike elérzékenyülve. — Olyan előkelő külseje van... Nem lehet más, mint gróf vagy báró... És láttad?... Cilindert visel és keztyűt, még most, nyáron is!... Kővári Laci télen sem visel keztyűt. Nagyon előkelőnek látszik.

E percben kinyílt az ajtó és belépett, azaz jobban mondva berohant Kende Ilus.

— Láttad? — kérdezte izgatottan.

— Láttam! — felelt Cilike diadalmasan.

Ilus odatelepedett a két leány mellé a szőnyegre s aztán nagy érdeklődéssel tárgyalták ezt a fontos esetet.

— Csak azt szeretném tudni, hogy hol lehet hétköznap, hogy soha, sehol nem látni, — tűnődött Ilus.

— Én azt hiszem, Budapesten látott meg engem színházban vagy hangversenyen, s onnan utazik most minden vasárnap ide, — szólt szerényen Cilike.

— Oh te kis bagoly! — nevetett Ilonka s meghuzogatta a Cilike fülét, — igazán nem hittem, hogy ennyire önhitt vagy! Miért nem képzeled inkább, hogy egyenesen Párisból jön?

Cilike éppen duzzogni készült, de e pillanatban kopogtattak az ajtón. A három leány megrettenve ugrott föl, de nem volt ok az ijedtségre, mert csak a levélhordó jött s egy képes levelezőlapot adott át, amely így volt címezve:

— Ilosvay Cecilia kisasszony ónagyságának, tiszteletteljes hódolattal, Helyben.

Cilike álmélkodva vette át a levelezőlapot, de amint megnézte, örvendező sikoltással ejtette ki a kezéből és fülig pirult.

— No nézzétek csak... nézzétek. Igazán nem értem! Nagy virágbokréta volt a levelezőlapra festve, s alatta diszes rondirással írva:

— Virágot a virágnak.

— Ezt ő küldte! — jelentette ki ünnepélyesen Ilus és meghatva nézett Cilikére.

— Semmi kétség... ő küldte, — rebegette Cilike épp oly meghatottan.

Csak Ilonka nem volt meghatva.

— Gyerekek, ez tulajdonképen izléstelenség, — szólt ide-oda forgatva a levelezőlapot. — Higyjétek

el nekem, jó nevelésű úriember nem küld ilyen névtelen kártyát fiatal hölgyeknek, akiket nem ismer!

— Ugyan eredj, ne prédikálj! — szólt hevesen Ilus. — Ha nem ismernék annyira, majdnem azt hinném, hogy irigy vagy!

Ilonka odaugrott Ilushoz, egyszerre fölkapta a levegőbe, mint egy pelyhet, kissé megrázta s aztán fölállította az asztalra. Ilus kiáltozott, Cilike nevetett, Ilonka pedig, mint aki jól végezte dolgát, kiment a szobából, de az ajtóból még egyszer visszakiáltott:

— Megyek a fiúkhoz labdázni! Azok okosabbak mint ti!

— Te, — mondta Ilus kissé mérgesen, — azért is, erre a levelezőlapra válaszolni fogunk. Mi is írunk egy szép képes levelezőlapot neki!

— Gondolod? — kérdezte Cilike habozva.

— Természetesen, — tüzelt Ilus. — Ugy-e bár minden levélre illik válaszolni? Tehát erre is válaszolni kell. Majd veszünk holnap valami gyönyörű szép képes levelezőlapot, kiválasztjuk a legszebbet, amelyik a boltban van s arra írsz valami nagyon szépet . . .

— Te, a «fekete kutyánál», ott a sarki vegyeskereskedés kirakatában a multkor gyönyörű képes levelezőlapokat láttam kitéve.

— Helyes, tehát holnap reggel megyünk a «fekete kutyához», és veszünk egy gyönyörű képes levelezőlapot, aztán ráírod: — «Szives üdvözlettel!» — vagy pedig: «Köszönet a kedves figyelemért!» És aztán azonnal elküldjük postán!

— De Iluskám, — kiáltott egyszerre Cilike ijedten, — hiszen nem is tudjuk, hogy kinek küldjük!

— Az igaz, — csappant meg az Ilus vállalkozó kedve is, — azt sem tudjuk, hogy hívják! . . .

— Oh én bizonyos vagyok benne, hogy valami gyönyörű szép neve van, — suttozta Cilike. — Ugy képzelem, hogy Elemérnek, Adorjának vagy Lorándnak hívják!

— Lorándnak, bizonyosan Lorándnak, — kiáltott lelkesülten Ilus. — Tudod mit, azért a képes levelezőlapot mindenestre megvesszük. Holnap reggel eljövök érted. Valahogy aztán majd csak eljuttatjuk hozzá.

Vigan, ragyogó arccal, titokzatos mosollyal indult el másnap a két kis leány a «fekete kutyához», képes levelezőlapot vásárolni.

Ilonkával kibékültek, de azért ő nem ment el velök, csak az ajtóból kiáltott utánok: csacsik!

Vigan, mosolyogva indultak el, — de nem telt bele egy negyedóra és már otthon voltak, lefőzött arccal, hosszú orral, szomorú tekintettel.

— Mi történt veletek? — kérdezte Ilonka csodálkozva.

Cilike ledobta magát a divánra s a párnába rejtette fejét.

— Samunak hívják! — tört ki, keserves sírásra fakadva.

— A nyomorult! — kiáltott Ilus tragikus arccal járkálva fel s alá a szobában. — Samunak hívják és még merészelt a Cilike ablaka alatt sétálni! . . . Az uj fűszerességéd a «fekete kutyánál». Azért nem láttuk hél-

köznap sehol. Mikor bementünk a boltba, a létrán állott és cukrot vett le egy szakácsnének. A főnök rászólt: — Samu, kérem siessen. Szolgálja ki a kis-asszonyokat! — De mi meg sem vártuk, amíg Samu lemászott a létráról, hanem kiszaladtunk a boltból. A főnök úr bizonyosan azt hitte, hogy elment az eszünk!

— Samu! — nyöszörögte Cilike elkeseredetten,
— Samunak hívják! . . .

Ilonka pedig, a részvétlen Ilonka úgy nevetett, de úgy, hogy majd legurult a székről.

XXII.

A prolóóg.

— Hallottad már? Olvastad már? — kiáltott Cilike lelkenedezve, s majdnem az orrával bukott be előre az ajtón, amint benyitott Kende Ilushoz.

— Mi az? Mi az? — kérdezte Iluska kíváncsian és lesegítette Cilikéről a kabátot és kalapot.

— Balajthy Klára verset irt s az megjelent a Fővárosi Hetilapban! Nézd itt van, nyomtatásban. Elhoztam.

— Balajthy Klára! No tudod, ez nagyszerű! Az ember igazán büszke lehet rá, hogy egy ilyen nevezetes leánnyal járt az iskolába. De mindig is látszott Klárán, hogy ő valami nagyra viszi! A legokosabb, a legkomolyabb volt az összes lányok között. És ime, most híres írónő lett belőle! Én mindig nagyon szerettem Klárát.

— Én is! — bólintott helyeslőleg Cilike. — Olvasd csak el, milyen szép vers!

A vers csakugyan nagyon csinos volt, amilyen csak egy fiatal, poetikus leánylélekből fakadhat; látszott, hogy aki írta, abban van igazi tehetség.

— Gratuláljunk Klárának, — indítványozta Cilike, s azonnal megírtak együttesen egy szép levelet, amelyben örömeiket fejezték ki a Klára sikere fölött.

— De most aztán lássunk munkához, — sürgette Iluska Cilikét, aki egy kissé szórakozottnak látszott. — Három új receptet szereztem, két tortát és egy kitünő, finom parfét!

Cilike és Iluska ugyanis szakácskönyvet írtak. Látták egyik barátnőjüknél, aki igen jó kis gazdasszony volt, hogy milyen nagy, vaskos, írott szakácskönyve van, tele csupa kipróbált, jó ételleírásokkal, amiket mind ő gyűjtött össze, s elhatározták, hogy miután ők is már elég nagy leányok, szintén fognak recepteket gyűjteni és leírni. Minden vasárnap délután összejöttek, hol egyiknél, hol másiknál, s ilyenkor köteles volt mindegyik legalább három új receptet hozni. Aki kevesebbet hozott, fizetett büntetésül négy fillért, s az így egybegyűlt pénzből minden hónap elsején vásároltak — cukros mandulát, vagy csokoládébonbont, melyet aztán közösen fogyasztottak el.

De ma sehogysem ment az írás. Azaz, hogy csak Cilikénél nem ment. Nagyon szórakozott volt s úgy látszott, mintha valamin gondolkoznék.

— Tudod-e, — szólalt meg végre hosszú szünet után, — hogy ez tulajdonképen nagyon prózai dolog, amit mi most cselekszünk. Ételrecepteket írni, mint valami szakácsnék, holott sokkal szebb, komolyabb,

költőibb dolgokat is végezhetnénk azalatt. Te Ilus, én érzem, hogy én is tudnék olyan verset írni, mint Klára!

— Igazán? — kérdezte Ilus ámulva és tiszteletteljes tekintetet vetett Cilikére. — Próbáltad már?

— Még nem, de meg fogom próbálni. Érzem, hogy bennem is van költői tehetség. Utóvégre nem is olyan nehéz dolog az egész. Az iskolában tanultunk költészettant. Ismerem a szabályokat. S ha az ember ahhoz alkalmazkodik és főleg arra ügyel, hogy a rimek jól csendüljenek össze, okvetlenül jó verset ír.

— Ez igaz, — hagyta helybe Ilus. — De hát miről tudnál te verset írni?

— Miről? Mindenről? Még ezt a csokoládé-parfait receptet is le tudnám versben írni!

— Ne mondd! Igazán? — álmétkodott Ilus.

— Nem hiszed? No hát nézz ide!

És csakugyan, némi gondolkozás, tollszárrágás, körmölés és kaparás után Cilike rimekbe szedte a csokoládé-parfait receptjét.

„Tizenöt piskótát vágjunk fel kockára,
Öntsünk néhány kanál finom rumot rája.
Három tojássárgát még hozzá keverjük
Aztán két fehérjét kemény habbá verjük.
Hozzá jön még finom, reszelt csokoládé,
Ebből lesz csak aztán az igazi parfé.
Negyed liter tejszint ha hozzá kavarjuk
S egy diszes formában sós jégen fagyasztjuk.“

Az igazat megvallva, Cilike maga is el volt ámulva, hogy kísérlete ilyen fényesen sikerült s bizonyos meghatottsággal olvasta fel Ilusnak, aki valósággal elérzékenyedett.

— Ez nagyon szép, Cilike! Igazán nagyon szép! Hiszen te vagy olyan költőnő, mint Klára!

Erről Cilike is meg volt már győződve s elhatározta, hogy ezentúl mindennap ír egy verset.

Képzletben már látta magát mint híres írónőt, akit mindenfelé ünnepelnek, arcképe megjelenik a képes lapokban, költeményei meg finom velinpapírra nyomtatva, selyembe, bársonyba bekötve . . .

Oh, milyen szép is lesz az! Milyen tisztelettel néznek majd rá az öccsei, akik annyit boszantják mindig, — és ami a legfőbb, milyen tisztelettel fog meghajolni előtte Kővári Laci, aki soha, soha sem akarja elhinni, hogy ő már igazán nagy leány!

Csak egy kis bökkenő volt a dologban.

Egyelőre sehogysem tudott tisztába jönni azzal Cilike, hogy tulajdonképen miről írjon. Mindennap törte rajta a fejét, de sohase jutott eszébe semmi. Ugy látszik, mégsem olyan könnyű dolog a versírás! Első és eddigelé egyetlen «költeményét,» a rimbe szedett csokoládé-parfait receptjét legalább hatszor lemásolta már, a legfinomabb miniszter-papírosra, gyönyörű rond-irással; — de ennél többre aztán nem is ment.

Már-már el is ejtette nagyravágyó terveit, mikor egyszerre egy nagyszerű eszméje támadt.

Egy nagyobb társaság állandó műkedvelői előadásokat akart rendezni a tél folyamán, s a rendezőbizottság elnöke Kővári Laci volt.

Cilike szívet mélyen sértette, hogy őt nem szólították fel a részvételre; Kővári Laci kijelentése szerint

csak felnőttek vehetnek részt benne. Ellenben Balajthy Klárát fölkérték, hogy egy prológot írjon az első előadás megnyitására.

Igaz, hogy Klára szerényen visszautasította a föl-szólítást, kijelentvén, hogy nem érez magában elég tehetséget egy ilyen mű megírásához. Cilike azonban egyszerre úgy érezte, hogy őt megihlette ez az eszme.

Milyen diadal lenne az, ha ő, akit gyermeknek tartottak és nem akartak maguk közé befogadni, egyszerre előállana egy gyönyörű szép, költői prológ-gal, amelyet fehér vagy rózsaszín selyemruhába öltözve elszavalna a megnyitó előadásnál!

Mennyi taps, mennyi virág, mennyi dicséret — és Laci hogy le volna sujtva!

Borongó arccal járt-kelt pár napig Cilike, úgy hogy anyja meg is kérdezte: a foga fáj-e?

Nem, nem a foga fáj Cilikének, hanem költeményt irt.

Szent Isten, soha sem hitte volna, hogy ilyen nehezen lehet rimeket találni! Milyen könnyen ment az az első, a csokoládé-parfaitról, s milyen nehezen ment ez! Igaz, hogy hosszabbra is tervezte Cilike, hat strófára, s mindegyik strófa hat sorból állt.

Végre, néhány nap múlva elkészült a remekmű. Cilike azonnal sietett Ilushoz, aki be volt avatva a dologba, s felolvasta neki.

Iluska természetesen el volt ragadtatva. Kijelentette, hogy még soha ilyen szép verset nem hallott, nem olvasott s valóságos hódolattal tekintett Cilikére.

Most már csak az volt a kérdés, hogyan juttassák a verset a rendező-bizottsághoz, mert hisz annak okvetlenül kell tudomást szerezni a dologról.

— Bizd csak rám, — mondta Iluska. — Én holnap találkozom Kővári Lacival s majd elmondom neki az egészet. A többi aztán az ő dolga.

És csakugyan, alig telt el pár nap, egy délután egész nagy társaság állított be Cilikéékhez. Kővári Laci még két ismerős fiatal emberrel, Iluska, az édes anyja és Halmi Sándor, a festő. Véletlenül ugyanaz nap érkezett meg Teréz néni is Somkutról, látogatóba, s magával hozta a két Gyárfás leányt is, Gizit és Erzsikét.

— Kedves Cilike, — szólott Kővári Laci ünnepélyesen, — bocsásson meg, hogy nem is sejtettem, milyen nagy költői talentum lakozik magában. Iluska olyan elragadtatással mesélte, hogy mily gyönyörű prólógot irt a mi műkedvelői előadásunk megnyitására, hogy az fénypontja lenne az egész ünnepségnek, ha előadnánk. Igazán, őszintén mondom, hogy én örülnék annak legjobban, ha kiderülne, hogy az én kis barátnőm egy komoly irói tehetség, s ezennel ünnepélyesen felkérem, legyen szives, olvassa föl nekünk a verset, s ha csakugyan alkalmas, a legnagyobb örömmel kérnénk föl, hogy elszavalja az előadás alkalmával.

Cilike az igazat megvallva, úgy megszeppent, hogy felelni sem tudott. Nem is képzelte, hogy ebből csakugyan ilyen komoly dolog legyen.

— Én . . . én . . . — hebegte zavarodottan — én igazán nem tudom . . .

Laci látva a kis lány zavarát, elmosolyodott, s biztatón szólt hozzá:

— Kérem, adja ide, majd én felolvasom, ha talán maga nem meri.

Cilike megkönnyebbülten sóhajtott fel. Így csak-ugyan jobb lesz. Gyorsan a szobájába futott. A «költeményei» ott feküdtek az íróasztalán, több példányban is leírva. Hamar fölkapta és kisietett vele.

Ezalatt oda künt elhelyezkedett a társaság és nagy várakozásban voltak valamennyien. Teréz néni nem győzött csodálkozni.

— No de ilyent, — hajtogatta egyre-másra. — Még verset is ír a kis fruska! Ki hitte volna! Lám, lám, miből lesz a cserebogár!

Iluska, Gizi és Erzsike büszkén mosolyogtak feléje; ők már előre sütkéreztek a Cilike dicsőségének fényében, a két fiatal ember pedig, Halmi Sándor meg Kővári Laci is olyan komolyan, tiszteletteljesen néztek reá, mint egy valóságos nagy leányra.

Cilike egy kissé remegve nyújtotta át Lacinak az összehajtogatott papirlapot, s aztán szerényen félrehuzódva várta a hatást, amelyet a felolvasás kelteni fog.

Laci kibontogatta a papirlapot, megköszörülte a torkát s hangosan kezdte olvasni:

„Tizenöt piskótát vágjunk fel kockára,
Öntsünk néhány kanál finom rumot rája...”

Egyszerre harsogó kacagás töltötte be az egész szobát, Cilike pedig rémülten felsikoltott:

— Jesszusom, elcseréltem a papirost!

Laci is elnevette magát, de aztán rendithetetlen komolysággal olvasta tovább:

Három tojássárgát még hozzá keverjük.
Aztán két fehérjét kemény habbá verjük.

— Éljen! Éljen! Nagyszerű! Pompás! — nevettek és tapsoltak valamennyien, Cilike pedig befogta a fülét, eltakarta az arcát, azt sem tudta sirjon-e, vagy ő is nevéssen, de mindenekfölött legjobban szeretett volna azonnal a föld alá sülyedni.

A föld alá ugyan nem sülyedt el, de a költői pályafutásának egyszer s mindenkorra alaposan vége lett. Egész életében soha többet nem irt verset.

XXIII,

Az első házi bál.

Nagy mulatságra készültek Kende Iluséknál. Az Iluska tizenötödik születése napját készültek megünnepelni. Eppen Szilveszter estéjén, az esztendő utolsó napján született Iluska, s ezt az estét mindig megünnepelték, az idén azonban egy nagyobb szabásu táncestét engedélyeztek a szülői.

— Házi bál lesz nálunk, — mondta Iluska egy kissé nagyizolva s Cilike boldogan ugrált örömeiben, midőn Ilus a nagy ujságot tudatta vele.

Együtt beszéltek meg aztán minden részletet: hogy kiket fognak meghívni, milyen ruhát kapnak, mi lesz vacsorára, hogy a nagy szalonból kihordanak minden butort s ott fognak táncolni és hogy két szobában is teritenek asztalt, mert olyan sokan lesznek, hogy az ebédlőben nem férnek el.

Cilike — ha lehet — még nagyobb lázban volt, mint Iluska. Hogyne, hiszen ez volt az ő első házi bálja! Karácsonyra egy gyönyörű szép, egészen új rózsá-

szin ruhát kapott, fehér csipkével diszítve, olyan volt mint egy költemény ez a ruha és anyuska megengedte, hogy a házi bálra fölvegye. Azonkívül pedig — és ez volt a legfontosabb — ott lesz azon az estén Kővári Laci is! Kővári Laci, a Cilike gyermekkori pajtása, szerinte leghűségesebb udvarlója, aki most Budapesten készült az utolsó szigorlatra, de az ünnepekre hazajött.

Hej, hogy meg lesz lepetve Laci, ha meglátja, hogy a csitri kis süldő lányból rövid idő alatt milyen szép nagy leány fejlődött. Igazán nagy leány, mert hiszen az új rózsaszín ruha éppen öt centiméterrel hosszabb, mint a többi és a haját sem viseli többé lelógó fonatban, mint akkor, mikor még Laci látta, hanem már kontyban, igazi nagyleányos kontyban!

Hanem hát ember tervez, Isten végez!

A karácsonyi ünnepek után szegény Cilikét rettenetes nagy fogfájás kezdte gyötörni. Valószínűleg igen sok cukrot és édességet evett, amit ő ugyan tagadott, de a fiuk, Gyuri és Palkó esküt mertek volna rá tenni, hogy sokkal többet evett, mint ők ketten együtt.

Édes anyja biztatta, kérte, sőt korholta is, hogy menjenek a fogorvoshoz, de Cilikének, a gyáva kis Cilikének se biztatás, se kérés, se korholás nem használt. Sűrű könnyhullatások közt jelentette ki, hogy ő meghal, ha meglátja a fogorvosnál azt a rettenetes széket, amelyikbe bele kell ülni és elájul, ha azokkal a gyilkos furókkal és fogókkal csak közeledik is az orvos. Nem, nem, soha . . . Inkább meghal . . .

Meghalni ugyan nem halt meg Cilike, hanem Szilveszter napjának reggelére akkorára földagadt a fél arca, mint egy cipó. A fogfájása azonban szerencsésen elmúlt, de nem lehetett nevetés nélkül ránézni, olyan furcsa volt az ábrázatja.

Hej, szaladt ám most már a fogorvoshoz Cilike tett az arcára hideg vizet, meleg vizet, kente kenőccsel, borogatta forró hamuval — amit a Zsuzsi szakácsnő ajánlt neki — és minden tíz percben megnézte magát a tükörben.

— Ugy-e anyuskám, már nincs úgy megdagadva, — kérdezte mindegyre reménykedve, de bizony anyuska bármennyire sajnálta, nem mondhatta ugyanazt.

És elmúlt a délelőtt és elmúlt a rövid téli délután, már kezdett alkonyodni és Cilike könnyben úszó szemekkel, remegő ajakkal kérdezte, talán már századikszor az édes anyát:

— Anyuskám, hát mi lesz? Hát én ma nem mehetek el a bálba?

És anyuska kimondta a határozatot.

— Bizony, édes kis leányom, nagyon sajnállak, de itthon kell maradnod!

Cilike kétségbeesve, zokogva borult a divánra. Nem, ő ezt nem fogja túlélni! . . . Ő ebbe bele fog halni! . . . Istenem, hiszen nem is érdemes élni ezen a világon, ha az ember még egy házibálba sem mehet el, amelyiknek úgy örült már előre!

Majdnem egy óráig sirt így keservesen, szivszaggatóan. Anyja hagyta sirni, gondolta: hadd sirja ki magát szegényke, aztán majd megvigasztalódik.

Végre belefáradt Cilike a sirásba. A szobaleány behozta a lámpát s letette az asztalra. Cilike felkelt a divánról s nagyot sóhajtott.

— Most kellene öltözködni kezdeni! — gondolta magában keserű fájdalommal s a gyönyörű rózsaszín ruhára nézett, mely ki volt terítve az ágyra. Aztán levette a kendőt, amellyel az arca be volt kötve s még egyszer megnézte magát a tükörben.

Egyszerre csak felsikoltott, de milyen örvendetes sikoltás volt ez — és szaladt ki az édes anyjához.

— Anyuskám, anyuskám! Már elmúlt! Már nincs megdagadva az arcom!

És csakugyan, a daganat már némileg lelohadt-nak látszott, vagy mivel a sok sirástól a szeme és az orra is megdagadt és kivörösödött, hát nem látszott annyira.

Behívták édes apát, a fiukat, a Zsuzsi szakácsnét s valamennyien örvendezve konstatálták, hogy: csakugyan, uglátszik, mintha már nem volna olyan dagadt.

— Most már nem akkora az arcod, mint egy cipó, — jelentette ki Palkó nagylelkűen, — csak mint egy kis zsemle!

— Oh anyuskám, most már mehetek! Ugy-e, most már mehetek! — ujjongott Cilike s aztán be sem várva a választ, rohant szobájába öltözködni.

Anyja nem akarta kedvét szegni, gondolta, ugyis csak ismerősök között lesznek s így alig egy óra múlva Cilike már ott állott az Ilusék kivilágított szalonjában s lelkesedve mesélte el Iluskának, hogy

bizony neki ma majdnem otthon kellett volna maradnia. Iluska megölelte, megcsókolta s kijelentette, hogy akkor ő sem tudott volna mulatni s el lett volna rontva az egész mulatság.

Cilike azonban valahogy mégis olyan különösen érezte magát. Ugy vette észre, mintha mindenki olyan furcsán nézne reá s amint véletlenül egy tükörbe pillantott, úgy rémlett neki, mintha, oh Istenem . . . mintha most is kövérebb volna a fél arca, mint a másik.

Hirtelen egy mentő gondolata támadt. Kiszaladt az ebédlőbe s egy gyümölcsstartóról hamar levett egy picike kis almát, kettévágta s a szájába dugta.

— Mindjárt egyforma kövér lesz az arcom mind a két felén, — gondolta magában diadalmasan s a tükör elé állva igazgatni kezdte a fél almát a szájában.

— Cilike, kedves Cilike, csakhogy megtaláltam, már mindenfelé kerestem, — szólalt meg egyszerre valaki mögötte.

Cilike ijedten fordult hátra. Kővári Laci állt ott s vidáman mosolyogva nyujtotta feléje mind a két kezét.

— Oh Laci, Isten hozta! — akarta mondani Cilike, de nem tudott mondani semmit, mert az alma a szájában volt. Valahogy olyan ijedten, olyan furcsán nézhetett Cilike, hogy Laci egyszerre elnevette magát.

— Mi baja Cilike? És nini — az arca? Fáj a foga ugy-e? Szegény kis lány . . . De nini . . . hiszen az a daganat az arcán mozog! . . .

Több se kellett Cilikének. Hirtelen megfordult, kiszaladt az ebédlőből, odafutott édes anyjához s a fülébe sugta:

— Nagyon fáj a fogam, anyuskám, menjünk haza!

— Jobb is lesz, kis lányom, — felelte anyja — s Cilike a fél almát zsebébe rejtve, búsan távozott az első házi báljából.

XXIV.

Nagymosás napján.

Soha emberfiát még annyi baleset nem ért, mint Cilikét azon az emlékezetes napon, midőn édes anyjának valami sürgős dologban reggel korán el kellett mennie hazulról, a szakácsné betegen feküdt és éppen nagymosás napja volt. Ebből a három dologból egy is elég arra, hogy egy kis leány szive megteljék bánattal és félelemmel a nagy felelősség érzetében, amely reá háramlík. Cilike azonban vitézül leküzdötte félelmét s még ő biztatta édes anyját.

— Csak menj nyugodtan anyuskám, majd én elvégzek mindent!

Anyja kissé aggódva nézett reá.

— De Katinak, a szobaleánynak a mosókonyhába kell menni, nem segíthet semmit neked...

Cilike büszkén egyenesedett föl.

— Nincs is rá szükségem. Csak ki tudom talán egyedül takarítani ezt a pár szobát! Azután pedig megfőzöm az ebédet!

Ezt már kissé bizonytalanabb hangon mondta Cilike s hamar hozzá is tette:

— Talán készíthetnék csokoládé-tortát, azt nagyon jól tudom . . .

A mama tiltakozólag rázta meg a fejét.

— Nagymosás napján csokoládé-tortát? Nem, édes fiam, azt csak hagyjuk most el. A levest már föltettem, csak ügyelj, hogy ki ne fusson s a tűz ki ne aludjon. Azután, mikor a takarítással kész vagy, főzz meg néhány krumplit, szeleteld föl a húst, készíts mindent elő s mikor én hazajövök, majd elkészitek mindent.

— De anyuskám, hiszen én is tudom, — szólt Cilike kissé sértődve.

— Jól van, hiszen ha én megkésem, ugyanis neked kell majd elkészíteni az egész ebédet.

Cilike mindenesetre jobban szeretett volna valami finom tortát készíteni, de nem mert ellenkezni s mikor édes anyja eltávozott, vigan kezdett hozzá a lakást rendbehozni.

Édes apa már nem volt otthon, az öccsei, Palkó és Gyuri szintén elmentek már az iskolába s Cilike egészen egyedül volt.

Kinyitogatta az ablakokat, hogy jól szellőzzenek a szobák, mielőtt azonban a söpréshez kezdett volna, sietve keresett elő a fiókjából egy piros babos kendőt s azt a tükör előtt, amugy menyecskésen a fejére kötötte. Persze előbb kissé föl kellett sütni a haját is, hogy csinosan göndörödjenek homlokára a fürtei.

A piros bluz, a piros pipikendő s az alóla kiskandikáló szőke hajtincsek, mi tagadás benne, Cilike

igazán nagyon csinos volt. Egy darabig nézegette is magát a tükörben, de aztán mélabúsan fordult el.

— Ugyis apáca leszek! — sóhajtott magában bánatosan.

Cilike szivén ugyanis egy nagy csalódás emléke rágódott. Amióta az első ideáljáról, akiről azt hitte, hogy legalább is jogász és Elemér, vagy Aladár a neve, kiderült, hogy Samunak hívják s fűszeres segéd a fekete kutyánál, azóta nem volt nyugta Cilikének az öccseitől. Folyton Samuval boszantották, úgy hogy Cilike elhatározta, hogy zárdába vonul s apáca lesz.

Most egyelőre azonban serényen látott hozzá a takarításhoz, mert az idő veszedelmesen sietett előre.

Már éppen készen volt mindennel, csak port kellett még törölgetni, midőn csengettek az előszoba ajtaján.

Cilike sietett ajtót nyitni. Kende Iluska jött, a legjobb barátnője.

— Jaj lelkem, — fogadta Cilike örvendezve — de régen nem láttalak! Jőjj hamar be a szobámba!

— Az emlékkönyvedet hoztam vissza, — mondta Ilus, — de nem mehetek be, mert nagyon sietek, boltba kell mennem, a néninek selymet vásárolni.

— Nekem is roppant sok dolgom van, most takarítok, azután meg az ebédet főzöm meg, — mondotta Cilike büszkén kiegyenesedve.

— Igazán! — álmélkodott Iluska. — Te egyedül?

— Ugy van, egyedül. Mi van abban? Nem olyan nagy dolog az! Lássuk csak, mit irtál az emlékkönyvembe?

Azzal a két leány leült az előszobában s lapozgatni kezdték az emlékkönyvet. S mivel olyan nagyon sürgős dolguk volt mindkettőjüknek, hát hamarjában átolvasták együtt az egész emlékkönyvet.

Egy szemrehányó hang zavarta meg időtöltésüket. Kati volt, a szobaleány, aki lejött a mosókonyhából s mint az élő lelkiismeret állott meg Cilike előtt.

— Kisasszony, tiz óra már rég elmúlt és még nem tetszett nekünk villásreggelit adni. A mosóné azt mondta, hogy ő nincs szokva ilyesmihez.

— Jaj, édes Kati lelkem, — ijedezett Cilike — én... én... igazán... én... rögtön, mindjárt. Szervusz, Iluskám, ne haragudj, látod, mennyi dolgom van...

Iluska már kotródott is el, a Kati vésztjósító pillantásától kísérve, Cilike pedig engesztelésül akkora darab szalonnát és kenyeret vágott le, hogy édes anyja bizonyára sietve fogta volna meg a kezét, ha látja.

Kati diadalmasan elvonult, Cilikének pedig eszébe jutott az ebédfőzés és szaladt ki a konyhába. Vajjon nem futott-e ki a leves? Édes anyja mennyire a lelkére kötötte, hogy vigyázzon rá. Nem, hála Istennek. Olyan csendes volt minden a tűzhelyen, mint a temetőben.

Cilike sóhajtva fogott hozzá a krumplitisztításhoz. Azt elismerte, hogy ennél nemesebb foglalkozást is űzhetne — például irhatna a naplójába — de hősies önmegtagadással folytatta munkáját és sok tisztelettel és elismeréssel adózott önmagának. Egyszer fölkelt és megnézte magát a tükörben is, hadd lássa, hogy

fest, mint kis gazdasszony? Egészen csinos volt, meg kell adni.

Hej, csak az a csalódás ne érte volna szivét! Miért is nem hívták «ő» Elemérnek vagy Adolárnak? Miért éppen Samunak!... Oh, azt a csalódást, érzi, nem fogja kiheverni soha... Igazán nincs más hátra, mint kolostorba vonulni.

Közben meghámozta a krumplit, vizet töltött reá s föltette a tűzhelyre. A leves most sem futott ki. Még csak nem is forrt. Azután hamar előkészítette a hust is s egyet gondolt, kettő lett belőle, még valami könnyü tésztát is elkészített, hadd legyen öröme a mamának, mikor hazajön.

Amint azonban be akarta tenni a tésztát a sütőbe, rémülve veszi észre, hogy az egészen hideg. Kinyitja a tűzhely ajtaját, koromfekete sötétség mered reá onnan. Nézi a levest, egész hideg; nézi a krumplit, azon mód kemény, mint mikor föltette. A tűz kialudt; valószínűleg mindjárt azután, hogy az édes mama elment, mert Cilike bizony elfelejtett szent reá tenni.

Egy pillanatig tanácstalanul néz maga elé Cilike, aztán hősie elhatározással megrakja szénnel a kemencét, reá tesz két-három darab fát, előkeresi a gyujtót és meg akarja gyujtani.

Az első gyujtófa egyet lobban s kialszik.

Kialszik a második, harmadik, tizedik is. Cilikének akkor eszébe jut, hogy a szakácsné papirost is szokott reá tenni, mikor tüzet gyujt. Gyorsan berohan a szobába, kihoz egy csomó ujság papirost — észre

sem veszi, hogy éppen az édes apja mai ujságait ragadta föl, begyömöszöli a kemencébe s meggyújtja. Vigan lobban föl a papir, egy kissé megpörköli az egyik darab fát is, aztán kialszik.

Cilike kezd kétségbeesni.

Még több papirt gyömöszöl be. Az is elég, de a szén csak nem akar meggyulni. Most mit tegyen? A verejték kezd kiütni homlokán, s kövér könnyecsek potyognak alá szeméből.

Nézi az órát. Mindjárt tizenkét óra. Édes anyja, öccsei minden percben hazajöhetnek. Milyen szégyen, ha itt találják a mindenre vállalkozó gazdasszonyt, a kihült tüzhely mellett. Nincs más hátra, meg kell alázkodni és előhívni Katit, hogy gyujtsa meg a tüzet! Oh, hogy fog Kati majd nevetni — és minden tekin-télye oda lesz! Pedig úgy sincs sok!...

A könnyek csakúgy ömlöttek végig Cilike rózsás arcocskáján... Nem, ezt már igazán nem lehet túlélni...

E pillanatban csöngettek az előszoba ajtaján. Valaki jött. Még ez is!... Cilike teljesen megsemmisülve ment ajtót nyitni. Kővári Laci jött, a család régi jó barátja, ezuttal teljes diszben, frakkban, fehér nyak-kendővel, vadgalambszin keztyüvel. Ma avatták föl doktorrá, s az ünnepségről egyenesen ide jött, hogy örömét közölje Cilikéekkel.

— Az Istenért, mi történt? — kérdezte aggódva, amint meglátta Cilike kisirt arcát.

— Semmi, semmi — nyögte Cilike nagy búsán.
— Éppen semmi...

— De mégis... kedves Cilike, hiszen a szeme ki van sirva... Beteg talán valaki? — kérdezte érdeklődve az új doktor.

— Köszönöm kérdését, mindnyájan jól vagyunk. Csak...

— Csak?... No hát ki vele, Cilike, hátha segíthetünk a dolgon.

— Csak nagymosás van ma és én főzöm az ebédet és a tűz kialudt... És nem tudom meggyújtani, — nyögte ki végre Cilike nagy búsán.

— Oh, hiszen ha csak az a baj, — buzgólkodott Laci, — azon hamar segíthetünk.

És látva Cilike szomorú arcát, nem is nevette el magát, hanem sietve húzta le vadgalambszin keztyűjét, levetette hófehér kezelőjét s aztán kiment Cilikével a konyhába. Ott feltúrta a kabátja ujját, műértőleg megvizsgálta a tűzhelyet, aztán kiszedte belőle a sok hamut, kormot és szenet, ügyesen fölhalmozta az aprófát s reá tett három-négy darab fát.

Cilike csak nézte, nézte s egészen fölvidult arccal segédkezett neki.

— Így ni, most kérek egy darabka papírt s egy szál gyújtót.

Cilike futott ide-oda, de kiderült, hogy nincs az egész háznál egy szál gyújtó sem, már mind elégette az előbb.

Szerencsére akadt a doktor úr zsebében egy egész skatulyával. Pár pillanat múlva vigan lobogott a tűz s Cilike megkönnyebbült szívvél sóhajtott föl. E percben nagy zajjal, robajjal rontottak be az öccsei,

Palkó és Gyuri és álmélkodva állottak meg a konyhaajtó küszöbén. De csak egy pillanatig állottak, azután mint két indián törzsfőnök, vad táncot kezdtek lejteni Cilike és Laci körül.

— Nini, — kiáltozták nevetve, — hát ti mit csináltok? Kéményseprőknek állottatok be? A doktor ur frakkban, fehér nyakkendővel, könyökig kormosan! Neked meg Cilike olyan szép fekete korombajuszod van, mint egy huszárhadnagynak!

Cilike és Laci egymásra néztek s aztán ők is elnevezték magukat. Kormosak voltak, az igaz, hanem a tűz égett. Cilike hálásan szoritotta meg a Laci kezét, amely igaz, hogy attól még kormosabb lett s aztán a fiukhoz fordult.

— Palkó, neked adom a festékes dobozomat, neked meg Gyuri az uj tollkésemet, csak hallgassatok, s el ne mondjátok senkinek, hogy a doktor ur gyujtotta meg a tüzet.

A doktor ur meg — mindennél hathatósabb érv helyett — egy-egy cigarettát nyomott a fiuk kezébe.

Nem is mondták ők el senkinek, igazán, csak édes anya csodálkozott nagyon, mikor haza jött, hogy semmi sem égett oda, meg édes apa töprengett azon, hogy hova lett az ő mai hirlapja.

XXV.

Csalódások.

Fáradtan és álmosan bujt be az ágyába Cilike, éjfél után egy órakor.

De bár ilyen szokatlanul késő volt, nem tudott elaludni.

Folyton fülébe csengett a zene; szeme előtt keringtek, forogtak a párok, s néha sziszegve huzta föl lábát a paplan alatt, mintha még most is sajgott volna, mert cipője is szoritotta s rá is léptek egy-párszor.

Az ember azt hihette volna, hogy egy ilyen át-táncolt éjszaka után csupa kellemes emlékei vannak egy kis leánynak. Pedig legtávolabbról sem.

Cilike tulajdonképpen, ha nem restelte volna annyira a dolgot, leginkább sirni szeretett volna, s egypárszor bűnbánóan föl is sóhajtott:

— Oh édes, drága jó anyuskám, bocsáss meg! Soha többet nem fogok veled ellenkezni.

Az eset ugyanis a következő volt:

A Katolnay Irma esküvője volt ma. Egy dsidás kapitányhoz ment férjhez, császári és királyi kamaráshoz. Sült német volt az istenadta, von und zu Wettenstein, valami kis német bárócska, akivel Katolnay Irma Bécsben ismerkedett meg, a nagynénje házánál.

Katolnay Irma már nem volt egészen fiatal leány, de még mindig nagyon szép s a családja roppant nagyra volt vele, hogy egy báróhoz megy férjhez.

Ki akartak tenni magukért s hét országra szóló lakodalmat csaptak. Meghívták a város minden előkelőségét, s a vőlegénynek még az összes oldalági rokonai is lejöttek Bécsből. Soha annyi vén bárónét és fonnyadt komteszt nem látott együtt a Szent-Antal temploma a főtéren, mint ennél az alkalomnál.

Cilikéék is meg voltak híva, de a Cilike mamája nem akart elmenni.

— Nem szeretem az ilyen fényes és egészen ismeretlen társaságot; a sok német grófné meg báróné között nem érezném jól magam. Neked meg éppenséggel nem való, kis lányom. Egyetlen-egy magadkoru kis lány sem lesz ott, úgy éreznéd magad, mint egy árva gólya!

De Cilikével nem lehetett birni.

Kijelentette, hogy ő a világ legszerencsétlenebb teremtese volna, ha nem vehetne részt azon a fényes esküvőn és addig könyezett, addig sóhajtozott, míg édes anyja megszánta s beleegyezett, hogy jól van hát, menjenek el. Ruhája ugyis volt, szép rózsaszín ruhácska, melyet az Ella esküvőjére kapott volt, csak

föl kellett frissíteni, s egy pár rózsaszín selyempipőt kunyorált még ki Cilike az édes anyjától.

Persze a cipőt oly szűkre készíttette, hogy szikrázott a szeme, mikor fölhuzta, de magas, francia sarka volt, — természetesen ez is anyuska kívánsága ellenére! És mit el nem tűr és el nem szenved az ember egy pár rózsaszín selyem, magassarku cipőért!

Szenvedett is Cilike egy jobb ügyhöz méltó buzgalommal, csak néha sziszegett és féllábra állott, mint egy gólyamadár.

Cilike nem volt nyoszolyólány s így hát kétszeres nagy volt a meglepetése és öröme, mikor éppen indulás előtt egy kis bokrétát hoztak a számára a kertésztől. Igaz, hogy amolyan egész olcsófajta kis bokrétát, de Cilike azért mégis szörnyen büszke volt reá.

— Ezt alighanem Pepi urfi küldte, — gondolta magában boldogan. — Igaz, hogy még alig szólt hozzám egy pár szót, de egyszer kezét akart csókolni, mikor legelőször találkoztunk. Csak ne éppen az ablakon ugrottam volna ki akkor . . .

Anyuska előbb nem akarta megengedni, hogy Cilike magával vigye a virágot, mikor nem is tudja, hogy ki küldte, de a kis leány oly szivrehatóan könnyörgött és csodák-csodája, a két fiu is pártját fogta s kijelentették, bár egy kissé sunyi mosollyal, hogy az a bokréta megilleti Cilikét, hát csak vigye magával.

Végre is anyuska ismét engedett és Cilike büszkén és boldogan ült a kocsiba, mely a lakodalmas házhoz vitte őket.

Ott különben egészen úgy történt, ahogy anyuska előre megjósolta. Csupa idegen ember volt jelen, akik között Cilike egyetlen ismerősre sem akadt. A leányok mind felnőtt, nagy leányok voltak, akik diszes selyemruhájokban, gavallérral az oldalukon, ügyet sem vetettek a rövidruhás, ismeretlen kis südő leányra. A hangulat meg olyan feszes, olyan előkelő volt, mint valami udvari bálon. Az esküvő után azonnal a nagy vendéglőbe hajtottak, ahol a diszteremben volt felterítve s a fényes lakoma után tánc következett.

Cilike az egész idő alatt szörnyen unatkozott. A szomszédja egy öreg bácsi volt, aki nem sokat törődött vele, csak jóízűen evett, ivott és dicsért mindent, hogy milyen kitűnő. Néha megkínálta Cilikét is és csodálkozott, hogy a kis leány olyan keveset eszik. De Cilike végezetül annyira elálmosodott, hogy alig bírta a szemét nyitva tartani.

Vége asztalbontás után tánc következett s ekkor új remény költözött Cilike szívébe.

Nagyon szeretett táncolni, s amint a zene megszólalt, vígan kezdte izgetni-mozgatni rózsaszín cipős lábait és alig várta már, hogy valaki táncra fölkérje. Szerényen leült egy sarokba, közel a nyoszolyóleányok vig, nevető, csevegő csoportjához és várt.

Egyik leányt a másik után vitték a fiatal emberek táncolni. Csupa fehér, kék és rózsaszín csillagokat látott Cilike maga előtt forogni, könnyű, habos, illatos, virágos kis fellegeket, melyek úgy röpültek ide-oda a fekete frakkos fiatal emberek karján, mintha egész életükben egyebet sem tettek volna.

A gyönyörű menyasszony hófehér habos selyemruhájában, mirtuskoszorúval fekete hajában, mint egy fehér rózsza ingott-lengett előtte; mindenki táncolt vele és ő kipirult arccal, ragyogó szemekkel, boldog mosollyal keringett mindenkivel. Olyan szép volt ez a kép, hogy Cilike egész elragadtatással gyönyörködött benne s csak mikor az első keringő véget ért, akkor vette észre, hogy hiszen őt meg sem táncoltatta senki.

— Sebaj, — vigasztalta magát, — majd a következő táncnál!

De bizony akkor sem hívta föl senki. Cilikének már-már pityergésre állott a szája, mikor észrevette, hogy a terem másik sarkából a kövér Pepi urfi döcög feléje, olyan elszánt kifejezéssel az arcán, mint aki valami nagy, veszedelmes dologra szánja el magát.

Cilike reménykedve kísérte figyelemmel Pepi urfit, aki néhány pillanatig még habozott s szinte félénken nézett egy-egy keringve tovasuhanó pár után; aztán egy nagyot nyelve, végső elszántsággal megállt Cilike előtt s nehézkesen, ügyetlenül meghajtotta magát.

Cilike örömtől repeső szívvvel állott föl.

Pepi urfi egyik karjával átkarolta a derekát, a másikkal pedig megfogta a kezét és mereven kinyújtotta a levegőbe. Aztán megállt és kínos figyelemmel látszott várakozni valamire.

— Istenem, — mormogta mintegy magában, — csak bár legalább egy kályha volna itt a teremben!...

— Kályha? — kérdezte csodálkozva Cilike. — Minek?

— A táncórában mindig a kályha mellett kezdtem el a keringőt, — sóhajtotta Pepi urfi megadással. — És most kissé zavarba hoz, hogy itt nincs kályha... Eleget figyelmeztetett Szlovák ur, a táncmester...

Cilike kissé gyanakodva nézett a táncosára.

— Maga most tanul táncolni?

— Dehogy, — mondta önérzetesen Pepi urfi. — A mamám minden évben taníttatott, de... de... az idén újra tanultam. Tudok is jól, különösen ha a kályha mellett állhatok fel. Csak azt nem tudom soha, hogy mikor kell elkezdni. De ha olyan szives lesz Cilike kisasszony és figyelmeztet, hogy mikor kezdjük el, azt hiszem, minden jól fog menni.

Körülöttük a vendégek már kezdtek figyelmesek lenni, hogy miért állanak oly sokáig egy helyben s Cilikét rossz sejtelmek kezdték gyötörni.

— Kérem, már kezdhethük, — mondta hamar.

Erre Pepi urfi a válla közé huzta a fejét és vad elszántsággal neki indult.

A táncosnéjával vajmi keveset gondolt. Lelki szeme előtt most valószínűleg csak Szlovák ur, a táncmester lebegett, aki szigorú hangerővel kiáltozott mindig utána: — Ne oly nehézkesen, Pepi urfi! A jobb lábát ne huzza úgy! Lépést tartani kérem! Kissé könnyebben, kissé kecsesebben!

Hát bizony szegény Pepi urfi igyekezett is minél könnyebben, minél kecsesebben lejteni. Nem az ő igyekezetén és erőfeszítésén múlt, ha az mégsem

sikerült. Talán ha kályha lett volna a teremben, több siker koronázza törekvését, így azonban az eredmény nagyon balul ütött ki.

Szegény Cilike kétségbeesve látta, miként ragadja Pepi urfi magával, vad, elszánt bátorsággal.

Látta a mosolygó arcokat, melyek itt-ott utánok fordultak. Látta a tükörből, mily szánalmas látványt nyújt az ő rettenetes ugrándozásuk és kapálózásuk, melyet a legjobb akarattal sem lehetett táncnak minősíteni.

És látta egy fordulónál az öreg, hegyes orru bárónét is, akinek egyszer ő a nyakába esett, hogy integet a nagy tollas legyezőjével feléjük és kiáltja:

— Aber Pepi, um Gotteswillen!...

— Kérem, álljunk meg! — esdekelt Cilike is a táncosának, de Pepi urfit lehetetlen volt megállítani.

— Most, most belejöttem már! — kiáltotta ujjongva, — most már jól megy minden!

Abban a percben megbotlott valakinek a ruhájába, vagy a saját lábába és végig terült a parketten, de hirtelen még megfogódzott a Cilike ruhájába, amelyről szerencsésen leszakított egy fodrot, s lehuzta Cilikét is, aki térdre bukott.

Cilike ijedtében majdnem az orrával érintette a padlót, aztán gyorsan felugrott s szinte sirva szaladt édes anyja mellé, aki alig győzte megvigasztalni.

Pepi urfi egy másodpercig még néma megadással pihent a parketten, aztán lassan feltápáskodott és kidöcögött a teremből. Cilike szerette hinni, hogy azonnal gyorsvonatra ül és szégyenkezve visszautazik

Bécsbe s rögtön Szlovák urhoz fog sietni, hogy elől kezdje hiányos tánctanulmányait.

Pepi urfi azonban csak az étterembe sietett s néhány sonkás zsemlyével, maradék tortával meg fagylalttal enyhítette a kudarc fölött érzett röstelkedését.

Egy haszna azonban mégis volt Cilikének ebből az esetből. Észrevették, meglátták, hogy ő is ott van a fényes vendégkoszoruban.

Katolnay Irma, a bájos menyasszony, azonnal hozzáietett, megcirógatta könyes arcát és szidta azt a tuskó Pepit, aki öt esztendő s kora óta mindig tanul táncolni és még sem tud semmit.

A leányok is körülfogták Cilikét s nevetve, mosolyogva biztatgatták:

— Se baj no! Ilyesmi megtörténik még nagy bálban is!

Az egyik észrevette a bokkrétáját is, amely a viharos keringőzéstől bizony egy kissé züllött állapotba jutott.

— Nini, de szép virágaid vannak, kis lány, — mondta, — ej, ej, kitől kaptad?

Cilike mélyen elpirult.

Eszébe jutott Pepi urfi és a világért el nem árulta volna, hogy azt hiszi, ő küldte.

— Talán bizony valamelyik udvarlód? — incselkedtek vele tovább a lányok, akiket mulattatott a Cilike zavara.

— Azt hiszem én is, — felelt Cilike önérzetesen, s egyszerre egy fél fejjel nagyobbnak érezte magát.

— Nini, hiszen levél is van benne! Ez bizonyosan szerelmes levél! — kiáltott az egyik leány s egy kis összehajtogatott cédulát huzott ki két összelapított rózsa közül.

— Ezt... ezt... én nem is láttam, — hebegte Cilike meglepetve s valami édes öröm és büszkeség remegtette meg a szívét. Ime, ő, akit eddig számba se vettek, akit itt, ebben a társaságban kis lánynak tekintettek s meg sem táncoltatták, ime ő, Cilike, szerelmes levelet talál a virágbokrétában, amelyet egy ismeretlen udvarlója küldött. Most már világért sem gondolt többet Pepi urfira. Ez valaki más, egészen más lehet...

Igyekezett nagyon elfogulatlannak látszani s kissé lebigyesztette az ajkát, úgy amint azt régebben Katolnay Irmától látta, mikor az udvarlóiról beszélt.

— Igen... magam is azt hiszem... Igazán nem tudom, ki irhat nekem.

— Vajjon mi lehet benne? — kíváncsiskodtak a leányok.

— Nincs is lepecsételve!

— Ne titkolózz, Cilike, mutasd meg!

— Én igazán nem titkolózom előttetek, — mondta Cilike jóakaró mosollyal s most már bizonyos leereszkedéssel tegezte vissza őket, — nézzük meg együtt!

Ünnepélyesen kibontotta a cédulát, a leányok kíváncsian dugták össze a fejüket s aztán egyszerre hangosan kezdtek nevetni. A cédulán ez állott:

— Emlékezzél Samura! Gyuri és Palkó.

— Samu! Samu! — nevettek a leányok. — Ki az? Hát Gyuri és Palkó? Három udvarlód is van egyszerre Cilike?

— Gyuri és Palkó az öcsém! — tördelte Cilike megsemmisülve s megint egész kicsire zsugorodott össze. — Oh, ezek a lurkók!... Hát ezért kértek ma tőlem kölcsön egy koronát!...

Hogy Samu kicsoda, azzal már adós maradt Cilike, mert a zene újból megszólalt s a leányok szétrebbentek. És mikor egy félóra múlva édes anyja szólította, hogy menjenek haza, egy szóval sem ellenkezett, hanem szívesen és örömmel távozott első csalódásainak színhelyéről.

XXVI.

Cilike búcsuzik.

Éppen el akart szunnyadni Cilike azzal az eltökélt szándékkal, hogy a két lurkót, akik őt oly alaposan felültették, holnap kellőképpen megfenyíti, mikor az éj csöndjét éles csöngetés verte föl.

Egyszerre talpon volt az egész ház.

A csöndes, nyugalmas Ilosvay-házban oly szokatlan dolog volt az éjszakai csöngetés az előszoba ajtaján, hogy mindenki fölébredt.

Amint Cilike hirtelen magára kapva valamit, kinyitotta az ajtót, édes anyját látta a küszöbön állani, sápadt arccal; kezében sürgönyt tartott.

— Ella beteg, — tördelte elfehéredett ajakkal, — a férje sürgönyözött, hogy azonnal utazzam hozzájuk... Istenem, Istenem...

Édes apa átkarolta édes anyját és csendesítő hangon vigasztalta:

— Ne ijedj meg úgy, édesem! Bizonyára nincs semmi veszedelem. Csak Ella látni kíván. Hiszen tudod milyenek a gyermekek. Amint csak egy kis baj van, mindjárt anyjukat kívánják látni...

— Mikor megy a legközelebbi vonat?

— Reggel hat órakor.

— Most hány óra van?

— Két óra.

— Rögtön csomagolok. Hat órakor indulok.

Cilike fogvacogva, dideregve állott még mindig egy helyen, az ajtóban. Azt hitte, csak álmodik. Oly hirtelen volt az átmenet a kislányos, apró-cseprő kis dolgaiból az élet komoly megnyilatkozásába, hogy egészen elkábult bele. Ugy érezte, mintha egyszerre föllebbent volna előtte egy függöny s ő egy pillantást vetett az életbe, amelyben sok könny, szomorúság, megpróbáltatás van és csak nagyon kevés mosoly és napsugár... A szívét mintha vaskapocs szoritotta volna össze s a fejében csak ez az egy gondolat kavargott:

— Ella beteg... Anyuska reggel utazik...

— Nem engedhetlek egyedül menni, — mondta apus nyugtalanul alá s fel járva a szobában. — Mit tegyünk... Mit tegyünk... Én nem kísérhetlek el. A hivatalból nem maradhatok el holnap...

— Akkor egyedül megyek, — mondta anyus határozottan.

— Én veled megyek, anyám, — szólalt meg most Cilike, kilépve a szobába.

Apa és anya csodálkozva néztek reá.

Nini, hiszen mintha ez egy egészen más Cilike volna, ez a halvány arcú, könnyes szemű fiatal leányka, aki annyi komolysággal, annyi kötelességtudással lép eléjük... Hol vannak a rózsaszín selyemcipők, melyek miatt tegnap még könyeket hullatott és hol vannak a gyermekes, bohó álmok, melyek egy órával ezelőtt még oly fontosaknak tündek fel előtte?

Apa és anya összenéznek és bólintanak fejökkel. Igen, ez Cilike... Benne lehet bizni, reá lehet támaszkodni.

Jójj hát Cilike és kísérd el édes anyádat erre a nehéz útjára, amelyre annyi gonddal, annyi fájdalommal, annyi aggodalommal indul... Kísérd el beteg testvéredhez és légy ott is segítségére mindenben; ápd a beteget, vigasztald, ha látod, hogy csügged, és tartsd rendben a kis háztájat, hogy züllésnek ne induljon a fiatal háziasszony hosszú, súlyos betegsége alatt...

És Cilike gyorsan, ügyesen lát a csomagoláshoz. Nem felejtkezik meg semmiről, van gondja mindenre, s még az is eszébe jut, hogy emlékeztesse apját, jó volna sürgönyözni Jánosnak, az Ella férjének, hogy várja őket mikor megérkeznek Budapestre a vasutnál.

Hajnal felé felébrednek a fiuk is egészséges, mély álmukból. Mikor értesültek a történekről, különösen Palkó, amilyen érzékenyszivű, azonnal sirva fakad.

— Oh, szegény Ella, talán halálosan beteg!...

— Csitt — inti őt halkan Cilike, — ne rémítsd és ne izgasd még jobban anyuskát. Az Isten velünk van, meggyógyítja Ellát!...

Annyi bizalom, annyi szeretet és annyi vigasztalás cseng szavában, hogy a fiuk megnyugosznak, lecsendesednek s ők is bizni kezdenek: az Isten velünk van, nem hagy el! . . .

És e pillanatban eszükbe se jut, hogy az a kis lány vigasztalja őket, akit még tegnap oly fölényes mosollyal néztek le és akit olyan vásott diákcsinnyel tréfáltak meg.

Oh, az a diákcsiny! Milyen elmésnek, s milyen szellemesnek találták azt még tegnap este, s milyen silánynak, milyen izetlennek tűnik fel ma a hajnal világitásánál! Hogy is tudták örömüket találni abban, hogy a Cilikétől kölcsönkért pénzzel bokrétát vegyenek számára, s azzal egy sületlen tréfát rendezzenek. Érzik mindaketten, hogy valami elégtétellel tartoznak testvéröknek.

— Cilike, — mondja Gyurka lovagiasan, — mi ketten — már tudniillik Palkó és én — roppant ostobák voltunk tegnap; de mától kezdve egy hétig mindennap félretesszük az uzsonnapénzünket és megadjuk neked a koronát és... és... huzd meg a fülünket... és ne haragudj reánk.

Cilike szeliden mosolyog. Miről is beszél csak Gyurka? Már alig emlékszik az egész gyerekségre.

De valahogy érzi, homályosan sejti, hogy ebben az órában öccsei is átlépték a gyermekkor küszöbét, s hogy a két serdülő ifju többé nem a vásott kis diák, akik éretlen tréfákkal boszantják őt, hanem támasza és oltalmazója, mint igazi férfiak a leánytestvérnek az egész életen át.

A kocsi előállott, indulni kell.

Cilike gondosan körülnéz még egyszer, nem felejtettek-e el valamit? Egyszerre szemébe ötlük a kis asztalon egy piros bársonyba kötött könyvecske. Nini, a Kende Iluska emlékkönyve. Ennek nem szabad itt maradni. Ki tudja, ő mikor jön haza, s Iluska már három hét óta mindennap sürgeti, hogy adja vissza már az emlékkönyvét. Igaz, hogy még nem irt bele most sem... Már nem is fog talán soha...

Hamar papirosba csomagolja a könyvet s odaadja Palkónak.

— Légy szives, vidd el ezt a könyvet Kende Iluskának. De ne nézzétek meg. Tudod, Iluskának nagyon rosszul esne, mert azt hinné, hogy kinevezték. Annyi gyerekség van az emlékkönyvébe írva.

— Nyugodt lehetsz, nem fogjuk megnézni, — mondja Palkó komolyan, és Cilike tudja, egész bizonyosan tudja, hogy a fiuk meg is fogják tartani szavukat.

Aztán gyorsan felülnek mindnyájan a kocsira és kihajtatnak a vasúthoz.

Anyuska olyan sápadt és ugy reszket, Cilike karjára támaszkodva áll a Perronon, várva a jelzést, hogy mikor lehet beszállani. Apuska megöleli Cilikét s a fülébe sugja:

— Vigyázz anyádra, édes lányom!

És Cilike komolyan int fejével.

— Nyugodt lehetsz, apuskám. Vigyázni fogok.

Aztán felülnek, és a vonat lassan, csendesen megindul. Csöngetés, jelzés, sipolás nélkül, szinte észre-

vétlenül siklik ki az üvegfedelű pályaudvarról, ki a szabad mezőre, az erdők és hegyek közé.

Cilike az ablakon kihajolva, kendőjét lobogtatva int búcsút apjának és testvéreinek. És mintha búcsúzna attól a kis lánytól is, aki ott maradt az üvegfedelű pályaudvaron. Búcsúzik a bohó, gyermekes, szeles kis Cilikétől, akinek az ő apró-cseprő kis viszontagságai, tréfás balesetei, szomorú felsülései és nagyoskodó ábrándjai alkották eddigi életét... Cilike búcsúzik... Viszi a vonat a gondtalan gyermekkorból ki az élet komoly utjaira... az üvegfedelű pályaudvarból ki a szabad mezőre, az erdők és hegyek közé, ahol a vihar is éri, szél is megtépi, s ahol saját erejéből kell szembe állania azzal az erős kérlelhetetlen hatalommal, amelynek neve: — Élet.

TARTALOM.

	Lap
I. Kárbaveszett fáradság	5
II. Kiránduláson	11
III. Egy csibecomb és két fiatal ember	17
IV. Az egér	23
V. Rózsaszínű levelek	28
VI. A fekete szemöldök	35
VII. A nagy L.	40
VIII. Vendégszereplés	46
IX. Egy kis felsülés	58
X. Jó vásár	66
XI. Baleset	74
XII. A majális	81
XIII. Cilike a rendőrségen	88
XIV. Cilike Somkuton	95
XV. Párnaharc	117
XVI. A vasuti betörő	121
XVII. Cilike mint kísértet	125
XVIII. Egy el nem táncolt négyes	136
XIX. Cilike vőlegénye	143
XX. Leánygyűlés	152
XXI. Az ideál	161
XXII. A prolog	168
XXIII. Az első házi bál	176
XXIV. Nagymosás napján	182
XXV. Csalódások	190
XXVI. Cilike búcsuzik	200

